

Promoció de la Silvopastura al Maresme

Barcelona. 15 Juny 2026

INTRODUCCIÓ	4
DEFINICIONS CLAU	5
1. Què és la silvopastura	6
1.1 Objectius i Beneficis de la Silvopastura	6
1.2 Característiques òptimes per a la silvopastura i limitacions	9
1.3 Classificació del tipus de activitats de silvopastura	12
1.4 Experiències a Catalunya	14
2. Polítiques Silvopastorals. Estat de la Qüestió	18
2.1 Catalunya: consolidació d'una línia d'ajuts vinculada a la gestió forestal sostenible	18
2.2 Andalusia: la RAPCA com a servei ecosistèmic retribuït i dispositiu territorial madur	20
2.3 Comunitat de Madrid: el pastoreig com a servei integrat en la prevenció operativa d'incendis	23
2.4 Comunitat Valenciana: el pastoreig extensiu com a instrument ambiental i de desenvolupament rural	25
2.5 Hérault: una mesura agroambiental molt focalitzada dins d'un sistema departamental de DFCI	26
3. Silvopastura a Catalunya i el Maresme	28
3.1 Context del sector ramader	28
3.2 Accés al pasturatge	31
3.3 Actors més rellevants	32
3.4 Pastura al Maresme	37
3.5 Cartografia de referència	40
4. Obligacions i reglament per al manteniment del bosc	54
4.1 Marc jurídic de la gestió del sotabosc	54
4.2 Obligacions i Casuístics Especials	57
4.3 Centre de la Propietat Forestal i els Instruments d'Ordenació Forestal	61
5. Costos, finançament i eficiència de la gestió forestal	64
5.1 Contractació pública de serveis silvopastorals	64
5.2 Ajudes públiques destinades a la millora de la massa forestal i la prevenció d'incendis	66
5.3 Eficiència econòmica i paper de la silvopastura en la sostenibilitat del sistema	75
6. Oportunitats i necessitats de la silvopastura al Maresme	77
6.1 Anàlisi de la oferta de silvopastura en el Maresme	77
6.2 Anàlisi de la demanda de silvopastura en el Maresme	79
7. Conclusions	81

7.1	Activitats realitzades	81
7.2	Situació actual.....	82
7.3	Propostes i model de col·laboració.....	83
8.	Bibliografia.....	86
8.1	ANNEX I.....	92
8.2	ANNEX II.....	94
8.3	ANNEX III	103
8.4	ANNEX IV.....	106

INTRODUCCIÓ

Aquest informe s'emmarca en el contracte de redacció de l'estudi de viabilitat per a l'ampliació de la silvopastura, promogut en el marc del projecte "Maresme EuroVelo 8", integrat dins dels Plans de Sostenibilitat Turística en Destinacions i finançat pels fons NextGenerationEU.

El projecte respon a la necessitat d'impulsar models de gestió territorial més sostenibles, capaços de compatibilitzar la conservació dels ecosistemes amb l'activitat econòmica. En aquest context, la silvopastura es presenta com una eina amb un alt potencial per abordar simultàniament diversos reptes estructurals: la reducció del risc d'incendis forestals mitjançant el control de la biomassa, la dinamització de la ramaderia extensiva i la millora de la gestió dels espais forestals.

L'objectiu principal de l'estudi és analitzar la viabilitat d'ampliar la pràctica de la silvopastura, a partir d'una diagnosi detallada de la situació actual, dels recursos disponibles i dels interessos dels agents implicats. Això inclou tant l'anàlisi de l'oferta, zones forestals pasturables i capacitat ramadera, com de la demanda, necessitats dels ramaders, propietaris forestals i altres agents obligats a la gestió del sotabosc.

A partir d'aquesta anàlisi, l'informe té com a finalitat identificar oportunitats de desenvolupament, detectar limitacions estructurals i proposar models operatius i de col·laboració que permetin consolidar i escalar aquesta activitat. En aquest sentit, no es tracta només d'una anàlisi descriptiva, sinó d'un instrument tècnic orientat a l'acció, capaç de guiar tant les polítiques públiques com les iniciatives privades en matèria de gestió forestal i ramadera.

Finalment, aquest treball s'inscriu en un marc més ampli de transició ecològica i adaptació al canvi climàtic, en què la silvopastura es consolida com una solució basada en la natura, amb capacitat per generar beneficis ambientals, econòmics i socials de manera integrada.

DEFINICIONS CLAU

Silvopastoralisme: Pastura d'animals herbívors en zones boscoses arbrades, matollars i pastures.

Pasturatge: Conducció del bestiar herbívor en boscos, matollars, pastures i/o conreus per a la seva alimentació.

Ramaderia extensiva: pràctica en la qual el bestiar pastura totalment a l'exterior.

Ramaderia semi-extensiva: pràctica en la qual el bestiar pastura a l'exterior i en determinades ocasions es troben sota cobert (nit, temporal, parts, etc.).

Ramader: propietari de l'explotació ramadera.

Pastor: qui condueix i guia el ramat per les diverses zones de pastura i s'ocupa de la seva cura. El pastor pot ser al mateix temps ramader.

Propietari forestal: propietari de la finca on es realitza la pastura. Pot ser públic o privat. El ramader pot ser al mateix temps propietari forestal.

1. Què és la silvopastura

1.1 Objectius i Beneficis de la Silvopastura

La silvopastura és un sistema de gestió del territori que integra de manera funcional tres components principals:

- la vegetació llenyosa (arbres i arbustos),
- la vegetació herbàcia
- el bestiar.

Es tracta d'una pràctica inclosa dins la ramaderia extensiva i, alhora, dins dels sistemes agroforestals, en què els animals s'alimenten directament dels recursos disponibles en l'entorn, especialment en zones forestals o semi-naturals.

Des d'un punt de vista tècnic, la silvopastura es pot definir com el pasturatge en superfícies amb presència de vegetació llenyosa, com boscos o matollars. A diferència del pasturatge en prats oberts, aquí el bestiar interactua amb un ecosistema més complex, en què la component arbòria forma part activa del sistema productiu.

El principi fonamental de la silvopastura és aquesta interacció entre animals i vegetació. El bestiar aprofita el sotabosc, les herbes i, en alguns casos, fulles o fruits, mentre que la seva activitat contribueix a modificar l'estructura de la vegetació. Aquest procés permet reduir la biomassa, controlar l'embardissament i mantenir espais oberts, generant un paisatge més divers i dinàmic.

A més de la seva funció productiva, la silvopastura té una importància ecològica destacada. Quan es gestiona adequadament, contribueix a la conservació de la biodiversitat, al manteniment del sòl i a la reducció del risc d'incendis mitjançant el control de la vegetació combustible. Tanmateix, aquests beneficis no són automàtics: una gestió inadequada, especialment la sobrepastura, pot provocar degradació del sòl, pèrdua de vegetació i desequilibris ecològics.

Beneficis i Serveis Ecosistèmics de la Silvopastura

El model silvopastoral integra de manera funcional els sistemes agraris i forestals, generant un paisatge més resilient, productiu i diversificat. Aquesta interacció no només optimitza l'ús dels recursos naturals, sinó que també crea sinergies ecològiques que milloren el funcionament global de l'ecosistema.

Com a resultat, la silvopastura produeix un conjunt ampli de beneficis i serveis ecosistèmics, tant ambientals com econòmics i socials, que impacten positivament el territori i la seva gestió a llarg termini.

A continuació, es resumeixen els principals serveis associats a aquest model.

Taula. Classificació dels serveis ecosistèmics associats a la silvopastura.

Categoria de Servei	Àmbit d'Acció	Exemples Pràctics i Externalitats
Servei de suport	Conservació de l'hàbitat	- Preservació d'espècies de fauna i flora - Diversificació de l'estructura ecològica
	Agrobiodiversitat	- Protecció de races autòctones i manteniment del patrimoni genètic local
Servei de regulació	Risc d'incendis	- Manteniment d'àrees estratègiques de baixa càrrega mitjançant el pasturatge (AGP)
	Resiliència climàtica	- Millora de la gestió de l'aigua i adaptació del paisatge davant el canvi global
Servei de proveïment	Productes agroalimentaris	- Carn, llet i derivats de quilòmetre zero i alta qualitat nutricional
	Matèries primeres	- Producció sostenibles de fibres naturals com la llana i la pell
Servei cultural	Valors identitaris	- Preservació d'oficis, tradicions i el coneixement ecològic tradicional
	Patrimoni i Educació	- Rutes transhumants - Recuperació d'infraestructures històriques (masos i pletes)
	Estètica i Economia	- Paisatges en mosaic - Foment del turisme sostenible i l'economia local (Km 0)

Silvopastura com a eina de gestió del risc d'incendis forestals

L'escenari actual de canvi climàtic, definit per l'increment de sequeres prolongades i fenòmens meteorològics extrems, s'agreuja amb l'abandonament rural i la pèrdua de gestió activa del mosaic agroforestal. Aquesta dinàmica genera una acumulació continuada de biomassa que incrementa la càrrega de combustible i la perillositat estructural de les masses forestals.

En aquest context, la silvopastura es configura com una eina estratègica de planificació territorial integrada. El seu objectiu transcendeix la dimensió ramadera per centrar-se en la reducció sistemàtica del combustible fi i mitjà, garantint la discontinuïtat de la vegetació i millorant la resiliència dels ecosistemes forestals.

L'evidència tècnica confirma una correlació directa entre la ramaderia extensiva planificada i la disminució de la vulnerabilitat davant els Grans Incendis Forestals (GIF). La silvopastura estructurada actua sobre tres eixos clau:

- **Gestió de la càrrega de combustible i estructura forestal.** El pasturatge realitza una neteja biològica del sotabosc que controla directament la inflamabilitat de la muntanya. En reduir la continuïtat horitzontal (densitat arbustiva) i vertical (distància sòl-capçada), s'evita que un incendi de superfície escali cap a les capçades, on la seva extinció és gairebé impossible. Per exemple, l'ús de ramat caprí és clau en zones escarpades on la maquinària forestal no és operativa ni eficient. Tanmateix, la seva eficàcia òptima s'assoleix quan es coordina amb altres tècniques de gestió

forestal, com els tractaments mecànics (desbrossaments amb maquinària) i la crema prescrita o preventiva, configurant un sistema integrat de reducció de combustible.

- **Fragmentació del paisatge mitjançant el mosaic.** La silvopastura permet trencar l'homogeneïtat de les masses forestals contínues resultants de l'abandonament. En recuperar espais oberts i àrees de pastura, es creen barreres naturals i punts d'oportunitat per als equips d'extinció. Aquesta fragmentació del combustible és la forma més efectiva de limitar la propagació d'incendis d'alta intensitat.
- **Eficiència operativa i alineació normativa.** La implementació d'aquests sistemes respon als mandats del Pla General de Política Forestal 2024-2040 i l'Agenda Forestal 2020-2025. Més enllà dels seus beneficis socials, representa una optimització de recursos públics: una vegada realitzada la inversió inicial en desbrossament, el manteniment mitjançant pasturatge és dràsticament més econòmic que les intervencions mecàniques recurrents, permetent una gestió del territori més sostenible i constant.

Finançat per

Unió Europea
Fons Europeu
Next Generation

SECRETARÍA DE ESTADO
DE TURISMO

1.2 Característiques òptimes per a la silvopastura i limitacions

La implementació efectiva de la silvopastura es veu condicionada principalment per dos factors: d'una banda, la capacitat real del sector ramader extensiu (disponibilitat de bestiar i estructura productiva) i, de l'altra, les limitacions físiques del territori forestal, especialment l'accessibilitat i l'estructura de la massa.

Aquests dos elements determinen fins a quin punt la silvopastura pot desplegar-se de manera operativa i eficient en un context concret.

Limitació funcional del bestiar en entorns forestals

El sector ramader extensiu constitueix la base operativa de la silvopastura i en determina, en gran mesura, la capacitat real d'aplicació sobre el territori. Tanmateix, a Catalunya aquesta capacitat és més limitada del que podrien suggerir les dades agregades.

Actualment, el sector comprèn 4.195 explotacions amb una càrrega global de 112.614,5 Unitats de Bestiar (UB). Cal precisar que aquest indicador no correspon al nombre de caps, sinó que es tracta d'una unitat estandarditzada que aplica coeficients de conversió diferents segons l'espècie, l'edat i el tipus d'animal, amb l'objectiu de fer comparable el seu impacte sobre el pasturatge.

Dins d'aquest sistema, el sector oví (504.491 caps) té un paper rellevant en el manteniment d'espais oberts i àrees periurbanes, mentre que el sector caprí (76.595 caps), en creixement, esdevé especialment eficient en masses forestals denses gràcies a la seva capacitat de ramoneig.

Tanmateix, no totes les espècies presenten la mateixa capacitat de contribuir a la silvopastura. L'eficàcia del pasturatge forestal depèn de factors intrínsecs del bestiar, com la mida, el comportament alimentari i la mobilitat, així com de les condicions del terreny i de l'estructura de la vegetació.

Les cabres, per exemple, són reconegudes com les més eficients en el control de vegetació arbustiva i llenyosa, gràcies a la seva capacitat de ramonejar en pendents pronunciats i en boscos denses. Les ovelles, en canvi, són més adequades per al consum de vegetació herbàcia i tenen una eficàcia més limitada en el control del sotabosc llenyós, operant principalment en entorns més oberts. Els bovins, per la seva major mida i menor selectivitat, requereixen superfícies accessibles i amb suficient disponibilitat de recurs farratger, fet que en limita l'ús en masses forestals tancades o amb forts pendents.

Aquesta diferenciació implica que una part significativa del bestiar disponible no és, en la pràctica, idònia per operar en condicions forestals complexes, reduint encara més la capacitat real del sector per sostenir la silvopastura a escala territorial.

A aquests límits s'hi afegeixen condicionants estructurals del territori. D'una banda, la distribució dels ramats i la seva orientació productiva redueixen el nombre d'explotacions efectivament mobilitzables per a la gestió forestal. De l'altra, segons dades del CREAM (2024), el 79,3% dels gestors identifica problemes d'accessibilitat associats al tancament de capçades, que dificulten el moviment del bestiar i incrementen els costos operatius.

Els principals condicionants són:

- boscos densos, amb baixa disponibilitat de recurs farratger;
- dificultats d'accés, especialment en zones forestals no gestionades;
- fragmentació de la propietat, que compromet la continuïtat del pasturatge.

En aquest context, la mera presència de bestiar no garanteix la viabilitat de la silvopastura. Sense intervencions prèvies de gestió forestal i una millor articulació territorial, la capacitat real del sector per contribuir a la gestió del sotabosc i a la prevenció d'incendis es manté estructuralment limitada.

Potencial pastoral

L'anàlisi del potencial pastoral és clau per determinar la viabilitat de la silvopastura en una massa forestal. No totes les formacions responen igual al pasturatge, i una mala avaluació pot generar tant una infrautilització del recurs com impactes sobre el medi.

El potencial pastoral es defineix com la capacitat de produir recurs farratger, expressada en UB/ha/any, i depèn de la quantitat i qualitat de la biomassa disponible.

En els boscos mediterranis, el principal factor limitant és l'estructura de la massa: una elevada cobertura de capçades redueix la llum i limita el desenvolupament del sotabosc, disminuint la disponibilitat de pastura.

Per això, la classificació del potencial permet identificar quines zones són directament aprofitables i quines requereixen actuacions forestals prèvies. El factor limitant primari als ecosistemes catalans és l'estructura de la massa:

- **Cobertura de capçades:** Una densitat arbòria elevada (Fracció de Cabuda Coberta alta) impedeix el pas de la radiació solar, limitant la fotosíntesi en l'estrat inferior.
- **Desert alimentari:** Boscos tancats amb alta càrrega de biomassa llenyosa no palatable esdevenen improductius per al ramat.

La classificació del potencial permet discriminar entre zones amb resposta immediata i aquelles que requereixen una adequació silvícola prèvia.

A continuació es presenta un resum del potencial pastoral segons la tipologia de massa forestal.

*La taula completa amb el detall de totes les unitats de vegetació i els seus itineraris silvícoles es troba a l'ANNEX I.

Taula. Relació entre el potencial pastoral, l'estructura de la massa i els requeriments de gestió.

Tipologia de Massa	Potencial Pastoral Estimat	Requeriments Tècnics
Planifolis (ex. Rouredes)	Alt o Molt Alt (0,15 - 0,25 UBM/ha)	Resposta immediata gràcies a la penetració de llum i qualitat del regenerat
Masses Mixtes / Montanes (ex Pi roig)	Mitjà (0,10 - 0,20 UBM/ha)	Potencial variable segons l'orientació i la humitat. L'aclarida és clau
Coníferes densificades (Pinedes)	Nul o Baix (0.00-0.10 UB/ha/any)	Requereix aclarides i desbrossaments previs per ser viable

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'informe "Tipologies de pastura de les principals formacions arbrades de Catalunya (2016)".

L'experiència demostra que l'ús de races autòctones rústiques permet aprofitar nínxols ecològics aparentment improductius, actuant com una tecnologia biològica de control del matollar si s'ajusta estratègicament la càrrega estacional.

És fonamental subratllar que el potencial és una variable transformable. Mitjançant la intervenció forestal (aclarides), es pot elevar la seguretat alimentària del ramat, fent que la silvopastura dirigida sigui tècnicament viable.

1.3 Classificació del tipus de activitats de silvopastura

A continuació es presenta una classificació estructurada de les activitats de silvopastura, amb l'objectiu d'ordenar la diversitat de pràctiques existents i facilitar-ne l'anàlisi des d'una perspectiva tècnica, econòmica i operativa.

Aquesta classificació s'articula a partir de quatre criteris complementaris: l'estructura espacial de la vegetació, la intensitat de maneig, l'objectiu productiu i el model juridicooperatiu. Cadascun d'aquests enfocaments aporta una lectura específica del sistema silvopastoral, permetent entendre tant l'organització física del territori com les relacions entre agents, els mecanismes de gestió i les condicions de desenvolupament de l'activitat.

L'anàlisi combinada d'aquests criteris permet identificar patrons de funcionament, limitacions estructurals i oportunitats de desenvolupament del sector, especialment en relació amb la seva professionalització, la viabilitat econòmica, la seguretat jurídica i el paper creixent en la provisió de serveis ecosistèmics com la prevenció d'incendis o la conservació del paisatge.

Classificació per estructura espacial de la vegetació

Aquesta classificació se centra en l'organització física i el disseny dels components de l'ecosistema (arbrat, pastures i bestiar) on es desenvolupa l'activitat silvopastoral associada. L'objectiu és entendre com s'integren espacialment els diferents estrats per optimitzar l'ús dels recursos disponibles, especialment la llum, l'aigua i el farratge.

- 1. Pasturatge en boscos naturals.** El bestiar pastura lliurement pel bosc sense requerir plantacions externes.
- 2. Pasturatge en plantacions forestals i fruiters.** La inserció del bestiar sota plantacions creades prèviament per a l'extracció de fusta (espècies madereres o industrials) o bé sota horts d'arbres fruiters.
- 3. Bancs farratgers llenyosos i tanques (cercas) vives.** Sistemes on es planten praderies amb línies d'arbres o arbustos que proporcionen farratge complementari (sovint espècies lleguminoses per augmentar els nutrients) i delimiten la pastura.

Classificació per intensitat de maneig

Aquest criteri diferencia el grau d'intervenció humana i la càrrega ramadera aplicada sobre el medi natural. Permet distingir entre models de baixa intervenció, més alineats amb els ritmes ecològics, i sistemes més intensius i tecnificats orientats a una producció més controlada i dirigida.

- 1. Silvopastura Extensiva (o Sostenible).** Enfocada en la gestió de grans àrees de bosc natural o sotabosc. La prioritat operativa és la prevenció d'incendis amb una intervenció humana mínima i una alta dependència dels recursos naturals del medi.

- 2. Sistemes Silvopastorils Intensius (SSPI).** Caracteritzats per l'ús d'altres densitats d'arbusts farratgers i pastures millorades. Requereixen una rotació de tancats estricta per maximitzar la producció de biomassa animal (carn o llet) en superfícies reduïdes.

Classificació per objectiu productiu

Aquesta perspectiva posa el focus en la finalitat última de l'activitat i la seva relació amb el mercat. Serveix per entendre si el rol de la pastura és el sosteniment de la unitat familiar, la rendibilitat comercial o la generació de serveis ecosistèmics per a la societat.

- 1. Sistemes de Subsistència.** Orientats a l'autoconsum familiar o comunitari, amb una baixa integració en els circuits comercials.
- 2. Sistemes Comercials.** Dissenyats per a la comercialització de productes derivats (carn certificada, fusta de qualitat) o la venda de serveis ecosistèmics (com els crèdits de carboni o contractes de pastura preventiva).
- 3. Sistemes de Conservació/Restauració.** L'objectiu central és la recuperació de sòls degradats o la potenciació de la biodiversitat. En aquest model, el bestiar s'empra com una eina de gestió ecològica i no com a fi productiu principal.

Classificació per model juridicooperatiu

Aquest criteri diferencia els sistemes segons el nivell de formalització dels acords, la forma de remuneració i la relació existent entre el ramader i la propietat forestal. Permet entendre com s'organitza realment l'activitat sobre el territori i quins condicionants jurídics i econòmics afecten la seva continuïtat.

- 1. Model autònom (propietat directa).** El ramader gestiona superfícies pròpies, amb plena autonomia operativa i sense dependència d'acords externs.
- 2. Model de contractació (serveis remunerats).** L'activitat es desenvolupa mitjançant contractes, convenis o licitacions en què la pastura es remunera com a servei de gestió territorial.
- 3. Model de col·laboració (acords informals).** Basat en pactes no formalitzats entre propietari i ramader, on l'accés a la pastura es compensa amb tasques de manteniment del terreny.

1.4 Experiències a Catalunya

En el context català, s'observa un nombre creixent d'accions i projectes vinculats a la silvopastura, impulsats tant des de l'àmbit públic com privat, que evidencien la consolidació progressiva d'aquest model com a instrument operatiu per a la prevenció d'incendis i la gestió activa del paisatge. Aquestes iniciatives abasten des de projectes pilot fins a programes estructurals amb finançament europeu, així com experiències impulsades per administracions locals, entitats de recerca i agents del sector primari.

A continuació es presenten les iniciatives i projectes més rellevants actualment en marxa que integren la silvopastura com a eina estratègica de gestió del territori.

La selecció s'ha centrat en aquelles accions amb governança col·lectiva i capacitat d'incidència territorial, caracteritzades per la integració d'agents diversos (propietaris forestals, administració pública, ramaders i centres de recerca), la disponibilitat de mecanismes de finançament estables i la seva vocació de continuïtat i replicabilitat en altres contextos.

Per a cada una de les iniciatives analitzades es defineixen els principals elements descriptius, incloent el territori on es desenvolupa, l'agent responsable, l'any d'inici, una descripció sintètica de l'actuació i l'enllaç de referència corresponent.

TORRES & EARTH

Torres & Earth

Territori: Alt Camp, Conca de Barberà i Alt Penedès

Agent responsable: Família Torres

Any: 2008 - actualitat

Descripció: Família Torres gestiona de manera activa més de 1.800 hectàrees de bosc a Catalunya amb l'objectiu de crear paisatges resilents davant el canvi climàtic i reduir el risc d'incendis forestals. La seva estratègia es basa en el manteniment del mosaic agroforestal, on la vinya actua com a tallafocs natural i els treballs silvícoles (aclerides, podes i neteja de sotabosc) trenquen la continuïtat de la massa forestal.

Un pilar fonamental de la seva gestió actual és el silvopastoreu, mitjançant acords amb ramaders locals per introduir ramats d'ovelles, cabres i vaques, així com col·laboracions per a la introducció de "cavalls bombers" que ajuden a controlar la vegetació de forma natural.

A més, el projecte tanca el cercle de la bioeconomia circular utilitzant la biomassa generada en aquestes neteges per alimentar la caldera de la seva bodega a Pals del Penedès, aconseguint reduir dràsticament el consum de gas i la seva petjada de carboni.

BadaCabres
caminem?

Badacabres

Territori: Sant Cebrià de Vallalta

Agent responsable: Francesc Teixidó Sansa

Any: 2012 - actualitat

Descripció: Badacabres és un projecte ramader pioner situat a Badalona que aposta per la recuperació de la pastura a la Serralada de Marina. Amb un ramat de més de 100 cabres que pasturen diàriament durant vuit hores, l'entitat produeix llet agroecològica autòctona de quilòmetre zero. La seva activitat principal se centra en l'elaboració artesanal al seu propi obrador, destacant especialment el iogurt Aladern, un producte de llet de cabra 100% de pastura que és únic a Catalunya. El projecte combina la producció alimentària de qualitat amb la gestió sostenible del territori, utilitzant mètodes de cria a l'aire lliure, alimentació no modificada genèticament i tractaments basats en olis essencials. Aquesta iniciativa no només ofereix productes de proximitat amb un alt valor gastronòmic, sinó que també contribueix a la neteja del sotabosc i a la prevenció d'incendis en un entorn periurbà d'alta pressió demogràfica.

Ramats de Foc

Territori Catalunya: (zones forestals estratègiques identificades per Bombers)

Agent responsable: Pau Costa Foundation

Any: 2016 - actualitat

Descripció: Ramats de Foc és una iniciativa impulsada per la Fundació Pau Costa que busca integrar la ramaderia extensiva en una estratègia de gestió del risc d'incendis a llarg termini. El projecte es basa en una metodologia que combina la prevenció d'incendis amb la viabilitat econòmica del sector primari; per una banda, es crea una xarxa de ramaders que pasturen en zones forestals estratègiques definides pel cos de Bombers per reduir la càrrega de combustible i facilitar les maniobres d'extinció. Per l'altra, es treballa amb carnisseries i restaurants locals mitjançant el segell "Ramats de Foc", que identifica i posa en valor productes de proximitat amb un valor afegit: la protecció del paisatge. A través de contractes de pastura entre propietaris forestals i ramaders, el projecte aconsegueix mantenir espais oberts i preservar la biodiversitat amb un baix impacte ambiental. Tot i els obstacles com el relleu generacional o la complexitat de la traçabilitat, la iniciativa fomenta la fixació de població al medi rural i sensibilitza la ciutadania sobre com el consum responsable pot contribuir directament a la resiliència dels boscos mediterranis davant els grans incendis.

Associació Pastors del Montnegre i el Corredor

Territori: Montnegre i el Corredor

Agent responsable: Associació Pastors del Montnegre i el Corredor

Any: 2021 - actualitat

Descripció: L'Associació de Pastors del Montnegre i el Corredor és una entitat sense ànim de lucre que agrupa actualment set pastors amb ramats mixtos d'ovella i cabra per a carn i un de cabra per a llet, la majoria dels quals operen mitjançant la venda de proximitat de circuit curt. La seva activitat principal se centra en la representació i defensa dels interessos dels ramaders del massís, fomentant un silvopastoralisme sostenible que combina la producció alimentària amb la gestió del territori. Mitjançant la pastura controlada, l'associació contribueix activament a la prevenció d'incendis forestals i a la conservació dels hàbitats i la biodiversitat de les zones pasturades. A més de donar suport tècnic i promoure la innovació en el sector, l'entitat treballa per fer difusió dels beneficis socials i ambientals de la seva feina, posant en valor els productes derivats del massís i buscant la col·laboració amb altres actors del territori i la ciutadania per assegurar la viabilitat de la ramaderia extensiva.

LIFE Agro for Adapt

Territori: Àmbit mediterrani (Catalunya, Castella i Lleó i França)

Agent responsable: Consorci Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC)

Any: 2021 - actualitat

Descripció: El projecte LIFE AgroForAdapt té com a objectiu principal promoure els sistemes agroforestals com una eina clau per a l'adaptació al canvi climàtic en els sectors agrari i forestal de l'àrea mediterrània. La iniciativa treballa principalment amb dos models: els sistemes silvoarables, que combinen vegetació llenyosa amb cultius, i els silvopastorals, que integren arbres amb la pastura del bestiar. A través de la implementació de dissenys de sistemes demostratius, el projecte avalua com aquesta combinació deliberada d'espècies millora la resiliència del territori davant la sequera i els incendis forestals, alhora que potencia serveis ecosistèmics fonamentals com la fixació de carboni, la protecció de la biodiversitat i la diversificació d'ingressos per als propietaris. A més de la gestió directa sobre el terreny, el projecte desenvolupa eines innovadores de planificació, promou el canvi en les polítiques normatives per facilitar l'adopció d'aquests sistemes i realitza una tasca intensa de sensibilització i transferència tècnica per demostrar la multifuncionalitat i la rendibilitat del mosaic agroforestal.

Foc i Biodiversitat

Territori: L'Espai Natural Protegit de l'Alta Garrotxa

Agent responsable: Pau Costa Foundation

Any: 2024 - 2027

Descripció: El projecte "Foc i Biodiversitat" neix amb l'objectiu principal d'augmentar la resiliència de l'Alta Garrotxa davant el canvi climàtic i el risc creixent de grans incendis forestals, tot protegint el seu valuós patrimoni natural. Mitjançant una estratègia de gestió sostenible, la iniciativa integra programes de cremes prescrites per restaurar processos ecològics i crear paisatges en mosaic que combinin boscos i espais oberts. Un dels eixos clau és el Pla d'Impuls a la Ramaderia Extensiva,

que busca recuperar pastures i habilitar infraestructures per facilitar el maneig del bestiar com a eina de gestió del combustible forestal. A més, el projecte contempla accions de renaturalització, recerca científica sobre la dinàmica de la fauna local i una regulació de l'ús públic per minimitzar l'impacte humà. Aquesta gestió activa permet no només protegir la biodiversitat d'espècies d'interès com la tòrtora europea, sinó també garantir la seguretat de les persones i els béns en un territori d'orografia complexa i vegetació abundant.

RUMIAR project

Territori: Muntanyes de Prades i Bosc de Poblet (22 municipis de 4 comarques: Alt Camp, Baix Camp, Conca de Barberà i Priorat)

Agent responsable: Diputació de Tarragona

Any: 2024 - 2025

Descripció: El projecte RUMIAR té com a missió principal la creació d'un entorn més resilient i adaptat davant l'amenaça dels incendis de sisena generació al massís de les Muntanyes de Prades. L'estratègia es basa en la recuperació del mosaic agroforestal mitjançant l'execució de treballs forestals en 11 àmbits estratègics, cobrint unes 503 hectàrees inicials. Un pilar fonamental de la iniciativa és l'impuls de la silvopastura, on els pastors de l'associació local esdevenen actors clau per al manteniment de les franges de prevenció. A més de la gestió del combustible, el projecte busca enfortir la bioeconomia local i fixar població jove al territori a través de la professionalització del sector forestal i la dinamització de la cadena de valor de productes locals (com la llet, la carn, la mel i la fusta). D'aquesta manera, RUMIAR combina la protecció del patrimoni natural amb el desenvolupament socioeconòmic per reduir el despoblament rural en un context d'emergència climàtica.

Bio For Piri

Bioeconomia Forestal als Pirineus

Bio For Piri

Territori: Zones prepirinenques: Alinyà (Lleida, Catalunya) i Aïnsa-Sobrarb (Osca, Aragó)

Agent responsable: Fundació Catalunya La Pedrera

Any: 2024 - 2025

Descripció: El projecte BIOFORPIRI té com a objectiu principal impulsar una gestió forestal sostenible i multifuncional al territori pirinenc, reforçant la capacitat dels boscos per adaptar-se al canvi climàtic, prevenir grans incendis forestals i generar noves oportunitats econòmiques al medi rural. La iniciativa aposta per la valorització dels recursos forestals locals mitjançant models de bioeconomia circular, promovent l'aprofitament de la biomassa, la fusta i altres productes del bosc com a motors de desenvolupament territorial. Paral·lelament, fomenta actuacions de millora silvícola, restauració d'ecosistemes i conservació de la biodiversitat, amb especial atenció a la resiliència dels hàbitats de muntanya. El projecte també pretén enfortir la cooperació entre administracions, propietaris forestals, empreses i agents locals, generant eines de governança compartida i transferència de coneixement.

Prepast

Territori: Serres del Montsec i de Boumort, Prepirineu de Lleida.

Agent responsable: Associació per la salvaguarda de la biodiversitat i la natura, la sabina

Any: 2024 - 2025

Descripció: El projecte PREPAST neix per fer front a la desaparició de la ramaderia extensiva i les conseqüències que això comporta: l'abandonament del camp, l'augment del risc d'incendis i la pèrdua de biodiversitat. La iniciativa actua com un catalitzador per revitalitzar l'ofici de pastor al Prepirineu, identificant zones estratègiques on la pastura pot funcionar com una infraestructura verda per prevenir grans focs. El projecte inclou accions directes de suport a cinc ramats, com l'arranjament d'infraestructures, la compra de bestiar i la incorporació de nous professionals. A més, es posen en marxa eines de gestió com fons de pastures i manuals de bones pràctiques per facilitar el vincle entre ramaders i propietaris. Un aspecte distintiu del PREPAST és la seva forta aposta per la igualtat de gènere, empoderant les dones en el món rural i visibilitzant la seva tasca en la gestió del territori i la bioeconomia local.

Life Clinomics

Territori: Alt Penedès, Montseny, Terres de l'Ebre

Agent responsable: Diputació de Barcelona

Any: 2016 - 2022

Descripció: El projecte LIFE Clinomics neix amb l'objectiu de preparar els territoris i les seves economies per fer front a les amenaces del canvi climàtic, millorant la seva resiliència i competitivitat. La iniciativa se centra a posar en marxa processos d'inversió tant en l'àmbit públic (municipis) com en el privat (empreses de sectors clau com el turístic o l'agrari) per anticipar-se als impactes climàtics. Per aconseguir-ho, el projecte ha impulsat la creació d'òrgans de participació territorial, l'elaboració d'estratègies i plans d'acció per a l'adaptació, i el disseny d'eines pràctiques i metodologies pilot. Més enllà de la gestió tècnica, Clinomics aposta per la generació de coneixement i la capacitat dels agents socioeconòmics, així com per la conscienciació de la societat civil, entenent que una economia local adaptada és fonamental per mantenir l'ocupació i el benestar davant la nova realitat climàtica.

MixForChange

Territori: Montnegre-Corredor, Montseny, Bellmunt-Collsabre, Ripollès.

Agent responsable: Consorci Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC)

Any: 2017 - 2022

Descripció: El projecte LIFE MixForChange té com a missió fonamental augmentar la resiliència dels boscos mixtos subhúmeds mediterranis d'Europa davant els impactes del canvi climàtic. L'estratègia se centra en el desenvolupament i la implementació de noves tècniques de gestió forestal adaptativa i naturalística en rodals dominats per alzines, castanyers, roures i pins. Mitjançant actuacions demostratives en més de 160 hectàrees, el projecte busca mantenir les funcions productives, ambientals i socials d'aquests ecosistemes per evitar-ne l'abandonament. A més de la intervenció directa al bosc, la iniciativa ha creat eines innovadores per enfortir l'economia forestal, com ara catàlegs de productes d'alt valor afegit i protocols de classificació de la fusta segons la seva qualitat. El projecte també ha incidit en el marc normatiu, desenvolupant guies tècniques i models de vulnerabilitat que permeten integrar l'adaptació climàtica en les polítiques forestals a escala regional i europea.

Alberapastur

Territori: Massís de l'Albera i Roc de Frausa (Pirineus Orientals i Alt Empordà), estès als Aspres per al silvopastoralisme

Agent responsable: Pays Pyrénées Méditerranée

Any: 2018 - 2021

Descripció: El projecte ALBERAPASTUR neix per garantir la continuïtat de la ramaderia extensiva al massís transfronterer de l'Albera, utilitzant la vaca de l'Albera com a eina d'atractiu i desenvolupament econòmic. L'estratègia se centra en dos eixos principals: la millora genètica i valoració de la carn de la raça autòctona de l'Albera (un emblema local adaptat perfectament a la muntanya mediterrània) i la gestió concertada de les pastures. Mitjançant el silvopastoralisme, el projecte contribueix activament a la protecció del massís contra els incendis forestals, utilitzant el bestiar per al manteniment de les franges de prevenció. A més, ha permès resoldre conflictes de divagació de bous mitjançant la creació d'infraestructures de contenció i una coordinació estreta entre els ramaders i administracions dels dos costats de la frontera.

Projecte Life Montserrat

Territori: Àmbit de 14 municipis al voltant de la Muntanya de Montserrat (Barcelona)

Agent responsable: Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya, Fundació Catalunya La Pedrera i Associació de Propietaris Entorns de Montserrat

Any: 2014 - 2019

Descripció: El projecte LIFE Montserrat ha creat una infraestructura verda de protecció per evitar grans incendis forestals i afavorir la conservació del patrimoni natural en un àmbit que inclou 14 municipis. Mitjançant la restauració forestal, s'han realitzat aclarides en més de 1.300 hectàrees de bosc per disminuir la densitat d'arbres i reduir la càrrega de combustible. Aquesta estratègia es complementa amb la recuperació d'espais oberts a través de cremes prescrites i treballs mecànics, la qual cosa permet trencar la continuïtat forestal i dificultar la propagació del foc. Per mantenir l'equilibri d'aquest nou paisatge en mosaic, s'ha implementat la silvopastura amb el desplegament de ramats de vaques, cabres i rucs en règim extensiu, gestionats per vuit explotacions ramaderes vinculades directament al projecte. Aquest model de gestió activa no només millora la resiliència del territori davant el canvi climàtic, sinó que també genera un increment significatiu de la biodiversitat, especialment visible en la riquesa d'espècies de papallones i de flora local.

2. Polítiques Silvopastorals. Estat de la Qüestió

A continuació s'examinen pràctiques destacades en el context de la Mediterrània occidental pel que fa a silvopastura, prevenció d'incendis i articulació entre gestió forestal, activitat ramadera i desenvolupament rural.

L'anàlisi posa de manifest que els models més sòlids no es basen en l'aplicació indiscriminada del pastoreig, sinó en la seva focalització en àrees estratègiques, el suport operatiu al maneig i la seva integració dins de dispositius tècnics i institucionals més amplis. Així mateix, es constata que la seva eficàcia depèn tant de la capacitat d'adaptació administrativa com del reconeixement del seu caràcter multifuncional i de la disponibilitat de metodologies transferibles.

2.1 Catalunya: consolidació d'una línia d'ajuts vinculada a la gestió forestal sostenible

Context

El model català s'inscriu en el marc del Programa de Desenvolupament Rural 2014-2020 i es concreta en una línia d'ajuts a la gestió forestal sostenible orientada a la prevenció d'incendis mitjançant pasturatge. Es tracta d'un instrument de política pública que integra la silvopastura dins de la planificació forestal com a mecanisme de manteniment de les àrees estratègiques de baixa càrrega de combustible.

Aquesta línia respon a una doble lògica: d'una banda, la reducció del risc d'incendis a través del control continuat de la biomassa; de l'altra, el reforç de la viabilitat de la ramaderia extensiva de muntanya, assegurant la continuïtat de l'activitat econòmica associada i dels mecanismes de coordinació entre el sector ramader i l'administració.

Més que un cas d'innovació territorial, es tracta d'un procés d'ajust i especialització progressiva d'un instrument existent, orientat a fer-lo operatiu en el context específic de la gestió silvopastoral.

Evolució del dispositiu

L'evolució del sistema es pot estructurar en dues fases diferenciades.

En una primera etapa, la incorporació del pasturatge a les convocatòries d'ajuts es produeix a partir de 2016, sobre la base d'experiències prèvies limitades i principalment vinculades a terrenys de titularitat pública. Els imports inicials presentaven una baixa adequació als costos reals de l'activitat, amb valors de 48 €/ha per a zones estratègiques i 3 €/ha per a zones complementàries, fet que limitava la capacitat d'implementació efectiva del programa.

La segona etapa s'inicia amb l'aprovació, l'any 2018, de les corresponents bases reguladores de la línia d'ajuts, enteses com l'instrument jurídic que estableix amb caràcter estable l'objecte de la subvenció, les persones beneficiàries, els requisits d'elegibilitat, els criteris de valoració, les despeses subvencionables, les obligacions dels perceptors i el règim de justificació i control.

Sobre aquest marc permanent, la Generalitat articula anualment les convocatòries corresponents, que concreten per a cada exercici la dotació pressupostària disponible, els terminis de presentació de sol·licituds, la documentació exigible i, si escau, determinades prioritats operatives. Aquest redisseny permet ajustar millor els costos mínims d'activació i diferenciar funcionalment entre àrees estratègiques i complementàries. El procediment s'executa, per tant, mitjançant convocatòries anuals successives, amb delimitació prèvia de zones elegibles, avaluació tècnica de les sol·licituds, priorització i certificació final en funció de la superfície efectivament gestionada.

Els detalls sobre els ajuts públics gestionats per la Generalitat de Catalunya actualment vigents es poden consultar a l'apartat 5.2, "Ajudes públiques destinades a la millora de la massa forestal i la prevenció d'incendis".

Lliçons apreses

Un dels aspectes més rellevants és la capacitat de traduir una pràctica operativa complexa en criteris tècnics i administratius verificables. El sistema estableix requisits concrets en relació amb la càrrega ramadera (entre 0,1 i 1,5 UBM/ha), la inscripció en registres oficials, l'autorització dels titulars de les superfícies i objectius mesurables de control de la vegetació (reducció del 90% de l'estrat herbaci i del 65% de l'arbustiu).

Paral·lelament, el model evidencia la necessitat d'entendre la silvopastura com un element integrat dins d'un sistema més ampli de gestió del combustible, que inclou altres tècniques complementàries com els tractaments mecànics i la crema prescrita.

Límits operatius

L'eficàcia del dispositiu no depèn únicament de la seva existència, sinó de l'adequació simultània de dues dimensions crítiques:

- La suficiència econòmica de l'ajut en relació amb els costos reals de l'activitat
- La funcionalitat del procediment administratiu

En aquest sentit, es detecta una càrrega administrativa elevada en relació amb els imports subvencionats, fet que pot limitar la participació i generar dependència d'assistència tècnica externa per a la tramitació dels expedients.

PREVENCIÓN DE INCENDIOS MEDIANTE PASTOREO

Antecedentes

- Plan General de Política Forestal.
- Antiguos convenios de pastoreo con una asociación de ganaderos (aprox. 12 contratos, básicamente en montes públicos).
- El apoyo al pastoreo dentro de las ayudas se inició en la convocatoria del año 2016. Orden ARP/222/2015.
 - Mantenimiento de las áreas de baja carga de combustible estratégicas.....48 €/ha
 - Mantenimiento de las áreas de baja carga de combustibles complementarias.... 3 €/ha
- En la convocatoria de 2016 se convocaron ayudas por un importe total de 192.982,46 euros.

Solicit	Imp. Sol.	Ha sol.	Imp. otorg	Ha otorg.	Imp. certif.	Ha certif.
13	58.415,78	1.215,38	45.374,14	936,46	31.507,48	649,10

PREVENCIÓN DE INCENDIOS MEDIANTE PASTOREO

SITUACIÓN ACTUAL. ORDEN ARP/93/2018

□ Nuevos importes

- Mantenimiento de áreas de baja carga de combustible **estratégicas:**
300 € + 140 €/ha (máx.)
- Mantenimiento de áreas de baja carga de combustible **complementarias:**
300 € + 70 €/ha (máx.)

2.2 Andalusia: la RAPCA com a servei ecosistèmic retribuït i dispositiu territorial madur

Context

El model andalús es configura com una de les experiències més consolidades en l'àmbit de la silvicultura preventiva mitjançant pasturatge. La Red de Áreas Pasto-Cortafuegos de Andalucía (RAPCA), operativa des de 2007, es basa en un procés previ de recerca aplicada (2003–2010) que va validar el paper del pastoreig extensiu com a eina de gestió forestal.

Aquest origen explica la solidesa del model, que no es planteja com una línia d'ajuts sinó com un instrument de gestió territorial. El pastoreig controlat es defineix com un servei ecosistèmic amb contractació i retribució associades, fet que transforma el pastor en un operador que presta un servei públic amb objectius tècnics definits.

El model resol tres dimensions clau: consolida el pastoralisme com a activitat amb funció territorial, redueix la dependència de tractaments mecànics en el manteniment de tallafocs i estableix un marc estable de gestió amb base territorial definida.

El dispositiu es reforça amb estructures de suport específiques, com l'Asociación Pastores por el Monte Mediterráneo, orientades a l'assessorament i la dinamització del sector.

La seva implementació, però, exigeix una elevada capacitat tècnica i institucional, amb sistemes de seguiment operatius i una administració capaç de gestionar contractes de serveis complexos.

Abast i governança del programa

El programa presenta una escala significativa i una arquitectura institucional complexa. Per a l'any 2019, el dispositiu integra aproximadament 223 pastors, gestiona unes 6.500 hectàrees i mobilitza més de 130.000 caps de bestiar en prop de 700 infraestructures tallafocs distribuïdes al conjunt del territori andalús.

La governança del sistema articula una xarxa d'actors que inclou l'administració autonòmica (conselleria competent i direccions generals), el dispositiu INFOCA, els centres operatius regionals i provincials, els agents de medi ambient, l'Agència de Medi Ambient i Aigua d'Andalusia, el CSIC i el sector ramader.

Aquest entramat permet integrar gestió forestal, ramaderia extensiva i coneixement científic dins d'un mateix dispositiu operatiu, i facilita la identificació i priorització de noves zones a partir de múltiples fonts tècniques i territorials.

Funcionament del dispositiu

El programa se centra en el manteniment d'infraestructures de prevenció d'incendis, línies, franges i àrees tallafocs, mitjançant pasturatge controlat. Les zones prioritàries són aquelles amb limitacions per a la gestió mecànica, com pendents elevats, elevada pedregositat, llunyania de les vies d'accés o risc d'erosió, on el pastoreig presenta un avantatge operatiu clar.

Un dels elements distintius és el sistema de seguiment continu. El control es realitza al llarg de tot l'any mitjançant visites periòdiques, aproximadament quinzenals, que combinen assessorament tècnic i verificació del compliment.

L'avaluació es basa en l'anàlisi de l'efecte del ramat sobre la fitomassa combustible, incloent la taxa de consum dels estrats herbaci i arbustiu, el grau de matollarització i possibles impactes sobre l'estrat arbori. Aquesta metodologia es desplega en diferents escales d'anàlisi (monte, zona, unitat ambiental i transecte), permetent una avaluació detallada i comparable dels resultats.

El sistema incorpora, a més, una lògica de gestió integrada del combustible, en què el pastoreig es combina amb altres actuacions complementàries, com els desbrossaments mecànics o intervencions silvícoles específiques, en funció de les necessitats detectades en el seguiment.

Contractació, pagament i finançament

El model es basa en la contractació directa o indirecta del servei segons el tipus de terreny i el règim d'aprofitament. S'estableixen diferents vies, contractes directes, integració en plecs de condicions o ajuts específics, però amb un principi comú: la retribució està vinculada al compliment efectiu del servei.

El sistema de pagament incorpora múltiples variables tècniques, com la superfície gestionada, la dificultat de la vegetació i del terreny, la distància a recórrer pel ramat i un factor de compliment verificat a final de campanya. En cas de no assolir un nivell mínim d'execució, no es genera dret a cobrament, reforçant una lògica de pagament condicionat al resultat.

El finançament es basa principalment en fons propis de l'administració autonòmica, amb la possibilitat d'incorporar instruments europeus vinculats al desenvolupament rural o a mesures ambientals.

¿Qué es?

- ☐ Pastoreo controlado en infraestructuras cortafuegos: líneas, fajas y áreas.
- ☐ Instrumento de prevención y conservación.
- ☐ Un servicio a la sociedad que tiene su contrato y su pago.

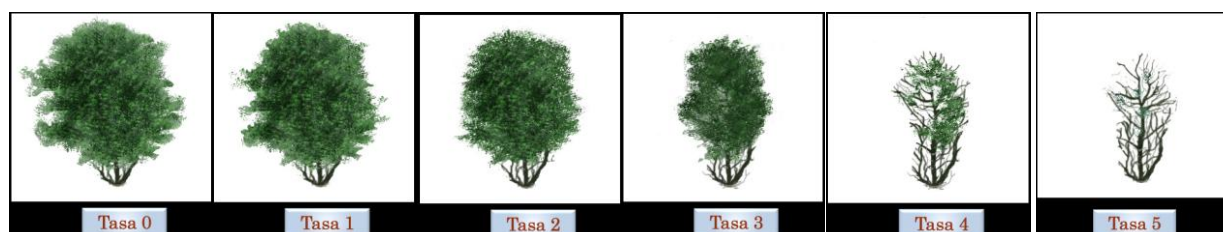
¿Qué no es?

- ☐ No es una subvención.
- ☐ No es un aprovechamiento de pastos.
- ☐ Ni un perjuicio para el monte.

Zonas idóneas:

- ✓ Con pendientes pronunciadas.
- ✓ Zonas pedregosas.
- ✓ Alejadas de las vías de comunicación.
- ✓ Con fuerte riesgo de erosión.
- ✓ De baja eficacia desde el punto de vista económico.

"Fórmula de pago"

$$I = \left(300 + \sum_{n=1}^{n=N} \left[42 + 48 \times \frac{D_n + P_n + V_n}{3} \right] \times S_n \times G_n \right) \times K$$

Factores

- ✓ Superficie a pastorear (S_n):
Número de hectáreas encargadas.
- ✓ Dificultad de la vegetación (V_n):
Pastizales.
Matorrales.
Rebrotos.
- ✓ Dificultad del terreno (P_n):
Pendiente mayor o menor.
Pedregosidad.
- ✓ Distancia a recorrer por el ganado (D_n):
Cuántos metros de distancia desde el aprisco o majada
- ✓ Cumplimiento de lo acordado (K):
Se comprueba en el verano el cumplimiento y según el resultado se pagará más o menos.
Si no se cumple al menos la mitad de lo pactado no se cobraría nada.

Pastores

- En la actualidad son 225 los pastores de la red.
- La mayoría mayores de 40 años (hay algunos mas jóvenes).
- Los ganados son principalmente de ovino, caprino y algo de bovino y equino.
- Durante estos años han formado parte del programa unos 350 pastores parte de ellos se han jubilado o dejado el oficio, otros han dejado el programa por falta de resultados.
- El tamaño medio del rebaño es de unas 500 cabezas en ovino y 300 en caprino.
- Hay rebaños mixtos de distintas especies, y los resultados suelen ser mejores.
- El porcentaje de pastores titulares de explotaciones es bajo y sobre todo debido a cuestiones de hacienda.

Font. Direcció General del Medi Natural i Espais Protegits d' Andalusía.

2.3 Comunitat de Madrid: el pastoreig com a servei integrat en la prevenció operativa d'incendis

Context i naturalesa del cas

El model desenvolupat a la Comunitat de Madrid es configura com un servei de pastoreig controlat integrat directament en el sistema de prevenció d'incendis forestals, operatiu entre 2011 i 2019 sota la Direcció General d'Emergències i el Servei d'Incendis Forestals.

A diferència d'altres experiències, el pastoreig no es planteja com una activitat complementària, sinó com una extensió funcional dels treballs preventius executats per les brigades forestals. En aquest sentit, s'insereix dins de la cadena operativa de gestió del combustible amb l'objectiu de mantenir l'eficàcia de les actuacions en el temps.

Aquesta orientació operativa es tradueix en un model plenament integrat en la gestió forestal ordinària, en què el pastoreig forma part directa del manteniment de les infraestructures preventives. El sistema estableix una lògica de pagament per resultat, basada en la intensitat i l'efectivitat del control de la biomassa, evitant la desvinculació entre finançament i impacte real.

El dispositiu es completa amb mesures de suport estructural, assistència tècnica, subministrament de materials i desenvolupament tècnic, configurant un sistema proper a un servei públic territorialitzat.

En conjunt, el model combina objectius ambientals i socioeconòmics: reducció del risc d'incendis, optimització de la despesa pública, increment de la superfície amb combustible controlat i suport a la ramaderia extensiva com a eina de fixació de població rural.

Funcionament del dispositiu

El programa es basa en la prestació d'un servei de control de la biomassa per part del ramader, amb un sistema de remuneració vinculat a la intensitat del pastoreig sobre les superfícies prèviament tractades. Aquesta aproximació obliga a establir criteris tècnics d'avaluació i un sistema de certificació que classifica el resultat en diferents nivells d'intensitat (alta, mitjana i baixa) .

El dispositiu es complementa amb un conjunt d'eines operatives que asseguren la viabilitat del servei:

- Execució d'obres i creació d'infraestructures per facilitar l'accés i la concentració del bestiar
- Subministrament de materials (com xarxes elèctriques) per orientar el comportament del ramat
- Assistència tècnica per a la planificació, execució i seguiment de les actuacions
- Desenvolupament d'accions de comunicació i sensibilització
- Incorporació de línies d'R+D+i per consolidar la base científica del model

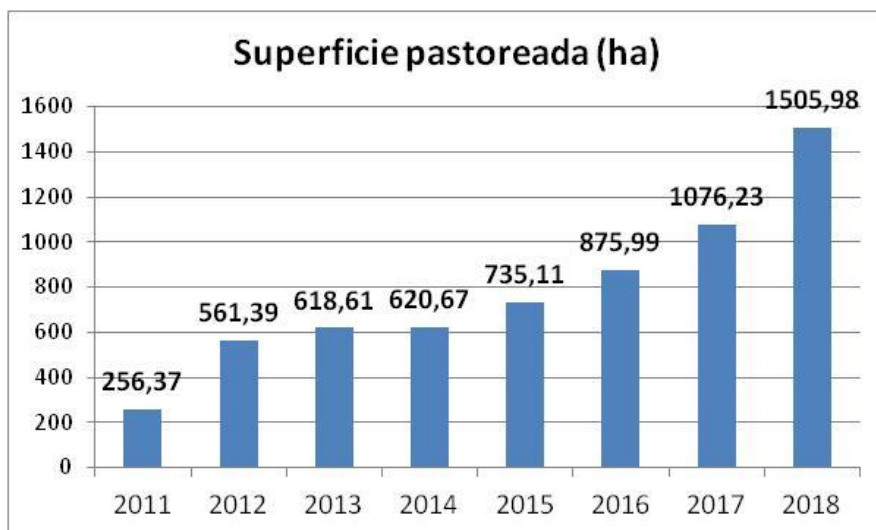
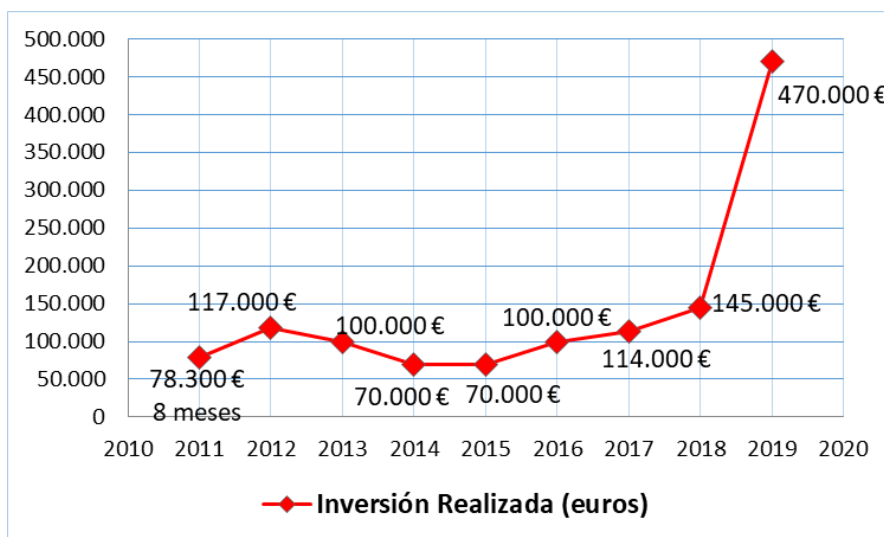
Aquest enfocament evidencia que el pastoreig no es considera una activitat espontània, sinó un servei que requereix condicions d'implantació, suport tècnic i seguiment continu.

Un element rellevant és l'atenció als costos reals del maneig, amb mecanismes específics de compensació, com la remuneració associada al muntatge i desmuntatge de sistemes de confinament del bestiar.

Límits i lectures crítiques

El desplegament d'un dispositiu d'aquest tipus requereix una elevada capacitat de coordinació administrativa i tècnica, especialment en matèria de certificació, logística i seguiment de les actuacions.

Al mateix temps, la seva sostenibilitat està condicionada per la disponibilitat d'un teixit ramader actiu. La progressiva reducció del nombre de ramaders constitueix un risc estructural que pot limitar la continuïtat i escalabilitat del model.

Font. Cos de Bombers de la Comunitat de Madrid.

2.4 Comunitat Valenciana: el pastoreig extensiu com a instrument ambiental i de desenvolupament rural

Context i plantejament general

Aquest model s'articula dins del Programa de Desenvolupament Rural 2014-2020, concretament en la submesura 8.3 orientada a la prevenció de danys als boscos, però s'inscriu en una estratègia més àmplia d'ordenació del territori i desenvolupament rural.

La política incorpora el pastoreig extensiu com a eina per estructurar el mosaic agroforestal, reforçar la multifuncionalitat dels espais forestals i donar continuïtat a activitats tradicionals. Iniciatives com la creació d'una Escola de Pastors o els programes de recuperació de pastures evidencien la voluntat de consolidar el sector ramader com a actor territorial.

A diferència de models centrats en l'eficiència tècnica, aquest cas integra objectius ambientals, control de vegetació, reducció del risc d'incendis, millora de la biodiversitat i del sòl, amb objectius socioeconòmics, com el manteniment de l'activitat agrària i la fixació de població rural.

Configuració del dispositiu

El marc normatiu defineix com a objecte de l'ajut el control de la vegetació mitjançant pastoreig extensiu gestionat, ja sigui per conducció directa del ramat o mitjançant dispositius que en regulen la mobilitat.

Les superfícies elegibles inclouen àrees tallafocs, franges auxiliars, pistes forestals, cultius abandonats reconvertits en zones de discontinuïtat, monts públics i privats, així com espais naturals protegits i superfícies de la Xarxa Natura 2000, sempre sota criteris de selecció i priorització que assegurin la coherència territorial de les actuacions.

Elements clau

Un aspecte central és la incorporació de criteris de viabilitat operativa en la priorització de les zones, considerant factors com l'accessibilitat, la pendent, la pedregositat, la distància o la disponibilitat d'infraestructures i tradició ramadera. Això permet alinear la política amb les condicions reals del maneig.

També destaca el paper actiu del ramader en la definició de la proposta, mitjançant una memòria detallada amb superfície, càrrega ramadera, calendari i necessitats d'actuació. Aquest enfocament introdueix una lògica adaptativa per explotació i reforça la corresponsabilitat en l'execució del servei.

Límits operatius

La complexitat del dispositiu implica una elevada exigència administrativa. Els beneficiaris han d'acreditar drets d'ús sobre les superfícies, complir requisits sanitaris i registrals i presentar una proposta tècnica detallada.

Aquesta exigència, tot i millorar la qualitat del disseny, pot generar barreres d'accés si no es disposa de mecanismes d'acompanyament adequats o si els costos de transacció resulten desproporcionats en relació amb l'ajut percebut.

2.5 Hérault: una mesura agroambiental molt focalitzada dins d'un sistema departamental de DFCI

Context territorial i institucional

El cas del departament de l'Hérault s'inscriu en un sistema de defensa contra incendis forestals (DFCI) altament estructurat, on la silvopastura s'integra com una eina més dins d'un dispositiu territorial complex.

El territori combina una base pastoral significativa, 320 explotacions especialitzades i aproximadament 65.000 hectàrees de superfície pastoral, amb una elevada presència forestal, que ocupa prop del 50% del territori i presenta riscos molt elevats en determinades tipologies, com les pinedes de plana. Aquest context es caracteritza també per una pressió recurrent d'incendis forestals, amb una distribució territorial desigual però persistent.

La governança del sistema constitueix un dels seus principals actius. El model articula múltiples nivells institucionals, Estat i prefectura, autoritat regional de gestió FEADER, col·lectivitats territorials, juntament amb operadors tècnics i sectorials, incloent serveis d'extinció, gestors forestals i organitzacions agràries. Aquesta estructura permet una coordinació efectiva entre prevenció, gestió i resposta operativa.

Configuració de la mesura

El pastoreig s'insereix dins d'una política DFCI que combina accions de prevenció, regulació, vigilància i intervenció. En aquest marc, la seva funció principal és el manteniment de zones de discontinuïtat i infraestructures tallafocs mitjançant control de la vegetació.

El desplegament operatiu es realitza a través de mesures agroambientals específiques (MAEt DFCI), que a partir de 2011 adopten un enfocament clarament focalitzat. La cambrà agrària actua com a operador, amb suport del servei de pastoralisme, mentre que la validació tècnica recau en el grup DFCI.

Un element central és la selecció territorial restringida: els projectes es limiten a àmbits concrets amb alta prioritat DFCI i capacitat real de contractualització, evitant la dispersió de recursos. Aquesta estratègia de focalització constitueix un dels trets més distintius del model.

Els contractes es caracteritzen per un alt nivell d'exigència: adhesió voluntària, diagnòstic previ individual obligatori, compromisos de cinc anys, control per part de l'Estat i pagament anual canalitzat a través del sistema PAC.

Les superfícies contractualitzades s'integren dins de massissos forestals i combinen zones de tallafoc amb àrees de reforç, configurant unitats funcionals de gestió del combustible.

Elements clau del model

El principal element diferencial és la focalització territorial i operativa. La política prioritza àmbits on coincideixen risc elevat, viabilitat tècnica i capacitat d'implementació, maximitzant l'eficiència de la despesa pública.

Un segon aspecte clau és la centralitat del diagnòstic previ. L'accés al programa no es basa únicament en criteris administratius, sinó en la demostració de la coherència tècnica i la factibilitat del contracte, fet que reforça la qualitat de les intervencions.

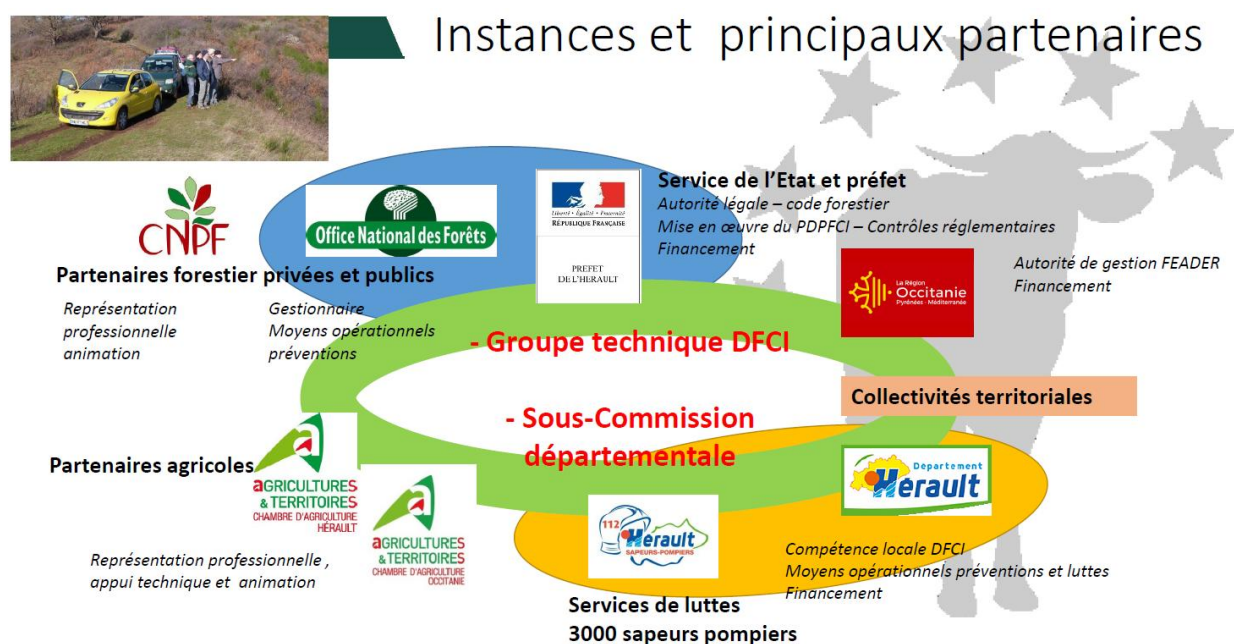
El model combina flexibilitat tècnica amb rigor contractual. Es defineixen diferents tipologies d'actuació amb imports modulats (entre aproximadament 133 i 251 €/ha/any) en funció de la intervenció i de la dinàmica de la vegetació, amb objectius explícits tant de mitjans com de resultat, incloent nivells màxims d'emboscament o requisits de pastoreig anual complet abans de l'estiu .

Aquesta estructura consolida una cultura d'avaluació i rendició de comptes que diferencia el cas respecte a models més flexibles.

Límits operatius

L'elevat nivell d'exigència del dispositiu genera tensions significatives. Els ramaders assumeixen restriccions importants en la gestió del ramat, amb una possible pèrdua de flexibilitat operativa i impactes sobre la disponibilitat de recursos pastorals.

A més, es plantegen dubtes sobre l'equilibri econòmic d'algunes mesures, especialment en aquells casos en què la compensació no cobreix adequadament els costos reals. També es detecten riscos associats a la discontinuïtat del programa en determinats períodes.

Font. Service Pastoralisme de la Chambre régionale d'agriculture d'Occitanie .

3. Silvopastura a Catalunya i el Maresme

3.1 Context del sector ramader

L'activitat silvopastoral a Catalunya es caracteritza per una estructura d'explotacions heterogènia, amb un predomini clar de ramats d'entre 25 i 200 caps. L'orientació productiva principal és la producció de carn, i es detecta una tendència cap a l'especialització ramadera: el 56,7% de les explotacions treballen amb ramats monoespecífics, sent la cabra l'espècie més utilitzada en aquest model.

Des del punt de vista operatiu, la gestió del bestiar es basa majoritàriament en un control actiu orientat a optimitzar la gestió de la biomassa forestal. Predomina el pasturatge dirigit, sovint combinat amb l'ús de tancats amb pastors elèctrics, mentre que la silvopastura lliure té un pes molt reduït (16,76%). Parallelament, una part significativa del sector adopta sistemes mixtos, combinant el pasturatge exterior amb períodes de confinament en tancats.

La viabilitat d'aquest model requereix una base territorial àmplia: aproximadament el 40% de les explotacions necessiten més de 200 hectàrees per desenvolupar la seva activitat de manera efectiva. A més, la disponibilitat de recursos farratgers al bosc sovint és insuficient, fet que obliga a complementar l'alimentació amb aportacions externes per garantir l'estat nutricional del ramat i assegurar la continuïtat de la gestió preventiva al llarg de tot l'any.

La viabilitat de la silvopastura al segle XXI s'ha d'analitzar sota el prisma de la regressió del mosaic agroforestal mediterrani. La transició d'un sistema diversificat cap a una homogeneïtzació forestal crítica ha transformat el bosc català en un dipòsit de combustible continu.

El nombre de municipis de la província de Barcelona amb paisatges homogenis ha crescut un 84% des de 1956, deixant només un 25% de territoris amb estructures de mosaic funcionals. En aquest escenari, la silvopastura es defineix tècnicament com una tecnologia biològica de baix impacte per a la fragmentació de la càrrega de combustible, actuant directament sobre la finestra d'actuació dels cossos d'extinció en cas de Grans Incendis Forestals (GIF).

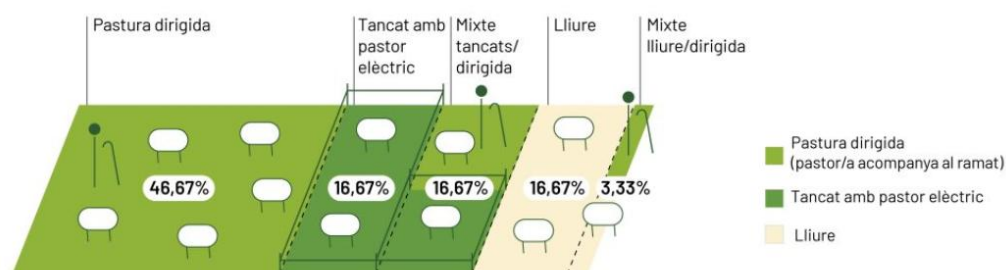

Figura. Com és l'activitat de la silvopastura? **Font.** Que és la Silvopastura. CREAM (2024).

El sector es troba actualment en una fase de transició estructural, marcada per un progressiu envelliment de la població activa i per canvis significatius en el perfil de les noves incorporacions. La sostenibilitat del model silvopastoral a mitjà termini es veu condicionada per una estructura demogràfica desequilibrada, amb una

elevada concentració de professionals majors de 40 anys i una presència molt reduïda de joves menors de 30 anys.

Aquesta manca de relleu s'atribueix a tres factors inhibidors principals:

1. **Exigència operativa:** Alta càrrega física i dedicació total de l'ofici.
2. **Rendibilitat:** Baixos marges econòmics i dependència de subvencions.
3. **Barreres estructurals:** Dificultat d'accés a l'habitatge i infraestructures en l'entorn forestal.

Malgrat aquest context, s'identifica l'aparició progressiva d'un nou perfil de silvopastor, sovint vinculat a iniciatives formatives com l'Escola de Pastors de Catalunya. Aquest col·lectiu, majoritàriament sense tradició familiar prèvia en el sector, aporta noves capacitats tècniques i una orientació més marcada cap a la gestió ambiental, constituint un element clau per a la renovació i adaptació del model silvopastoral.

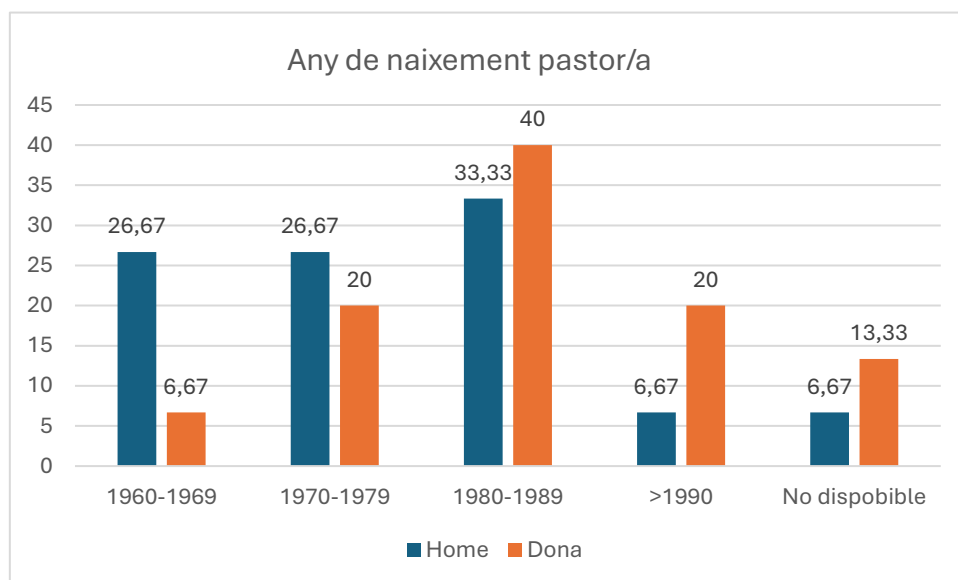

Figura. Distribució anys de naixement dels pastors entrevistats per Silvodivers. **Font.** Elaboració pròpia a partir de l'informe CREAF (2024).

Tot i ser un sector històricament masculinitzat, les dades de l'Associació de Pastors del Montnegre i el Corredor (2024) indiquen un canvi de tendència: les dones ja representen el 25% de la força de treball professional en aquest massís.

S'identifiquen dinàmiques diferenciades segons el gènere i l'antiguitat:

- **Perfil Femení:** Incorporacions majoritàries des dels anys 90 amb motivació de gestió integral. Presenten una alta predisposició a l'associacionisme i al treball en xarxa, facilitant la creació de cooperatives de serveis ambientals.
- **Perfil Masculí:** Segment predominant en l'estrat de més de 20 anys d'antiguitat, sovint vinculat a un model de treball individualista i arrelat a l'explotació familiar tradicional.

Taula. Comparativa de models de treball segons antiguitat i gènere.

Antiguitat a l'ofici	% Homes	% Dones	Model de treball predominant
Més de 20 anys	90%	10%	Individual / Familiar
Menys de 20 anys	45%	55%	Col·laboratiu / Xarxa

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe CREAM (2024).

3.2 Accés al pasturatge

L'estructura de les activitats de silvopastura a Catalunya s'articula en tres principals models juridicooperatius, diferenciats pel nivell de formalització, el mecanisme de remuneració i la relació entre el ramader i la propietat forestal.

- 1. Model autònom (propietat directa).** En aquest model, el ramader és també propietari del terreny forestal. L'activitat s'orienta principalment a l'autoconsum de farratge i a la gestió directa del propi patrimoni, sense necessitat de contractes externs.

Es tracta de la forma més estable des del punt de vista jurídic, però el seu pes relatiu en Catalunya és limitat (aprox. 15–20%) a causa de l'elevada fragmentació de la propietat, que en restringeix l'expansió i la capacitat de gestionar grans superfícies contínues.

- 2. Model de contractació (serveis remunerats).** Aquest model es basa en una relació econòmica formalitzada, en què el servei de pastura és remunerat. La compensació pot provenir directament d'altres ramaders (ús de pastures) o de l'administració pública, especialment en el marc de la prevenció d'incendis.

Inclou instruments com licitacions públiques, contractes menors i acords privats. Representa un segment emergent però encara minoritari en Catalunya (aprox. 25–30%), amb un potencial de creixement rellevant vinculat a la demanda creixent de serveis ambientals.

- 3. Model de col·laboració (acords informals).** És la modalitat predominant (aprox. 50–60%) i es basa en acords de benefici mutu, generalment no formalitzats. El ramader utilitza la pastura com a recurs alimentari gratuït, que pot arribar a cobrir fins al 80% de la dieta del bestiar, a canvi de realitzar tasques de manteniment del sotabosc i reducció de la càrrega de biomassa.

Tot i la seva eficiència operativa, aquest model presenta una clara feblesa jurídica, ja que es fonamenta principalment en acords verbals, fet que limita l'accés a ajuts públics i dificulta la inversió en infraestructures permanents.

3.3 Actors més rellevants

En la silvopastura, dins Catalunya i el Maresme, poden intervenir actors públics i privats amb funcions complementàries. Les administracions públiques defineixen el marc de planificació, coordinen actuacions, donen suport tècnic i impulsen la prevenció d'incendis i la gestió del territori; els actors privats, especialment ramaders, propietaris forestals i petits elaboradors, són els qui fan possible l'activitat sobre el terreny i en sostenen la viabilitat econòmica. La seva articulació és clau perquè la silvopastura funcioni alhora com a eina productiva, de gestió forestal i de conservació del paisatge.

Actors públics

Els actors públics tenen un paper clau en l'impuls i l'ordenació de la silvopastura al Maresme. Són els responsables de definir el marc d'actuació, coordinar polítiques de gestió forestal i prevenció d'incendis, donar suport tècnic i econòmic al sector i afavorir la cooperació entre administracions i agents locals. En aquest sentit, la seva funció és crear les condicions perquè la silvopastura es pugui desplegar de manera efectiva i integrada al territori:

Generalitat de Catalunya.

Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació.

Direcció General de Boscos i Gestió del Medi / Servei d'Ordenació Ramadera

Exerceix el lideratge estratègic i normatiu en matèria forestal i de prevenció d'incendis, integrant la silvopastura com a eina de gestió activa del territori. Defineix programes i línies d'ajut, planifica actuacions en àrees prioritàries, coordina la política forestal amb la ramadera i impulsa la col·laboració amb ens locals, propietaris forestals i sector pastoril. També supervisa criteris tècnics, seguiment i compatibilitat ambiental de les actuacions finançades.

Diputació de Barcelona.

Exerceix un paper de coordinació supramunicipal en la gestió del territori i dels espais naturals mitjançant la Xarxa de Parcs Naturals. Dona assistència tècnica i econòmica als municipis, impulsa projectes de prevenció d'incendis i conservació forestal, i afavoreix la cooperació entre administracions locals i agents rurals. En l'àmbit de la silvopastura, promou actuacions pilot, suport tècnic, planificació territorial i línies d'ajut orientades al manteniment del mosaic agroforestal.

Parc del Montnegre i el Corredor

L'ens gestor del Parc del Montnegre i el Corredor exerceix una funció clau en la planificació forestal, la prevenció d'incendis i la gestió activa del massís. Participa en el desenvolupament i execució del Pla de Prevenció d'Incendis (PPI), impulsant actuacions sobre la xarxa viària, punts d'aigua, franges estratègiques i ordenació del combustible forestal. En l'àmbit de la silvopastura, promou la integració de la ramadera extensiva com a eina de manteniment del sotabosc, recuperació d'espais oberts i reforç del mosaic agroforestal.

Parc de la Serralada Litoral

L'ens gestor del Parc de la Serralada Litoral desenvolupa funcions de conservació, gestió forestal i coordinació supramunicipal en un espai especialment sensible al risc d'incendi. Participa en la implementació del PPI mitjançant actuacions de millora forestal, vigilància i manteniment d'infraestructures preventives.

Parc de la Serralada de Marina

L'ens gestor del Parc de la Serralada de Marina exerceix funcions de prevenció d'incendis, conservació ecològica i dinamització territorial en un entorn fortament urbanoforestal. A més de participar en les actuacions preventives ordinàries, ha impulsat experiències pilot de silvopastura al municipi de Tiana orientades al manteniment de franges perimetral de protecció, la reducció de biomassa combustible i la millora de la biodiversitat. Aquestes iniciatives posicionen el parc com a espai demostrador de noves eines de gestió forestal sostenible.

Consell Comarcal del Maresme

Coordina les actuacions entre municipis i facilita la gestió a escala supramunicipal. Canalitza recursos tècnics i econòmics i impulsa projectes compartits. Impulsa aquest estudi per tal d'organitzar una intervenció coherent i coordinada en el territori.

Ajuntaments

Constitueixen l'escala operativa de proximitat de la silvopastura. Detecten zones prioritàries, articulen la compatibilitat urbanística i ambiental, coordinen actors locals i incorporen el pasturatge dirigit dins les polítiques municipals de prevenció d'incendis. Igualment, poden canalitzar recursos públics mitjançant contractació externa de serveis ramaders o de gestió forestal vinculats al manteniment del territori.

Diversos municipis de la comarca ja estan desenvolupant actuacions que incorporen la silvopastura com a eina per donar resposta a les obligacions que tenen en matèria de gestió del sotabosc. A l'Annex III es presenten les diferents iniciatives de silvopastura que aquests municipis estan impulsant, juntament amb una anàlisi de la manera com altres agents, privats, estan donant compliment a les seves obligacions de gestió forestal.

Fundació Pau Costa

Entitat de referència internacional especialitzada en prevenció i gestió d'incendis forestals. Desenvolupa recerca aplicada, transferència de coneixement i innovació en estratègies de paisatge resilient, on la silvopastura es considera una eina eficaç de reducció de combustible vegetal i gestió integrada del territori. Impulsa projectes pilot, formació tècnica i espais de cooperació entre administracions, personal operatiu i sector primari per incorporar noves pràctiques de prevenció basades en el mosaic agroforestal.

Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC)

Centre públic de recerca i innovació especialitzat en gestió forestal sostenible, bioeconomia i prevenció d'incendis. Aporta base tècnica i científica per a la implantació de models silvopastorals mitjançant estudis de càrrega combustible, planificació territorial, viabilitat productiva i valoració de serveis ecosistèmics. La seva activitat contribueix a definir criteris tècnics per integrar la ramaderia extensiva en la gestió activa dels boscos mediterranis.

Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)

Centre de recerca especialitzat en ecologia terrestre, dinàmica del paisatge i adaptació al canvi climàtic. Genera coneixement científic sobre l'evolució dels boscos mediterranis, la continuïtat del combustible i els impactes dels grans incendis, aportant evidència útil per orientar polítiques de silvopastura. La seva recerca reforça el paper del pasturatge extensiu com a mecanisme de conservació de la biodiversitat, manteniment d'espais oberts i augment de la resiliència territorial.

Actors privats: ramats, pastors i empreses agrícoles al Maresme

Els actors privats són els qui materialitzen la silvopastura sobre el terreny i en garanteixen la continuïtat. No constitueixen un bloc homogeni, sinó que responen a funcions diferenciades dins del sistema territorial i econòmic. En aquest sentit, convé distingir entre els operadors ramaders que executen la pastura, els titulars o gestors del sòl forestal que en fan possible l'accés, els agents de transformació i comercialització que aporten valor econòmic als productes vinculats al territori, i les diverses Associacions y Agrupacions de Defensa Forestal (ADF), que actuen com a agents clau en la prevenció d'incendis forestals i en la gestió activa del territori.

a) Ramaders i pastors operatius

Són l'actor central del sistema silvopastoral, ja que assumeixen directament el maneig del bestiar, la mobilització dels ramats i l'execució efectiva del control de biomassa sobre el terreny. La seva activitat contribueix a la reducció del combustible forestal, al manteniment d'espais oberts i a la prevenció d'incendis.

b) Propietaris forestals i gestors del sòl

El segon grup clau està format pels titulars de finques forestals, comunitats de propietaris i entitats gestores del territori. Sense la seva autorització, implicació o coordinació, l'accés a la pastura resulta inviable, especialment en un context de forta fragmentació parcel·laria com el Maresme.

c) Elaboradors, productors de proximitat i cadena de valor agroalimentària

La viabilitat de la silvopastura no depèn només del pasturatge, sinó també de la capacitat de generar ingressos estables mitjançant productes diferenciats i de proximitat. En aquest àmbit intervenen explotacions transformadores, formatgeries artesanes, obradors i iniciatives agroecològiques locals.

En termes estratègics, aquest tercer grup és essencial perquè converteix un servei ambiental en una activitat econòmicament sostenible.

A continuació es presenten els elaboradors i productors de proximitat actius al territori del Maresme.

CA LA COL
agricultura ecològica

Agrupació Forestal del Montnegre i el Corredor SL

Té un paper tècnic i d'articulació territorial: el Parc li ha encarregat la redacció del Pla estratègic de la ramaderia semiextensiva del Montnegre i el Corredor per analitzar la situació del sector, definir objectius i concretar accions que facin compatible la viabilitat ramadera amb la conservació de l'espai protegit. Per tant, actua com a peça de suport en la planificació i l'ordenació de la silvopastura.

Ca la col Agricultura Ecològica

Projecte d'agricultura ecològica, autogestionat i de proximitat situat a Arenys de Munt. Cultiven verdures i fruites lliures de productes químics, aplicant tècniques naturals i d'agricultura regenerativa, a més de fomentar la biodiversitat i oferir cistelles de productes.

Can Xicoy

Granja i formatgeria caprina d'Arenys de Munt. Es dedica a la cria de cabres i a l'elaboració de formatges amb la llet de la pròpia explotació, fet que la situa com un negoci que integra producció ramadera i transformació artesana.

Can Gel

Es tracta d'una granja en Dosrius-Canyamars dedicada a la producció de llet. Es un negoci ramader centrat en la base productiva primària.

Murgó Formatges

Formatgeria artesana de Sant Iscle de Vallalta que elabora formatges de cabra i de vaca. La seva activitat se centra en la transformació artesanal de la llet i en la producció de formatges de proximitat.

Formatges Can Pujol

Formatgeria artesana de Vilassar de Dalt, reconeguda com a empresa artesanal, dedicada a l'elaboració de formatges, entre els quals destaca el Nevat, un formatge de llet pasteuritzada de cabra.

Formatges Vilatzara

Formatgeria artesana de Vilassar de Mar dedicada a l'elaboració de formatges artesanals de vaca, treballa amb producte natural i ofereix diverses varietats, de manera que la seva activitat se centra en la transformació làctia i en la comercialització de formatges de proximitat.

d) Associacions i Agrupacions de Defensa Forestal

Les Agrupacions de Defensa Forestal (ADF) i les diferents associacions vinculades a la gestió forestal i ramadera constitueixen actors clau per a l'impuls de la silvopastura al territori. Tot i respondre a funcions diferenciades, comparteixen un paper fonamental en la dinamització del sector, la coordinació entre agents i la promoció d'actuacions orientades a la gestió activa dels espais forestals.

Les ADF, formades per propietaris forestals, ajuntaments i voluntariat local, desenvolupen tasques de vigilància, prevenció i suport a l'extinció d'incendis, alhora que impulsen actuacions de manteniment de les masses forestals i de reducció de la càrrega de combustible. En aquest context, la silvopastura esdevé una

eina complementària d'interès per a aquestes entitats, ja que contribueix a la gestió preventiva del sotabosc i a la creació de discontinuïtats en la vegetació, reforçant l'eficàcia de les actuacions de prevenció.

Per la seva banda, les associacions de propietaris forestals, les entitats ramaderes i altres organitzacions sectorials, contribueixen a articular els interessos dels diferents agents implicats, facilitar la col·laboració entre propietaris i ramaders, i promoure iniciatives de valorització econòmica i ambiental dels espais forestals. Aquestes entitats poden exercir un paper rellevant en la identificació d'oportunitats, la difusió de bones pràctiques i la consolidació de projectes de silvopastura a escala territorial.

A continuació, es presenten les Agrupacions de Defensa Forestal (ADF) i les principals associacions vinculades a la gestió forestal i ramadera amb presència o àmbit d'actuació a la comarca del Maresme.

ADF Alella

ADF Alella desenvolupa la seva activitat en un entorn especialment sensible des del punt de vista de la prevenció d'incendis, caracteritzat per la coexistència d'espais forestals, zones agrícoles vinculades a la vinya i àrees residencials situades a la falda de la Serralada Litoral. L'entitat treballa en la vigilància i protecció d'aquest mosaic agroforestal, impulsant actuacions de prevenció, manteniment d'infraestructures forestals i suport als dispositius d'emergència.

ADF Alt Maresme

ADF Alt Maresme, creada l'any 1994, desenvolupa la seva activitat als municipis de Calella, Pineda de Mar, Santa Susanna, Malgrat de Mar i Palafolls. L'entitat compta amb una trentena de voluntaris i treballa en la vigilància forestal, la prevenció i el suport a l'extinció d'incendis, gestionant un àmbit amb més de 8.000 hectàrees forestals.

ADF Burriac

ADF Burriac és creada l'any 1994 i constituïda formalment el 1996, amb àmbit d'actuació als municipis de Cabrils, Cabrera de Mar i Vilassar de Mar. L'entitat compta amb 14 voluntaris formats per a tasques de vigilància, prevenció i suport a l'extinció d'incendis forestals, i desenvolupa actuacions de manteniment de camins, franges de protecció i altres infraestructures de prevenció.

ADF La Conreria

ADF La Conreria presenta àmbit d'actuació als municipis de Tiana (Maresme), Martorelles, Montornès del Vallès, Sant Fost de Campsentelles, Vallromanes i Santa Maria de Martorelles. L'entitat desenvolupa tasques de vigilància, prevenció i suport a l'extinció d'incendis forestals en l'àmbit del Parc de la Serralada Litoral, i compta amb aproximadament 67 voluntaris i una flota de sis vehicles motobomba per a actuacions d'emergència.

ADF Premià de Dalt

ADF Premià de Dalt és una Agrupació de Defensa Forestal amb àmbit d'actuació al municipi de Premià de Dalt.

ADF Serra de Marina

ADF Serra de Marina desenvolupa la seva activitat en un ampli àmbit forestal que inclou els municipis d'Arenys de Munt, Argentona, Dosrius, Mataró, Òrius, La Roca del Vallès i Vilanova del Vallès. Amb més de 10.000 hectàrees sota el seu àmbit d'actuació, constitueix un dels principals agents de gestió i protecció dels espais forestals de l'entorn de la Serralada Litoral. Per al desenvolupament d'aquest funció, l'entitat disposa d'un parc mòbil format per set vehicles i equips d'intervenció, incloent vehicles d'extinció, vehicles de servei i un tractor amb cuba d'aigua, que li permeten actuar tant en tasques preventives com en situacions d'emergència.

ADF Serralada de Montalt

ADF Serralada de Montalt desenvolupa la seva activitat als municipis d'Arenys de Mar, Caldes d'Estrac, Sant Andreu de Llavaneres i Sant Vicenç de Montalt, en un àmbit forestal situat entre el litoral i els espais naturals del Montnegre i la Serralada Litoral.

ADF Teià

ADF Teià actua en l'àmbit forestal del municipi de Teià, desenvolupant tasques de vigilància, prevenció i suport a l'extinció d'incendis. Històricament ha comptat amb una quinzena de voluntaris

ADF Tordera

ADF Tordera desenvolupa la seva activitat al municipi de Tordera, un dels termes municipals amb major superfície forestal del Maresme i amb una elevada interfície entre zones forestals, agrícoles i urbanes.

ADF Vallalta

ADF Vallalta (ADF 150) agrupa propietaris forestals, ajuntaments, voluntariat i diverses entitats vinculades a la gestió i conservació del medi natural dels municipis de Canet de Mar, Sant Cebrià de Vallalta, Sant Iscle de Vallalta i Sant Pol de Mar. La seva activitat combina les funcions tradicionals de prevenció i suport a l'extinció d'incendis forestals amb actuacions de divulgació, sensibilització ambiental i participació en iniciatives comunitàries del territori.

ADF Vilassar de Dalt

ADF Vilassar de Dalt desenvolupa les seves actuacions en un municipi on la proximitat entre les àrees urbanes i els espais forestals fa especialment rellevant la prevenció del risc d'incendi. Des de la seva constitució, l'any 1994, l'entitat participa en la vigilància forestal, el manteniment de camins i infraestructures preventives i el suport als dispositius d'emergència.

Associació de Propietaris Forestals del Montnegre i el Corredor

L'associació agrupa propietaris forestals de l'àmbit del Parc del Montnegre i el Corredor amb l'objectiu de promoure una gestió activa i sostenible dels espais forestals. L'entitat impulsa actuacions de prevenció d'incendis, millora de les masses forestals, recuperació d'espais oberts i aprofitament dels recursos forestals, facilitant la coordinació entre propietaris, administracions públiques i altres agents del territori.

Associació de Pastors del Montnegre i el Corredor

L'associació reuneix explotacions ramaderes que desenvolupen la seva activitat en un dels principals espais forestals del nord del Maresme. L'entitat treballa per reforçar la viabilitat de la ramaderia extensiva, afavorir el relleu generacional i posar en valor la contribució dels pastors a la conservació del paisatge i del patrimoni agroforestal. Al mateix temps, promou la col·laboració entre els diferents agents del territori per facilitar l'aprofitament de les àrees forestals mitjançant la pastura, contribuint així al manteniment dels espais oberts, a la reducció de la càrrega de combustible i a la prevenció dels incendis forestals.

3.4 Pastura al Maresme

La pastura al Maresme té avui un pes quantitativament modest dins l'estructura agrària comarcal, però conserva, i en alguns àmbits incrementa, una rellevància estratègica en matèria de gestió territorial, prevenció d'incendis forestals i manteniment del mosaic agroforestal. Aquesta realitat s'emmarca en una comarca amb una llarga tradició agroalimentària, però també fortament condicionada per la pressió urbanística, la fragmentació del sòl i la progressiva reducció dels espais agraris. En aquest context, l'activitat agrària i ramadera ha reforçat el seu valor no només productiu, sinó també territorial, ambiental i paisatgístic.

Evolució històrica

A continuació es descriu l'evolució del sector agrari/ramader al Maresme entre els anys 1999 i 2014, estructurant l'anàlisi en diferents períodes temporals per identificar-ne les principals tendències i canvis estructurals. Les dades utilitzades per a aquesta anàlisi provenen dels censos agraris, dels registres estadístics oficials i de les fonts sectorials recollides per l'Observatori de Desenvolupament Local del Consell Comarcal del Maresme.

Evolució agrària des de 1999 fins a 2009

- El nombre total d'explotacions agràries va passar de 1.145 a 778, amb una reducció del 32,05%
- La SAU (Superfície Agrària Utilitzada) es va mantenir pràcticament estable, amb una pèrdua mínima del 0,31%

Això indica que, malgrat la desaparició d'explotacions, l'activitat agrària es va mantenir sobre una base territorial encara significativa

- Les explotacions amb pastures permanents van augmentar de 31 a 46
- La superfície de pastures permanents va passar de 152 a 652 ha, amb un increment del 328,95%
- Les terres llaurades van retrocedir tant en nombre d'explotacions com en hectàrees

Això suggereix que, en un context de contracció general del sector, els espais directament vinculats a la pastura van guanyar pes relatiu.

Evolució de la ramaderia des de 1999 fins a 2009

- Les explotacions amb unitats ramaderes (UR) van disminuir de 295 a 138, és a dir, un 53,22%
- Les UR totals es van reduir un 18,79%
- La disminució va afectar totes les espècies, excepte els equins, que van créixer en UR
- La caiguda va ser especialment intensa en el porcí, el boví i l'aviram pel que fa al nombre d'explotacions
- Tot i això, l'estructura interna no es va alterar completament:
 - L'aviram continuava sent l'espècie amb més pes en UR, seguida dels porcins i els bovins
- També es va produir una certa concentració de l'activitat:
 - Les explotacions molt petites van perdre pes relatiu
 - Van guanyar importància les explotacions de dimensió intermèdia, especialment les compreses entre 5 i menys de 20 UR i entre 100 i menys de 500 UR

Evolució de la ramaderia des de 2008 fins a 2014

- El nombre total d'explotacions ramaderes del Maresme va créixer de 176 a 262
- Les explotacions productives van passar de 134 a 164
- Aquest augment no va ser homogeni segons espècie:
 - El boví va tendir a la baixa i va reduir la seva implantació territorial, passant de tenir presència en 10 municipis el 2009 a només 4 municipis el 2014
 - L'oví i el cabrum van créixer a partir de 2012 i arribaren el 2014 a 38 (oví) i 35 (cabrum) explotacions, respectivament
 - Les explotacions de gallines i pollastres van augmentar de 25 a 47 i van ampliar la seva presència territorial de 16 a 20 municipis

Això indica que la ramaderia del Maresme no ha seguit una evolució lineal de simple retrocés, sinó un procés de reconfiguració interna, amb una major diversificació d'espècies i una especialització progressiva del sector.

Situació Actual

Les dades més recents del Registre d'Explotacions Ramaderes (RER), disponibles a l'[Observatori agroalimentari, rural i ambiental](#) del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació amb actualització de març de 2026, permeten oferir una imatge més precisa de l'activitat ramadera actual al Maresme. La informació mostra una estructura diversificada, amb presència rellevant de produccions intensives, però també amb una base ramadera extensiva encara existent, concentrada principalment en el boví, el cabrum i, en menor mesura, l'oví.

En el cas del boví, la distinció entre explotacions de carn i de llet permet matisar aquesta lectura, ja que no tota la cabana presenta la mateixa vinculació amb aprofitaments extensius o amb usos vinculats al territori.

Les xifres del RER situen, així, la realitat ramadera del Maresme en un marc de dimensió moderada, però amb una base productiva encara activa sobre la qual es poden articular estratègies de dinamització agrària i gestió territorial::

- Boví
 - 18 explotacions (7 explotacions de boví de carn (38 caps) i 11 explotacions de boví de llet (1.792 caps))
- Cabrum
 - 15 explotacions i 1.280 caps
- Conills
 - 5 explotacions i 290 caps
- Gallines i pollastres
 - 12 explotacions i 158.525 caps

- Oví
 - 13 explotacions i 613 caps
- Porcí
 - 6 explotacions i 4.841 caps

Aquestes dades evidencien que el pes quantitatiu més gran correspon a activitats intensives, especialment l'aviram i el porcí, mentre que la ramaderia més vinculada a l'ús extensiu del sòl manté una dimensió més reduïda però territorialment rellevant.

També cal tenir en compte que la distribució de la SAU mostra un pes destacat de l'arrendament respecte de la propietat. Aquest fet indica que qualsevol procés d'expansió de l'activitat agrària extensiva dependrà no només de la disponibilitat de bestiar, sinó també de la capacitat d'articular acords d'ús, cessions temporals i fórmules de col·laboració entre propietaris, productors i administracions locals. Paral·lelament, la presència d'explotacions ecològiques i la consolidació d'una identitat comarcal vinculada al producte de proximitat ofereixen un context favorable per reforçar models agraris de major valor afegit.

La trajectòria històrica del Maresme mostra la desaparició de nombroses explotacions agràries i ramaderes, però també la persistència de la SAU, l'increment de les pastures permanents i la reconfiguració d'una base productiva encara activa. En aquest marc, l'activitat ramadera es manté com una eina útil per reforçar la gestió del mosaic agroforestal, contribuir a la prevenció d'incendis i sostenir una activitat agrària de proximitat amb funcions que van més enllà de la producció estrictament econòmica. Aquesta orientació és especialment visible al Parc del Montnegre i el Corredor, on la ramaderia s'ha integrat progressivament en l'estratègia de gestió de l'espai protegit com a instrument de manteniment territorial.

3.5 Cartografia de referència

L'anàlisi cartogràfica del Maresme s'ha estructurat seguint una lògica progressiva que permet entendre, en primer lloc, la base territorial sobre la qual s'inscriu el sistema forestal i, posteriorment, la seva traducció en termes de risc d'incendi i prioritització de la gestió.

Per al desenvolupament de la cartografia que es presenta a continuació s'ha elaborat un SIG específic, concebut com una base tècnica integrada de treball, mitjançant la recopilació, georeferenciació, normalització i harmonització de dades procedents de diverses fonts oficials. Entre aquestes destaquen

- l'**Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC)**,
- el **Centre de la Propietat Forestal (CPF)**,
- la **Generalitat de Catalunya**,
- la **Diputació de Barcelona**
- el **Observatori Forestal Català**
- el **Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic (MITECO)**

Aquest entorn SIG ha permès estructurar una base territorial única, coherent i actualitzada, indispensable per a la generació de mapes temàtics, l'anàlisi espacial multicriteri i la identificació de zones prioritàries d'intervenció en matèria de prevenció d'incendis i promoció de la silvopastura.

Els mapes extrets del sistema desenvolupat i que es presenten a continuació són els següents:

- Mapa de Cobertes del Sòl del Maresme
- Espais Naturals Protegits i Xarxes de Conservació al Maresme
- Àrees prioritàries de conservació d'espais oberts
- Mapa de perill d'incendi forestal al Maresme per Municipi
- Mapa de vulnerabilitat per incendi forestal per Municipi
- Mapa de risc agregat d'incendi al Maresme
- Històric d'incendi forestals dels últims 25 anys al Maresme
- Franges de prevenció d'incendi forestals any 2026
- Mapa de prioritització d'àrees elegibles per a la silvopastura, any 2024

La versió en alta resolució es pot consultar a l'Annex II.

Des d'un punt de vista estructural, el territori presenta una clara dominància de les cobertes forestals a la franja interior, amb una elevada continuïtat espacial i una presència limitada d'espais agrícoles que actuen com a discontinuïtats efectives. Aquesta configuració, resultat probablement dels processos d'abandonament agrari i de dinàmica natural de recolonització, genera una acumulació significativa de combustible i una estructura forestal relativament homogènia, factors que condicionen de manera directa el comportament potencial dels incendis forestals.

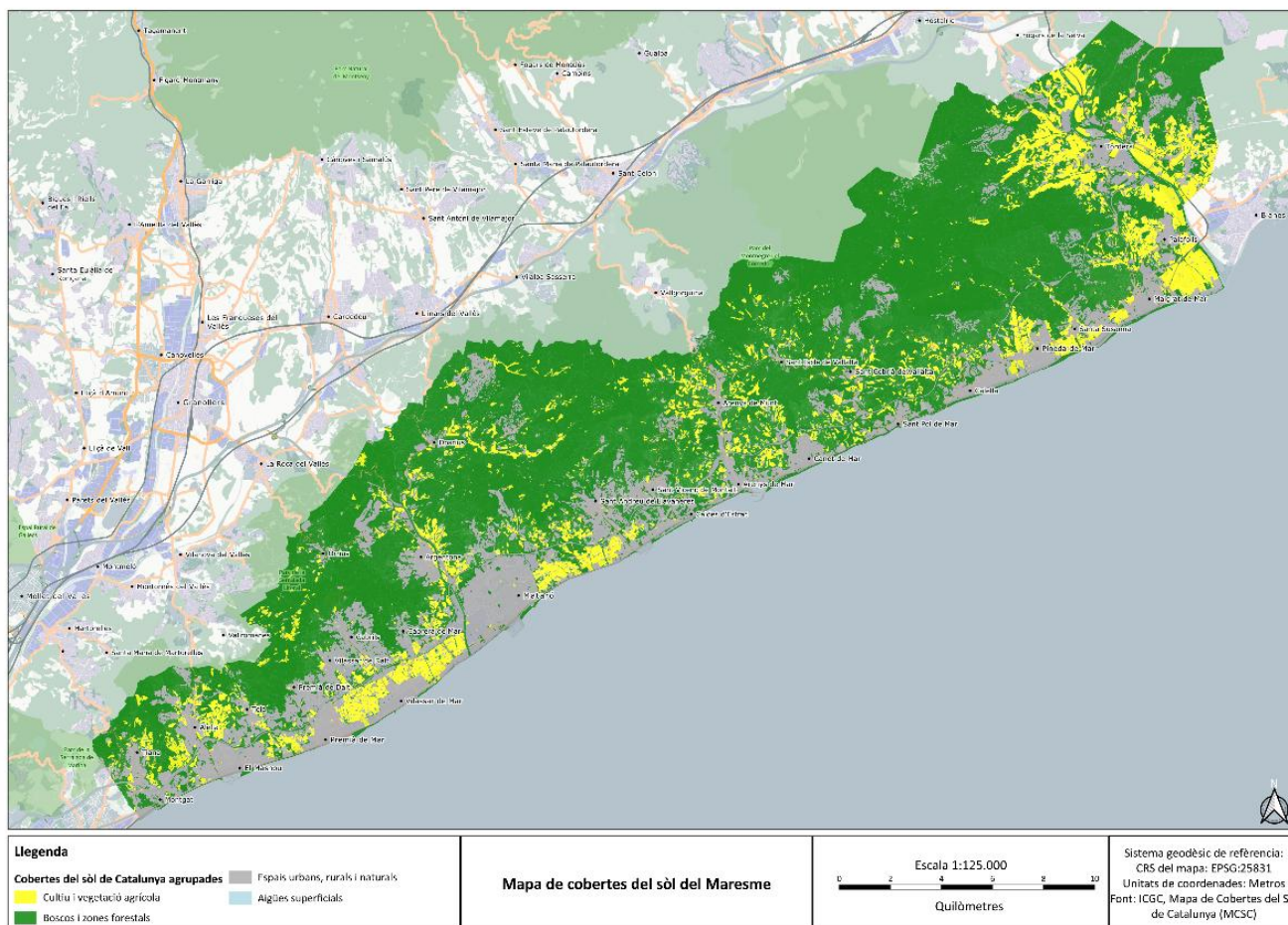

Figura. Mapa de Cobertes del Sòl del Maresme. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades de ICGC.

La comarca presenta una superfície total de 39.802 hectàrees, de les quals 25.524,6 hectàrees (66%) corresponen a superfície forestal. D'aquesta superfície, 24.486,5 hectàrees (95,9%) són de titularitat privada, mentre que 1.038,0 hectàrees (4,1%) corresponen a titularitat pública.

La distribució territorial no és homogènia i la major part de la superfície forestal es concentra als municipis vinculats al massís del Montnegre i el Corredor. Destaquen especialment Tordera (6.194,3 ha), Dosrius (3.521,4 ha), Argentona (1.828,3 ha), Sant Iscle de Vallalta (1.622,6 ha), Arenys de Munt (1.610,2 ha) i Sant Cebrià de Vallalta (1.240,7 ha).

Pel que fa a la superfície forestal pública, aquesta es concentra principalment a Dosrius (571,3 ha), Tordera (277,3 ha), Sant Iscle de Vallalta (63,4 ha) i Mataró (48,6 ha).

Taula. Superfície forestal a la comarca per municipi. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades de ICGC.

Municipi	Superfície forestal privada estimada (ha)	Superfície forestal pública (ha)	Total forestal (ha)
Cabrera de Mar	353.251	0,000	353.251
Cabrils	362.895	0,000	362.895
Caldes d'Estrac	22.634	0,000	22.634
Calella	473.792	0,000	473.792

Canet de Mar	281.092	2.723	283.815
Dosrius	2.950,107	571.269	3.521,376
Malgrat de Mar	239.274	0,000	239.274
El Masnou	30.311	0,000	30.311
Mataró	799.307	48.622	847.929
Montgat	87.972	0,000	87.972
Òrrius	487.562	0,000	487.562
Palafolls	812.737	17.899	830.636
Pineda de Mar	475.137	0,000	475.137
Premià de Mar	7.582	0,000	7.582
Sant Iscle de Vallalta	1.559,149	63.444	1.622,593
Sant Andreu de Llavaneres	653.354	44.749	698.103
Sant Cebrià de Vallalta	1.240,371	0,357	1.240,728
Vilassar de Dalt	584.195	0,000	584.195
Vilassar de Mar	12.788	0,000	12.788
Premià de Dalt	315.997	0,000	315.997
Sant Pol de Mar	425.927	0,000	425.927
Santa Susanna	913.594	0,000	913.594
Sant Vicenç de Montalt	446.843	0,008	446.851
Teià	379.691	0,000	379.691
Tiana	487.227	0,000	487.227
Tordera	5.916,911	277.314	6.194,225
Alella	467.577	0,000	467.577
Arenys de Mar	272.391	0,000	272.391
Arenys de Munt	1.610,201	0,017	1.610,218
Argentona	1.816,676	11.625	1.828,301
Maresme	24.486,547	1.038,027	25.524,574

Aquesta base biofísica es veu reforçada per la presència d'un ampli sistema d'espais naturals protegits, inclosos dins del PEIN i de la Xarxa Natura 2000, que concentren bona part de les masses forestals més contínues. La coincidència entre àrees de valor ambiental elevat i estructures forestals densificades posa de manifest la necessitat d'una gestió activa que permeti compatibilitzar la conservació amb la reducció del risc.

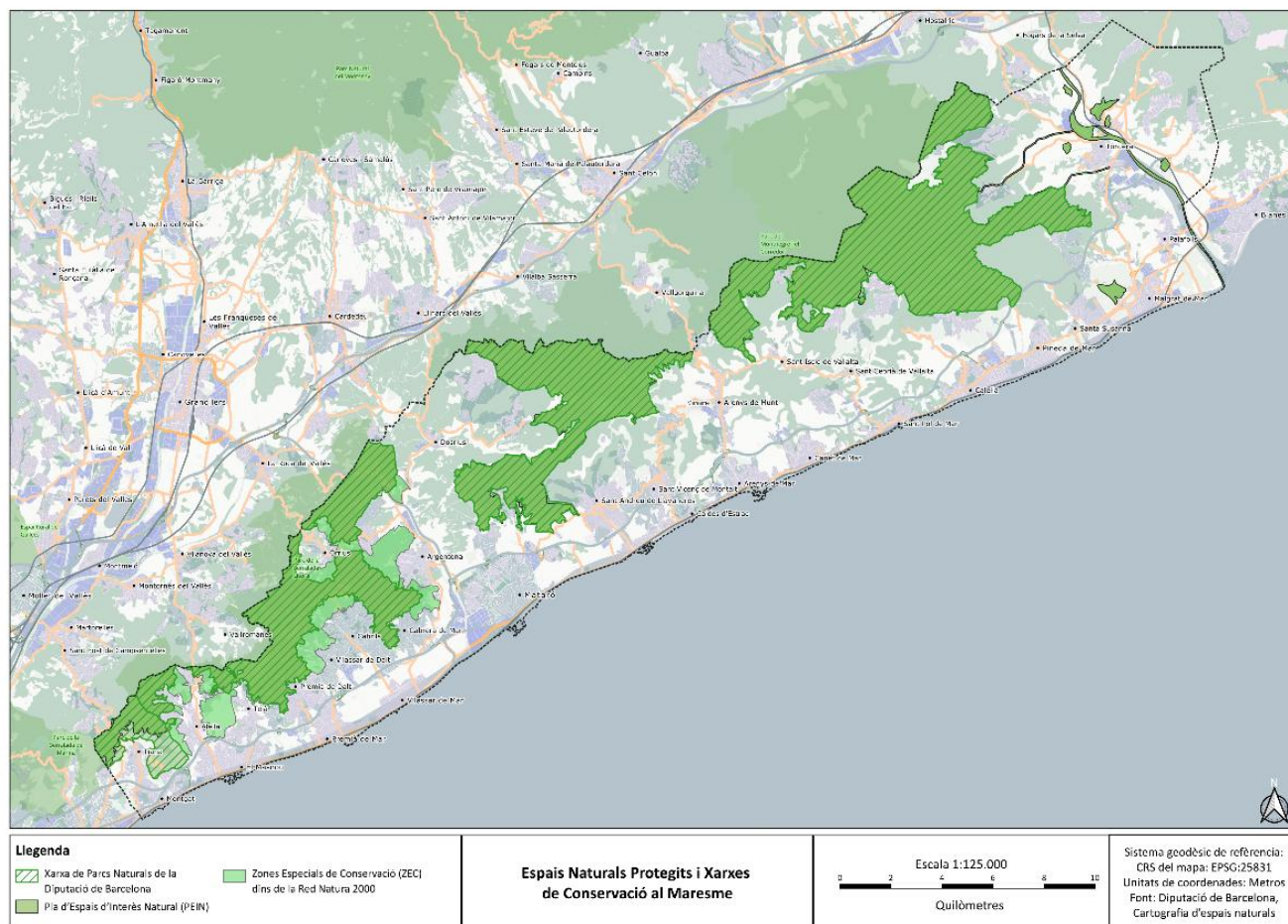

Figura. Espais Naturals Protegits i Xarxes de Conservació al Maresme. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades de la Diputació de Barcelona.

Tanmateix, la capacitat real d'intervenció es troba condicionada per la titularitat del sòl. La distribució de les forests públiques, tot i ser limitada en extensió, permet identificar àmbits amb una major viabilitat operativa a curt termini. Aquests espais tenen un valor estratègic, ja que poden actuar com a zones pilot per a la implementació de models de gestió replicables.

En aquest sentit, la delimitació d'àrees prioritàries per a la conservació d'espais oberts aporta un element clau de lectura, ja que identifica aquells àmbits on la recuperació o manteniment de mosaics agroforestals es considera estratègica. Aquestes zones coincideixen sovint amb espais de transició entre masses forestals i àrees antropitzades, on la generació de discontinuïtats pot tenir un impacte significatiu en la propagació del foc.

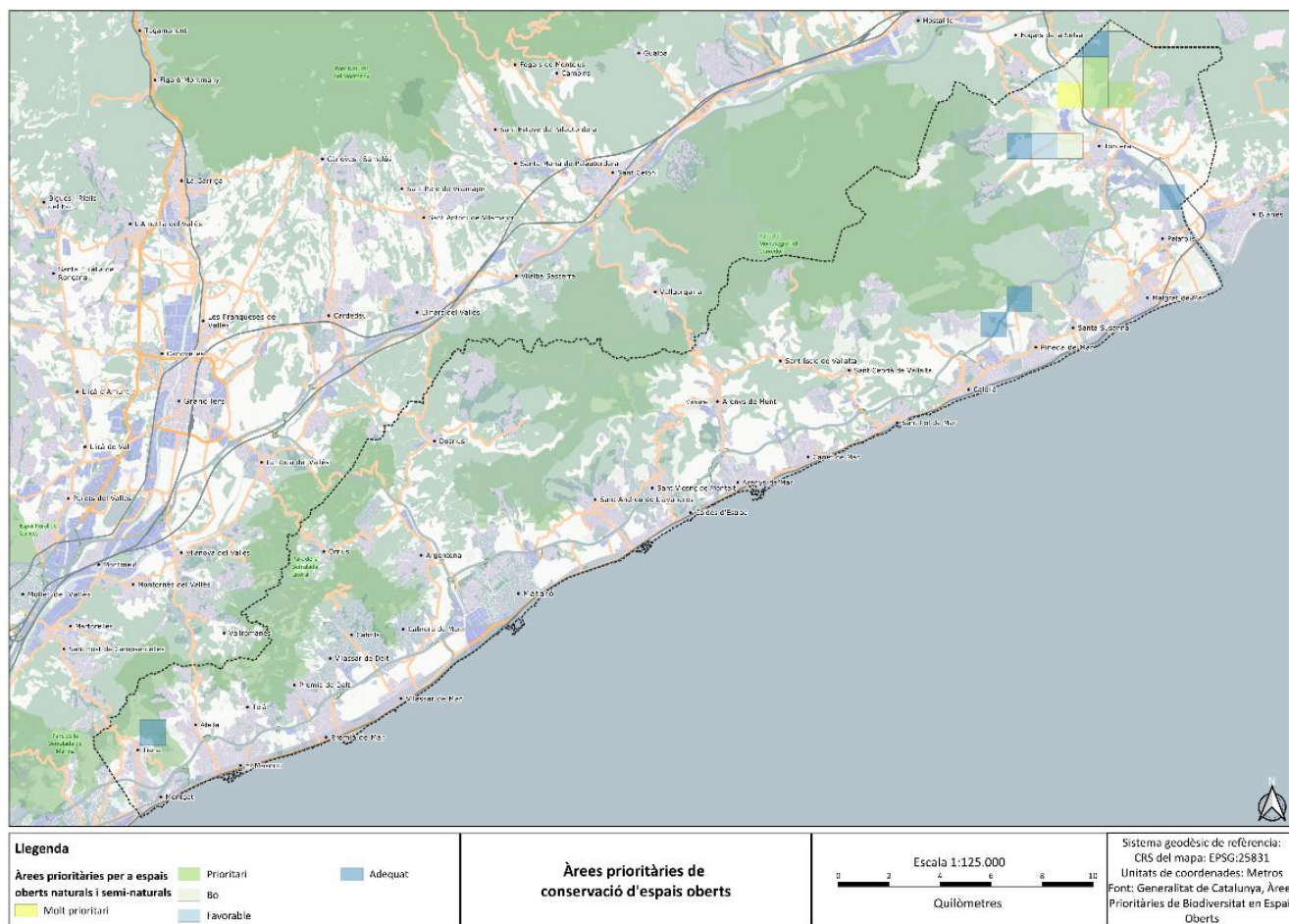

Figura. Àrees prioritàries de conservació d'espais oberts. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya.

A partir d'aquesta base territorial, l'anàlisi es focalitza en la dinàmica dels incendis forestals. El mapa de perill d'incendi mostra una clara concentració dels nivells més elevats a la franja interior forestal, en coherència amb la continuïtat del combustible i les condicions topogràfiques. Aquesta distribució es veu complementada per la cartografia de vulnerabilitat a escala municipal, que incorpora factors associats a l'exposició i a la capacitat de resposta del territori. La combinació d'ambdós elements permet identificar àmbits on el potencial d'afectació dels incendis és especialment elevat.

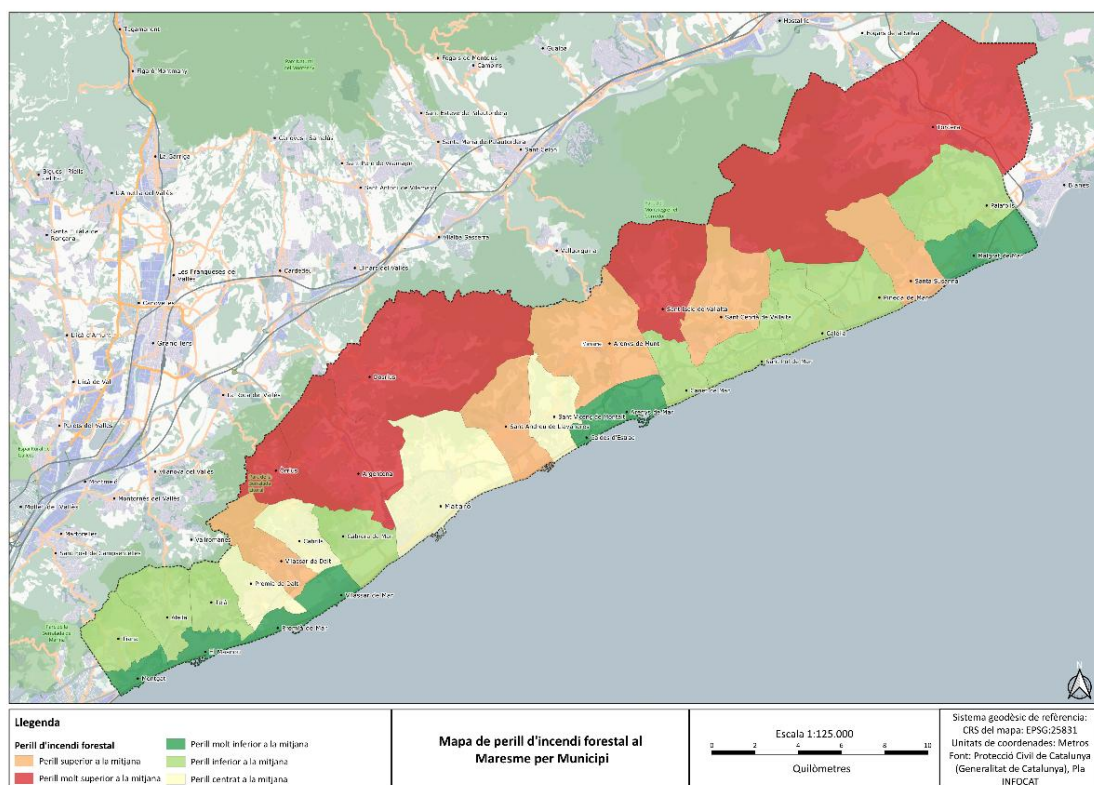

Figura. Mapa de perill d'incendi forestal al Maresme per Municipi. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades de Protecció Civil de Catalunya (Generalitat de Catalunya).

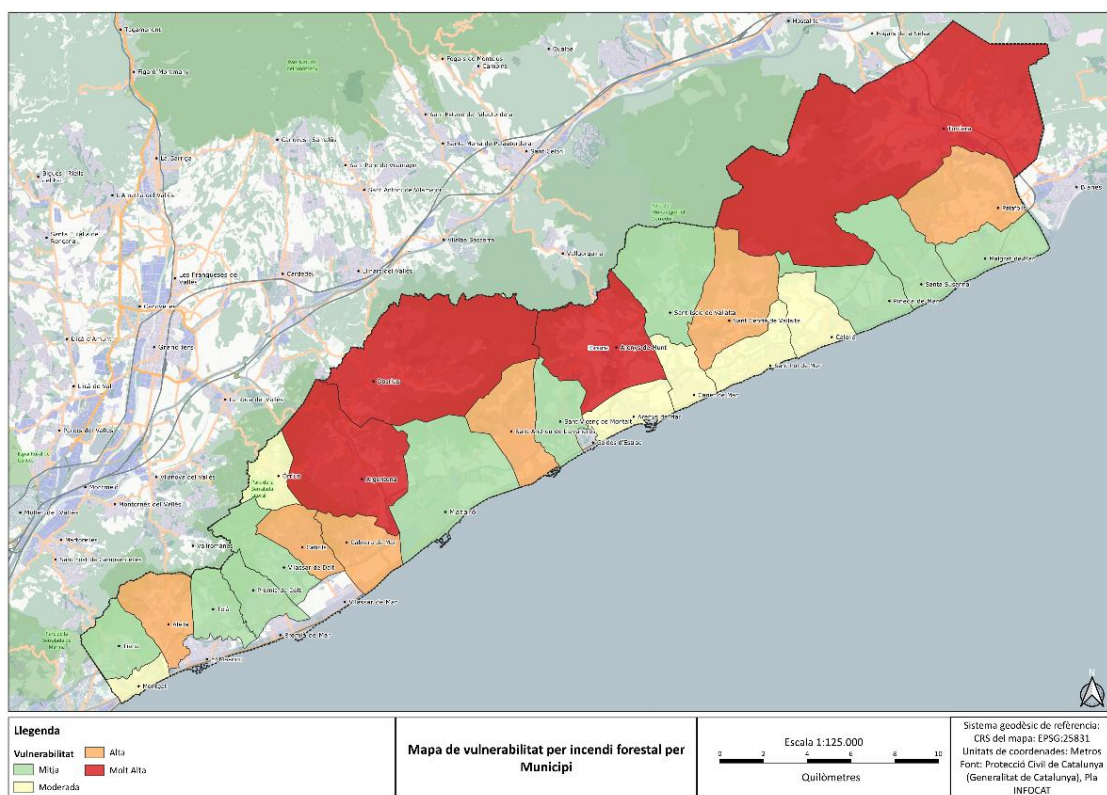

Figura. Mapa de vulnerabilitat per incendi forestal per Municipi. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades de Protecció Civil de Catalunya (Generalitat de Catalunya).

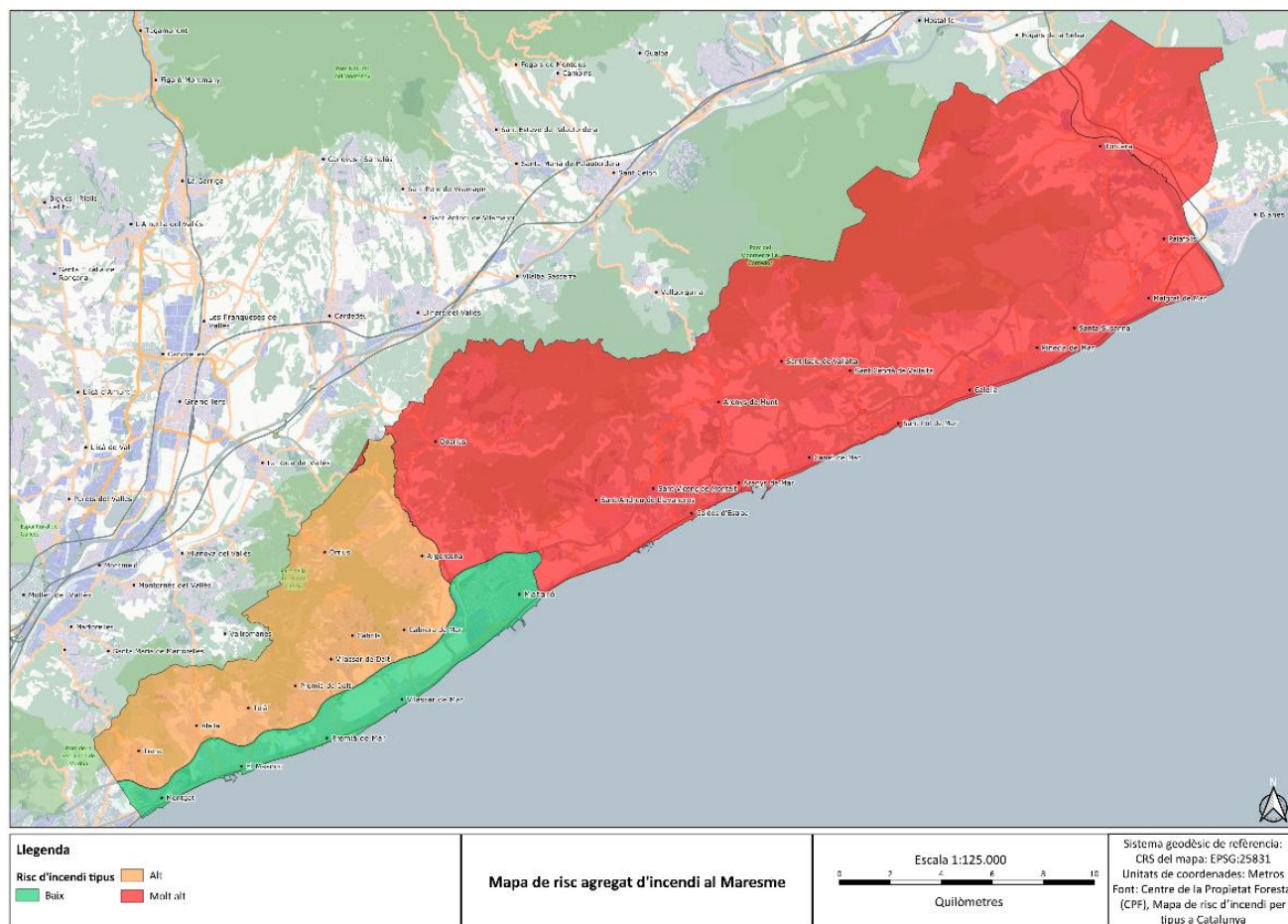

Figura. Mapa de risc agregat d'incendi al Maresme. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades del Centre de la Propietat Forestal (CPF).

El mapa de risc agregat integra aquestes dues dimensions, perill i vulnerabilitat, i permet una lectura sintètica del problema. Els resultats mostren una clara concentració del risc alt i molt alt en bona part de la franja forestal del Maresme, especialment en aquells municipis on coincideixen una elevada continuïtat de combustible i una alta exposició d'elements vulnerables. Aquesta lectura confirma que el risc no és homogeni, sinó que es distribueix de manera desigual en el territori, concentrant-se en àmbits molt concrets.

A més, la distribució dels incendis forestals registrats en els darrers 25 anys reforça aquesta interpretació. L'anàlisi espacial dels esdeveniments evidencia una recurrència significativa en determinades zones, especialment en àmbits de contacte entre massa forestal i àrees urbanes o infraestructures. Aquesta recurrència posa de manifest que el risc identificat no és únicament potencial, sinó que respon a dinàmiques històriques consolidades.

En paral·lel, la cartografia de franges de prevenció d'incendis permet introduir una lectura sobre el grau d'implementació de les mesures preventives. L'anàlisi mostra una cobertura heterogènia, amb àmbits on les franges han estat executades i altres on la seva implementació és parcial o inexistent. Aquesta discontinuïtat redueix l'eficàcia global del sistema de prevenció i evidencia la necessitat d'actuacions més integrades a escala territorial.

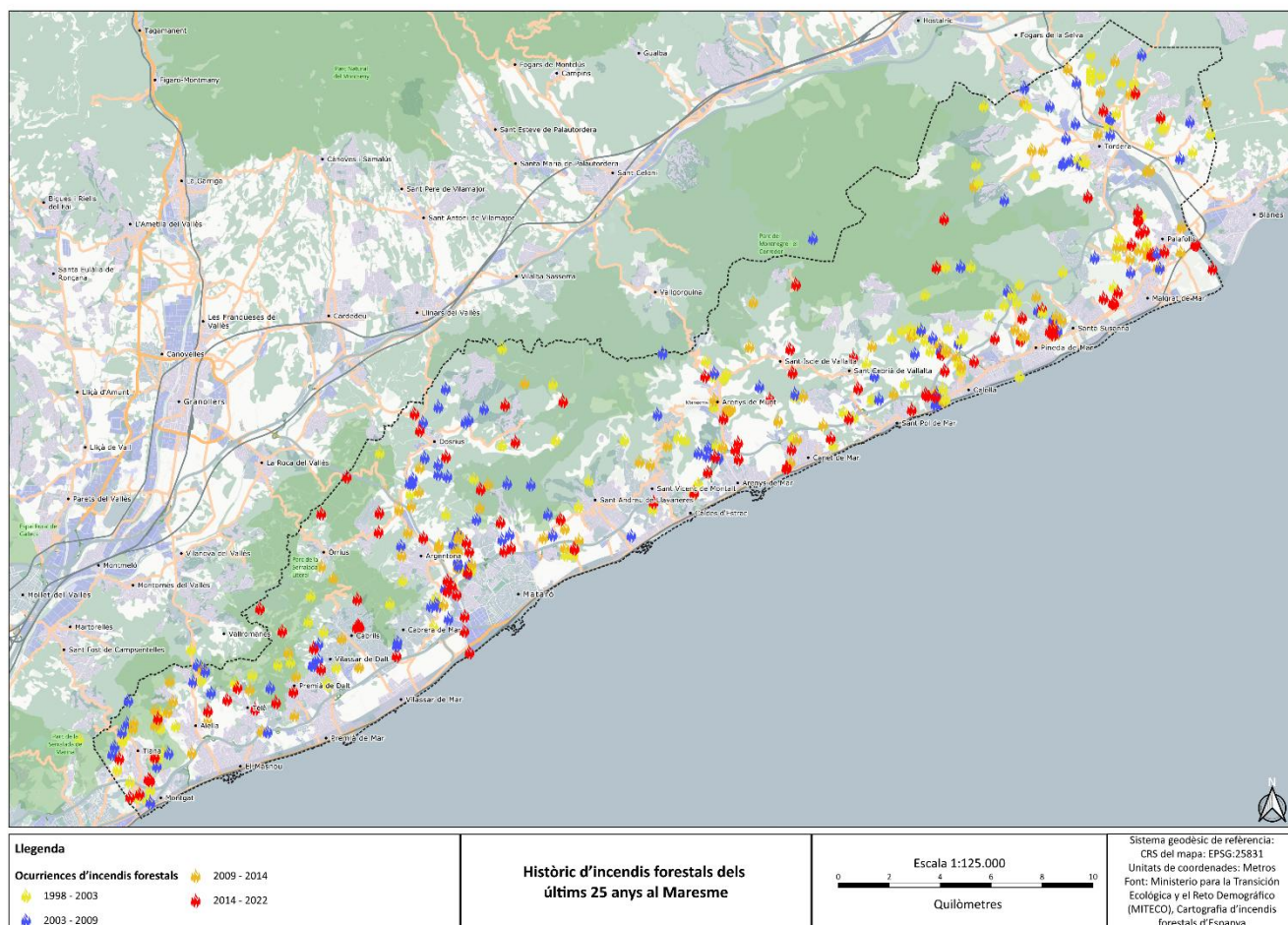

Figura. Històric d'incendi forestals dels últim 25 anys al Maresme. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades del MITECO.

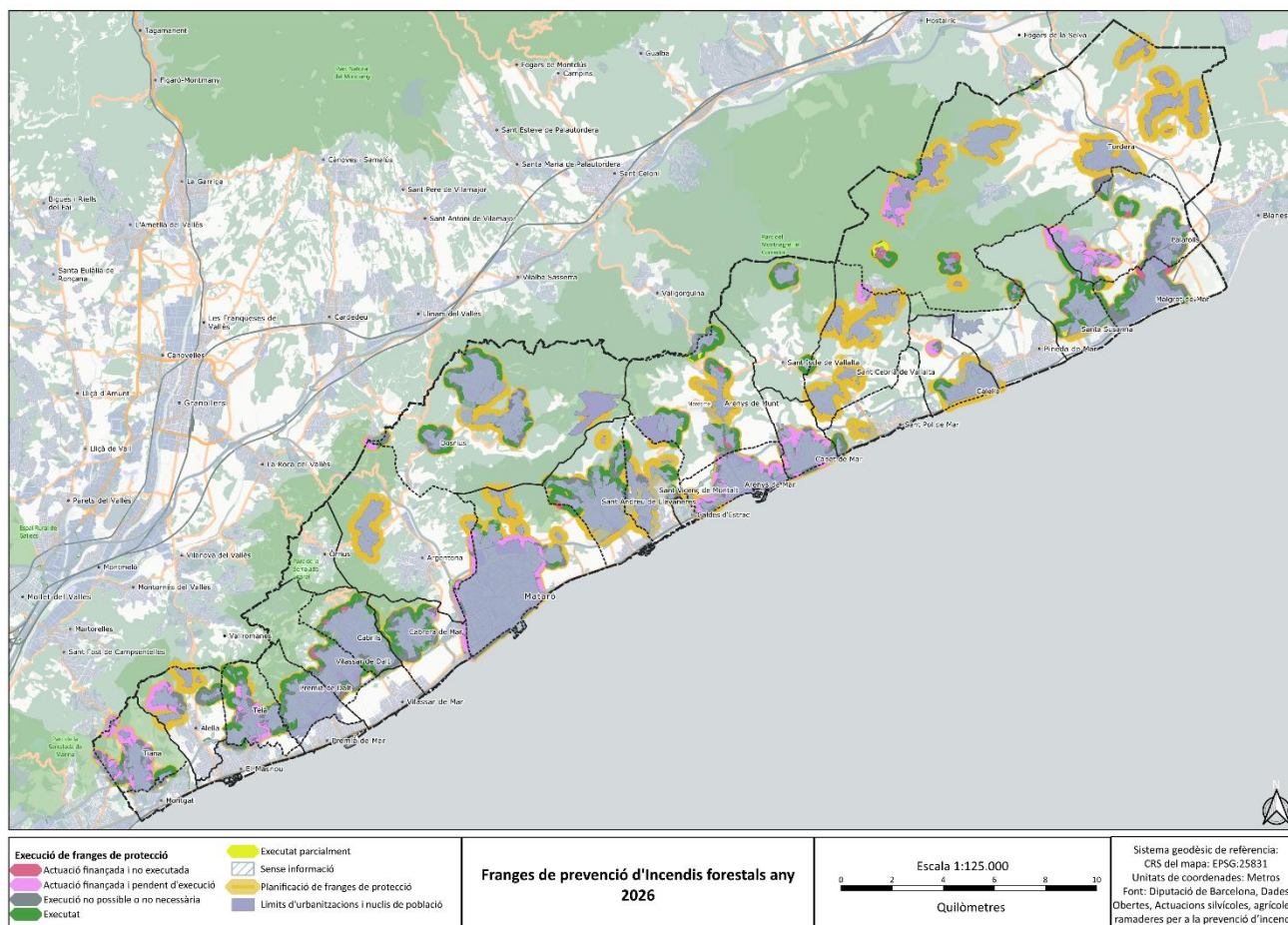

Figura. Franges de prevenció d'incendi forestals. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades de la Diputació de Barcelona.

Finalment, la delimitació de les àrees prioritàries de pastura seleccionades per la Generalitat de Catalunya sintetitza aquesta lectura i la tradueix en una proposta operativa. En el marc de les ajudes públiques Foment i Creació de Sistemes Silvopastorals en Finques Privades (Intervenció 6881.1), es defineixen àrees classificades com a estratègiques o complementàries on es considera viable el desenvolupament de l'activitat silvopastoral (vegeu més detall a la p. 66). Aquestes àrees es concentren majoritàriament en la franja forestal interior i presenten una elevada coincidència amb zones amb continuïtat de combustible, presència històrica d'incendis i nivells elevats de risc. Aquesta correspondència no és casual, sinó que respon a una lògica de selecció orientada a maximitzar l'eficàcia de la intervenció.

La cartografia elaborada diferencia entre àrees estratègiques i àrees complementàries. Les primeres constitueixen els espais prioritaris per a la implantació de la silvopastura des del punt de vista de la prevenció d'incendis forestals, mentre que les segones poden contribuir a ampliar la continuïtat de les actuacions i a incrementar la superfície gestionada.

En aquest sentit, la silvopastura es configura com una eina de gestió estratègica capaç d'actuar sobre els factors estructurals que determinen el risc d'incendi. La seva aplicació en les àrees identificades permetria reduir la càrrega de combustible, generar discontinuïtats funcionals i millorar la resiliència del territori davant dels incendis forestals.

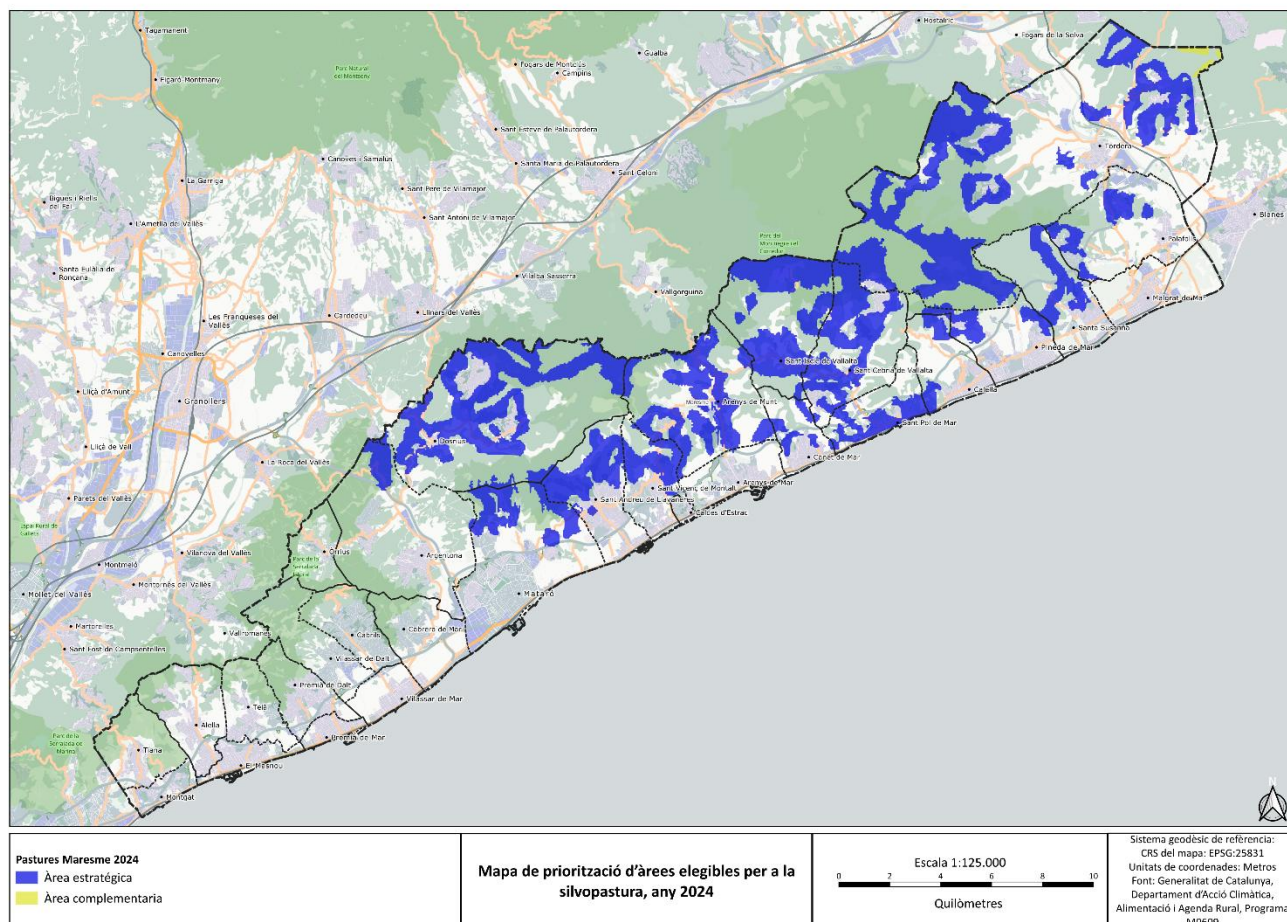

Figura. Mapa de prioritització d'àrees elegibles per a la silvopastura, any 2024. **Font.** Generalitat de Catalunya, Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

TRACTAMENT ESPECÍFIC DE LES ÀREES D'INTERES ESTRATÈGIC

L'anàlisi cartogràfica desenvolupada ha prestat una atenció específica a la distribució territorial de les franges de prevenció d'incendis i de les àrees definides per la Generalitat de Catalunya com a elegibles per a la implementació d'actuacions de silvopastura.

Aquestes dues tipologies d'espais presenten un interès estratègic especial en el marc del present estudi. D'una banda, les franges de prevenció constitueixen àmbits on la legislació vigent estableix l'obligació de mantenir una gestió periòdica de la vegetació amb l'objectiu de reduir el risc d'incendi forestal i protegir les urbanitzacions, nuclis habitats i infraestructures. De l'altra, les àrees elegibles per a la silvopastura representen espais on els propietaris i gestors poden accedir a línies d'ajut públic per al desenvolupament d'activitats de pastura extensiva orientades a la reducció de la càrrega combustible.

L'estudi conjunt d'ambdues capes permet identificar possibles sinergies entre les necessitats de gestió preventiva del territori i les oportunitats de desenvolupament de la silvopastura com a eina de manteniment del sotabosc. En aquest sentit, s'analitza la distribució geogràfica, la longitud i la superfície total d'aquestes àrees, així com la seva distribució entre els diferents municipis de la comarca del Maresme, amb l'objectiu d'identificar aquells territoris que concentren un major potencial d'actuació.

Franges de prevenció de risc d'incendis

La distribució de les franges de prevenció d'incendis al Maresme està estretament vinculada a la presència d'urbanitzacions situades en contacte amb masses forestals i a l'extensió de la superfície forestal de cada municipi.

L'anàlisi realitzada identifica un total de 1.750.316 metres lineals de franges planificades a la comarca. D'aquest total, 927.305 metres (53,0%) corresponen a franges ja executades o previstes, fet que posa de manifest que una part important de les necessitats de gestió ja ha estat abordada o es troba en procés de desenvolupament.

Paral·lelament, 592.543 metres (33,9%) corresponen a àmbits on l'execució no és possible o dels quals no es disposa d'informació suficient, fet que limita la possibilitat d'implementar actuacions de gestió en aquests espais.

Finalment, 230.468 metres lineals (13,2%) corresponen a franges planificades que actualment no estan sent gestionades, convertint-se en les principals àrees pendents d'intervenció de la comarca.

La distribució territorial d'aquestes franges no gestionades no és homogènia i es concentra principalment als municipis del nord i centre del Maresme. Destaquen especialment Tordera (135.632 m) i Sant Cebrià de Vallalta (82.462 m), que acumulen una part molt significativa de les necessitats de gestió encara no cobertes. També presenten valors elevats Santa Susanna (57.735 m), Calella (48.030 m), Dosrius (45.037 m), Sant Vicenç de Montalt (44.681 m), Arenys de Munt (42.400 m) i Argentona (38.519 m).

Aquestes àrees coincideixen amb municipis que combinen una elevada presència forestal amb una important interfície urbana-forestal, fet que incrementa les necessitats de manteniment periòdic associades a les franges de prevenció d'incendis.

A continuació es presenten les dades detallades per municipi, diferenciades segons l'estat de gestió de les franges.

Taula. Longitud de les franges de prevenció d'incendis per municipi i estat d'execució (m). **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades de la Diputació de Barcelona.

Municipi	Actuació finançada i no executada	Actuació finançada i pendent d'execució	Executat	Executat parcialment	Executades o previstes	Execució no possible o no necessària	Sense informació	No possible, no necessaria, sense informació	Franges gestionades	Franges no gestionades	Franges planificades
Alella	644,02	14.335,62	5.888,94		20.868,59	9.946,97		9.946,97	30.815,56	16.805,85	47.621,41
Arenys de Mar		28.283,73			28.283,73	14.852,39		14.852,39	43.136,12	8.450,11	51.586,23
Arenys de Munt	2.357,67		40.115,98	822,98	43.296,62	18.292,64		18.292,64	61.589,26	42.399,76	103.989,02
Argentona		6.376,70	312,07		6.688,77	9.657,45	367,01	10.024,46	16.713,23	38.518,74	55.231,98
Cabrera de Mar		6.340,67	19.972,47		26.313,13	26.040,21		26.040,21	52.353,35		45.431,97
Cabrils	3.314,88		33.708,67	228,28	37.251,83	33.648,14		33.648,14	70.899,97		66.585,07
Caldes d'Estrac						371,54		371,54	371,54		27,56
Calella		3.957,90	3.462,32		7.420,22	4.648,79		4.648,79	12.069,01	48.030,46	60.099,47
Canet de Mar		26.985,32	79,98		27.065,30	24.383,09		24.383,09	51.448,39		50.645,03
Dosrius		2.654,98	36.067,01		38.721,99	36.355,60	10.279,59	46.635,19	85.357,18	45.036,54	130.393,72
El Masnou		93,45	538,74		632,18	2.557,16		2.557,16	3.189,34		1.688,69
Malgrat de Mar	9.048,55	576,31	17.164,15		26.789,01	30.498,28	22,22	30.520,50	57.309,50		53.890,75
Mataró		46.546,84	12.581,48	140,06	59.268,38	52.563,06	11.586,50	64.149,55	123.417,93	27.357,67	150.775,61
Montgat						2.642,09		2.642,09	2.642,09		73,48
Palafolls	3.110,38	32.128,31	27.992,38		63.231,06	61.992,67	525,02	62.517,69	125.748,76		122.007,05
Premià de Dalt	394,14		22.483,58		22.877,72	10.810,44		10.810,44	33.688,16		28.037,86
Sant Andreu de Llavaneres	988,84		250.827,01		251.815,85	74.863,46		74.863,46	326.679,31		91.252,77
Sant Cebrià de Vallalta		6.859,82	1.802,86		8.662,68	1.622,79		1.622,79	10.285,47	82.462,32	92.747,80
Sant Iscle de Vallalta			15.044,94		15.044,94	4.122,30		4.122,30	19.167,23	611,94	19.779,17
Sant Pol de Mar		1.804,38	2.399,43		4.203,81	5.892,22		5.892,22	10.096,02	2.911,09	13.007,11
Sant Vicenç de Montalt	622,60	1.975,76	7.369,69		9.968,05	4.959,60		4.959,60	14.927,65	44.680,51	59.608,16
Santa Susanna	2.786,29	3.618,11	35.376,02	1.095,21	42.875,64	27.407,82		27.407,82	70.283,45	5.734,61	76.018,07
Teià		16.538,65	33.068,59		49.607,24	26.969,14		26.969,14	76.576,38		75.537,03
Tiana	1.797,45	24.742,96	4.336,85	861,15	31.738,41	25.724,32		25.724,32	57.462,73		56.702,87
Tordera	3.739,96	31.244,28	29.011,30	2.315,35	66.310,90	24.920,16		24.920,16	91.231,05	135.632,12	226.863,17
Vilassar de Dalt	10.683,33		27.686,07		38.369,39	34.020,35		34.020,35	72.389,74		67.686,02
Total general	39.488,11	255.063,79	627.290,52	5.463,03	927.305,45	569.762,68	22.780,34	592.543,01	1.519.848,46	230.467,69	1.750.316,16

Finançat per

SECRETARIA DE ESTADO DE TURISMO

Àrees elegibles per a la silvopastura segon la Generalitat de Catalunya

L'anàlisi de les àrees elegibles per a la silvopastura posa de manifest l'existència d'un important potencial per al desenvolupament d'aquesta pràctica a la comarca del Maresme.

Segons la cartografia elaborada per la Generalitat de Catalunya, el conjunt de la comarca disposa de 9.754 m². considerades elegibles per a la implementació d'actuacions de silvopastura, distribuïdes de manera desigual entre els diferents municipis.

La major concentració d'aquestes superfícies es localitza als municipis amb una major presència d'espais forestals continus vinculats al Parc del Montnegre i el Corredor. Tordera destaca clarament com el municipi amb una major extensió d'àrees elegibles, amb 2.740 m², seguit de Dosrius (1.653 m²), Sant Iscle de Vallalta (970 m²), Arenys de Munt (939 m²) i Sant Cebrià de Vallalta (843 m²). Aquests municipis concentren una part molt significativa del potencial silvopastoral de la comarca i constitueixen els principals àmbits d'interès per al desplegament de futures iniciatives.

A escala territorial, la distribució de les àrees elegibles mostra una clara continuïtat espacial al llarg de les serralades interiors del Maresme, especialment als sectors forestals del Montnegre i del Corredor. Aquesta distribució evidencia una estreta correspondència entre les àrees identificades com a estratègiques per a la silvopastura i les principals masses forestals de la comarca, caracteritzades per una elevada acumulació de combustible vegetal i una major exposició al risc d'incendi.

Per contra, els municipis situats a la façana litoral més urbanitzada presenten superfícies elegibles considerablement inferiors o inexistents, fet que respon a la menor disponibilitat de sòl forestal susceptible de ser gestionat mitjançant pastura extensiva.

A continuació es presenta la distribució de les superfícies elegibles per a la silvopastura per municipi.

Taula. Superfície de les àrees elegibles per a la silvopastura per municipi (m²). **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades de Generalitat de Catalunya, Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

Municipi	m2 elegibles
Arenys de Mar	3.821
Arenys de Munt	939.013
Argentera	150.847
Calella	134.298
Canet de Mar	111.971
Dosrius	1.652.777
Malgrat de Mar	1.000
Mataró	410.829
Palafolls	276.298
Pineda de Mar	206.799
Sant Andreu de Llavaneres	470.323
Sant Cebrià de Vallalta	843.172
Sant Iscle de Vallalta	970.742
Sant Pol de Mar	279.288
Sant Vicenç de Montalt	274.101
Santa Susanna	288.502
Tordera	2.740.483
Total general	9.754.263

4. Obligacions i reglament per al manteniment del bosc

Aquest capítol té com a objectiu analitzar el marc normatiu vigent en matèria de prevenció d'incendis i gestió del sotabosc a Catalunya, amb especial atenció al paper de la silvopastura. Es descriu l'estructura jurídica existent, els principals instruments de planificació i els organismes competents, així com els condicionants normatius que afecten la implementació d'aquest model de gestió al territori.

La regulació normativa de la gestió forestal i del sotabosc és un element clau per garantir la coordinació entre els diferents agents implicats, establir criteris tècnics homogenis i assegurar que les actuacions de prevenció d'incendis es desenvolupin de manera efectiva i coherent a escala territorial. En un context on convergeixen interessos productius, ambientals i de seguretat pública, el marc jurídic permet definir responsabilitats, ordenar les intervencions i canalitzar els instruments de finançament i suport.

El marc vigent evoluciona des de les directrius estatals cap a una regulació autonòmica catalana que prioritza la silvopastura i la gestió activa del territori com a eixos de resiliència davant els grans incendis forestals (GIF).

4.1 Marc jurídic de la gestió del sotabosc

La base legal de la prevenció d'incendis a Catalunya s'articula mitjançant una jerarquia normativa que coordina competències europees, estatals i autonòmiques per garantir la seguretat pública i la conservació del medi natural. Aquest marc defineix la seguretat jurídica necessària per a la gestió del sotabosc, establint les obligacions dels titulars i el reconeixement de la silvopastura com una activitat estratègica de protecció civil.

La convergència de la Llei de Montes estatal amb la Llei Forestal de Catalunya i els decrets específics d'interfície urbàforestal configura l'esquelet normatiu que legitima la intervenció activa i regula les responsabilitats de tots els agents implicats en el territori.

Aquestes lleis defineixen el "què" i el "qui", proporcionant la seguretat jurídica necessària per transformar l'activitat ramadera tradicional en un servei públic reconegut de prevenció d'incendis.

A continuació, es detallen els principals nivells normatius que estructuren aquest marc jurídic:

- **Nivell estatal**

La Llei 43/2003 de forests defineix les directrius bàsiques per a la gestió sostenible, obligant a integrar la prevenció en els plans d'ordenació forestal i reconeixent les pastures com a part del terreny forestal explotable. Complementàriament, la Llei 42/2007 del patrimoni natural i de la biodiversitat condiona les accions preventives en espais protegits per assegurar la integritat dels hàbitats i les espècies.

- **Nivell autonòmic**

La Llei 6/1988 forestal de Catalunya és la norma matriu per a la millora i protecció dels boscos. Es recolza en el Pla general de política forestal (PGPF) 20242040, que estableix un model de planificació esglaonat i directrius per a la gestió del combustible. Així mateix, la Llei 3/2019 dels espais agraris fomenta l'activitat

agrícola i la silvopastura com a eines clau per evitar l'expansió forestal incontrolada i mantenir paisatges resilient.

- o Ordre ARP/122/2017, de 13 de juny: És la norma vigent que regula els instruments d'ordenació forestal (PTGMF, PSGF i PTGMFc). Estableix que qualsevol aprofitament o intervenció en el sotabosc ha d'estar emparat per un d'aquests plans per garantir la coherència tècnica.

- **Legislació específica de prevenció**

- o El Decret 64/1995 fixa mesures tècniques obligatòries per a infraestructures lineals i urbanitzacions.
- o La Llei 5/2003 (modificada per la Llei 2/2014) i el Decret 123/2005 regulen específicament la interfície urbàforestal, imposant la creació de franges de protecció d'almenys 25 metres en nuclis de població, urbanitzacions i edificacions aïllades.

A continuació, es presenta un resum de tota la legislació de referència i dels paràmetres tècnics que regulen l'actuació al territori:

Taula. Legislació vigent en matèria de ramaderia i gestió agroforestal.

Àmbit Normatiu	Referència	Temàtica	Objectiu Clau
Català	Llei Forestal (6/1988)	Gestió forestal i prevenció	Ordenació i conservació dels boscos
	Llei 7/1999	Gestió de la propietat privada	Creació i competències del Centre de la Propietat Forestal
	Llei d'Ordenació Agrària (18/2001)	Ramaderia i pasturatge	Consolidació i millora de l'activitat agrària
	Llei Canvi Climàtic (16/2017)	Canvi ambiental i transició	Reducció d'emissions i economia neutra en emissions
	Llei Espais Agraris (3/2019)	Agricultura i espais agraris	Regulació i protecció dels espais agraris
	Decret 64/1995	Prevenció incendis forestals	Mesures obligatòries per infraestructures i urbanitzacions
	Decret 40/2014	Explotació ramadera	Ordenació d'explotacions ramaderes
	Decret 51/1987	Prevenció incendis	Ajuts per prevenció i reforestació
	Decret 7/2010	Registre contractes de conreu	Regulació del registre i comunicació dels contractes
	Pla Espais d'Interès Natural	Conservació biodiversitat	Planificació del sistema d'espais protegits
	POUM	Ordenació territorial	Ordenació urbanística municipal
	Pla General Política Forestal	Gestió forestal	Directrius per política forestal integral
	Ordre ARP/122/2017	Instruments d'ordenació	Regulació tècnica de PTGMF, PSGF i plans conjunts
Espanyol	Llei Forestal (43/2003)	Gestió forestal i prevenció	Directrius per pastures i prevenció d'incendis

	Llei Biodiversitat i Patrimoni	Conservació biodiversitat	Règim jurídic per conservació i ús sostenible
	Reial Decret 45/2019	Millora races ramaderes	Normes zootècniques per animals reproductors
Europeu	Directiva Hàbitats (92/43/CEE)	Conservació biodiversitat	Mantenir hàbitats i espècies protegides
	Directiva Aus (2009/147/EC)	Conservació biodiversitat	Protecció d'espècies amenaçades i migratòries

Font. Elaboració pròpia.

4.2 Obligacions i Casuístics Especials

El marc normatiu de la prevenció d'incendis i de la gestió del sotabosc s'estructura a partir de dues dimensions complementàries: d'una banda, la definició de les tipologies d'àmbits d'actuació, que estableixen on i amb quins criteris tècnics s'ha d'intervenir; de l'altra, l'assignació de les responsabilitats operatives als diferents actors, que determina qui ha d'actuar i amb quines obligacions.

En primer lloc, la normativa identifica diversos àmbits territorials prioritaris (bosc, interfície urbàforestal, infraestructures i àrees estratègiques) en què la gestió de la vegetació és obligatòria i està regulada per criteris tècnics específics. Aquests àmbits constitueixen la base operativa del sistema de prevenció i defineixen les condicions mínimes d'intervenció sobre el territori.

A continuació es presenta una síntesi dels principals àmbits d'actuació i de les seves casuístiques associades:

Taula. Tipologia i casuístiques de la prevenció d'incendis.

	Secció / Àmbit	Descripció i objectius detallats	Especificacions tècniques i accions	Referència legal / normativa
MARC JURÍDIC PER ÀMBIT	Bosc i espais agraris	Defineix les àrees de pastura com a part explotable del terreny forestal. Es permet i es fomenta excepcionalment la intervenció per establir activitats agropecuàries si tenen funcionalitat preventiva.	Aclarida i rompuda de terrenys forestals per establir pastures amb fins de prevenció d'incendis.	Llei 43/2003 (Estat), Llei 6/1988 (Catalunya) i Llei 2/2014
	Protecció d'Espais Agraris	Èmfasi a protegir la superfície agrària per frenar l'expansió forestal incontrolada. Reconeix la correlació entre l'activitat agrària i la resiliència davant el canvi climàtic i els grans incendis.	Manteniment del paisatge mitjançant l'activitat agrària i la silvopastura.	Llei 3/2019 dels espais agraris
	Interfície UrbàForestal	Regulació específica de les mesures obligatòries de protecció en assentaments situats en terrenys forestals o en la seva proximitat immediata.	Aplicable a urbanitzacions, nuclis de població, i edificacions o instal·lacions aïllades sense continuïtat amb la trama urbana (en bosc o franja de 500 m).	Llei 5/2003, Decret 123/2005 i Llei 2/2014
	Infraestructures Lineals	Fixació de mesures preventives i distàncies de seguretat per evitar ignicions provocades per infraestructures de transport o energia.	Neteja de vegetació i manteniment de distàncies de seguretat sota línies i en marges de vies.	Decret 64/1995

TIPOLOGIA DE ZONES (ON)	Franges perimetrals	Zona al voltant d'urbanitzacions i nuclis per protegir l'assentament i trencar la continuïtat del combustible.	Amplària mínima de 25 metres. Totalment lliure de vegetació seca. Arbrat aclarit (sense continuïtat horitzontal entre capçades ni vertical amb el sotabosc). Densitat màx: 150 peus/ha.	Llei 5/2003 (Art. 3.1.a) i Dec. 123/2005 (Annex 2, 1.1)
	Parcel·les interiors i zones verdes	Terrenys no edificats dins de les urbanitzacions i vies de titularitat privada.	Condicions de neteja i aclarida similars a la franja perimetral per evitar la propagació interior de l'incendi.	Llei 5/2003 (Art. 3.1.b/c) i Dec. 123/2005 (Annex 2, 1.2)
	Línies elèctriques	Àrees situades sota el vol dels cables per prevenir curtcircuits o la ignició de la massa forestal per descàrrega.	Vegetació forestal tallada o ramonejada per mantenir la distància de seguretat. Zona lliure de vegetació i sotabosc.	Decret 64/1995 (Art. 5)
	Vies de comunicació	Marges, cunetes i franges adjacents a carreteres i camins públics.	Neteja d'herbes i sotabosc per garantir la seguretat viària i el confinament d'incendis incipients.	Decret 64/1995 (Art. 4)
	Àrees de Gestió Prioritària (AGP) i Tallafocs	Punts estratègics a l'interior de massissos forestals (carenes o fons de vall) determinats per plans de prevenció.	Reducció dràstica de combustible. Distància de 3 metres entre combustible aeri i d'escala. FCC (Fracció de Cabuda Coberta) del 5070%.	Guia implementació silvopastura (Fase 2 p.70, Fase 3 p.72)
	Espais agraris en desús o recuperats	Terrenys on es fomenta l'activitat agrícola i el pasturatge per evitar l'expansió forestal descontrolada.	Frenar l'abandonament de l'activitat agrària per evitar el continu de combustible altament perillós.	Llei 3/2019 (Preàmbul, Art. 1 i Art. 4)

Font. Elaboració pròpia.

En segon lloc, el sistema normatiu atribueix de manera explícita les responsabilitats als diferents actors públics i privats. Les administracions locals assumeixen funcions de planificació i control, mentre que els propietaris, els gestors d'infraestructures i els operadors del sector primari són responsables de l'execució de les mesures de gestió i manteniment establertes.

A continuació es detallen les obligacions específiques dels diferents agents implicats:

Taula. Tipologia i casuístiques de la prevenció d'incendis.

	Secció / Àmbit	Descripció i objectius detallats	Referència legal / normativa
OBLIGACIONS DELS AGENTS (QUI)	Generalitat – Planificació forestal	Aprovar el Pla General de Política Forestal de Catalunya. Programar actuacions de conservació, restauració i millora dels terrenys forestals. Ordenar l'aprofitament racional dels recursos forestals. Promoure la gestió sostenible de les forests públiques i privades. Elaborar normes tècniques i criteris de gestió forestal.	Llei 6/1988, Forestal de Catalunya
	Generalitat – Prevenció general d'incendis forestals	Fixar el període anual de risc d'incendi forestal i aplicarhi mesures especials. Regular i autoritzar les cremes agrícoles, forestals o excepcionals dins terreny forestal o franja de 500 m. Restringir treballs amb maquinària que pugui generar espurnes o ignició (radials, soldadura, desbrossadores, motors, etc.). Informar públicament de restriccions i mesures vigents durant la campanya forestal.	Decret 64/1995, mesures de prevenció d'incendis forestals
	Ajuntaments / Ens Locals	Delimitar les zones afectades (Pla de Delimitació). Execució subsidiària de neteja en franges i parcel·les si els propietaris incompleixen (repercutint el cost). Promoure Plans d'Ordenació Forestal municipal.	Llei 5/2003, Dec. 123/2005 y Llei 2/2014 (mod. Llei 6/1988)
	Comunitats de Propietaris	Executar, garantir i mantenir neta la franja exterior de protecció de 25 metres. Elaborar el Pla d'Autoprotecció contra incendis de l'urbanització.	Llei 5/2003 i Decret 123/2005
	Propietaris Privats (Parcel·les)	Manteniment de parcel·les no edificades lliures de vegetació seca i sotabosc. Han de suportar les servituds de pas per a l'execució de les franges perimetrals.	Llei 5/2003 i Decret 123/2005
	Companyies Elèctriques	Mantenir la zona sota les línies elèctriques lliure de vegetació forestal i sotabosc que pugui contactar amb els cables.	Decret 64/1995
	Adm. titulars de carreteres	Neteja de sotabosc i herbes en marges, cunetes i àrees d'influència de	Decret 64/1995

		carreteres (Generalitat, Estat o Diputació).	
	Propietaris Forestals	Realitzar la gestió silvícola i reducció de sotabosc segons el seu Instrument d'Ordenació Forestal (IOF). Autoritzar l'accés de ramats ("Acords de pastura").	Llei 6/1988 (modificada per Llei 2/2014)
	Ramaders i Pastors	Complir el pasturatge per reduir la càrrega herbàcia (90%) i arbustiva (65%) en zones pactades (franges, AGP). Gestió higiènica: retirada de cadàvers i maneig de dejeccions.	Dec. 153/2019 i Plecs Tècnics de Contractació

Font. Elaboració pròpia.

Finançat per

Unió Europea
Fons Europeu
Next Generation

SECRETARÍA DE ESTADO
DE TURISMO

Next Generation
Catalunya

Generalitat
de Catalunya

4.3 Centre de la Propietat Forestal i els Instruments d'Ordenació Forestal

El Centre de la Propietat Forestal (CPF), creat per la Llei 7/1999, és l'òrgan competent en l'ordenació, el foment i la gestió dels terrenys forestals de titularitat privada, que representen aproximadament el 80% de la superfície forestal de Catalunya.

La seva funció no es limita al suport tècnic i econòmic o a la tramitació d'ajuts, sinó que és determinant per garantir el compliment del marc normatiu vigent per part dels propietaris forestals, especialment pel que fa a la gestió activa del territori i a la prevenció d'incendis.

En aquest context, els Instruments d'Ordenació Forestal (IOF) constitueixen l'eina bàsica i obligatòria de planificació. Es tracta de documents tècnics amb una vigència superior als deu anys que estableixen els criteris de gestió de la finca, defineixen les actuacions admissibles i asseguren una gestió coherent amb els principis de sostenibilitat i persistència de les masses forestals.

Cal destacar de manera explícita que l'execució de qualsevol actuació en terreny forestal, incloses les activitats silvopastorals, està condicionada a l'existència prèvia d'un IOF aprovat. Per tant, l'IOF no és un instrument voluntari, sinó un requisit legal imprescindible que habilita qualsevol intervenció sobre la finca.

D'aquesta manera, els IOF no només tradueixen la normativa en planificació operativa a escala de finca, sinó que també actuen com a instrument de control i garantia de la correcta gestió forestal. Regulats principalment per l'Ordre ARP/122/2017, determinen els usos, les actuacions i els criteris tècnics que han de regir la gestió del territori.

Així mateix, disposar d'un IOF aprovat és condició necessària per accedir a ajuts públics i altres instruments de suport, esdevenint un element clau tant des del punt de vista legal com econòmic per a la viabilitat de les explotacions forestals.

D'acord amb les instruccions del Centre de la Propietat Forestal (CPF), existeixen tres modalitats principals d'ordenació per a la propietat privada:

1. Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal (PTGMF).

Dissenyat per a finques que, per la seva extensió o per la intensitat dels aprofitaments previstos, requereixen una planificació detallada, especialment en contextos de major complexitat on es contemplen aprofitaments forestals significatius. En aquests casos, un dels requisits tècnics més rellevants és l'obligatorietat de disposar d'un inventari dasomètric, és a dir, un mesurament detallat de l'arbrat, sempre que es planifiquin tallades comercials superiors als 40 m³/ha. Quan els aprofitaments són inferiors o de caràcter no comercial, com succeeix sovint en actuacions vinculades a la silvopastura, els requeriments d'inventari poden ser més simplificats. En qualsevol cas, la finalitat d'aquest instrument és garantir que l'extracció de fusta o biomassa es realitzi de manera compatible amb la capacitat de regeneració del bosc.

2. Pla Simple de Gestió Forestal (PSGF).

És una modalitat simplificada orientada a la petita propietat forestal, especialment en finques de menor superfície i amb una gestió menys intensiva. Es caracteritza per una tramitació més àgil i uns requeriments

documentals reduïts respecte al PTGMF. Tot i això, té la mateixa validesa legal, permetent accedir a subvencions i beneficis fiscals en igualtat de condicions.

3. **Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal conjunt (PTGMFc).**

És una eina clau en aquells casos en què la propietat forestal es troba fortament fragmentada, ja que permet agrupar diversos propietaris sota un únic instrument d'ordenació i establir una planificació conjunta a escala de massís o zona. Això facilita la creació de superfícies de pastura contínues i operativament viables, superant les limitacions derivades dels límits cadastrals i permetent una gestió integrada del sotabosc. L'adhesió dels propietaris es realitza mitjançant un procediment simplificat, mantenint els requisits d'inventari en funció de la intensitat dels aprofitaments previstos.

Més enllà de la tipologia d'instrument, el contingut dels IOF és el que determina la seva capacitat real per integrar la silvopastura com a eina de gestió. En aquest sentit, perquè l'activitat ramadera sigui reconeguda com una actuació planificada i no com un simple ús del sòl, l'IOF ha d'incorporar explícitament:

1. **Delimitació de rodals pasturables:** Identificació cartogràfica de les unitats d'actuació on es preveu el pasturatge.
2. **Objectius de prevenció d'incendis:** Vinculació del pasturatge amb el manteniment de les càrregues de combustible (sotabosc).
3. **Compatibilitat amb el regenerat:** Prescripcions tècniques per evitar que el bestiar danyi el regenerat natural d'espècies d'interès.

Aquesta integració formal dins dels IOF no només té implicacions tècniques, sinó també econòmiques. Disposar d'un instrument aprovat i vigent constitueix la condició sine qua non per accedir a un marc de fiscalitat favorable i a determinats incentius públics, millorant la rendibilitat indirecta de la propietat forestal.

Entre els principals beneficis associats destaquen:

1. **Impost sobre Béns Immobles (IBI):** Bonificació del 95% en la quota de l'impost per a aquells terrenys forestals que disposin d'un pla d'ordenació aprovat per l'Administració forestal.
2. **Impost sobre el Patrimoni:** Exempció o bonificació del 95% del valor de la forest en la base imposable de l'impost.
3. **Impost sobre la Renda (IRPF):** Les ajudes públiques destinades a la millora de la massa forestal i la prevenció d'incendis (com les descrites a l'Annex I) no es computen com a guany patrimonial si estan vinculades a un IOF. Així mateix, s'apliquen reduccions en el rendiment net per activitats forestals.
4. **Impost sobre Successions i Donacions:** Reducció del **95%** del valor de la finca en cas de transmissió, facilitant el relleu generacional de la propietat.

Per a aquelles actuacions de silvopastura que impliquin canvis d'ús (com ara rompudes per recuperar pastures perdudes), l'IOF actua com a document base per a la declaració d'impacte ambiental. Segons el protocol entre les direccions generals d'Ecosistemes Forestals i de Polítiques Ambientals, el pla d'ordenació ha de garantir la preservació de la biodiversitat, especialment en zones PEIN o Xarxa Natura 2000, integrant indicadors de seguiment per avaluar l'evolució de l'ecosistema gestionat pel ramat.

D'acord amb la Llei 39/2015 i els protocols del CPF, tota la tramitació dels IOF és estrictament telemàtica. Els punts crítics del procediment són:

- **Presentació:** Únicament a través de l'Àrea Privada de la web de Tràmits de la Generalitat (Gencat).
- **Terminis:** El termini màxim de resolució és de **6 mesos**. En cas de no rebre notificació en aquest període, s'aplica el **silenci administratiu positiu**, entenent-se aprovat l'instrument.
- **Cartografia:** Cal presentar les capes digitals (camins, punts d'aigua, unitats d'actuació) amb la codificació oficial proposada en les normes de redacció del CPF.

5. Costos, finançament i eficiència de la gestió forestal

5.1 Contractació pública de serveis silvopastorals

L'anàlisi de la contractació pública permet passar d'una lectura teòrica del potencial de la silvopastura a una visió aplicada del seu grau real d'implementació en el territori. En aquest sentit, la revisió de les licitacions i adjudicacions recollides a la Plataforma de Contractació del Sector Públic de Catalunya (PSCP) constitueix un indicador directe del nivell de desplegament d'aquest model dins de les polítiques de gestió forestal i prevenció d'incendis.

Les dades disponibles evidencien que la silvopastura es troba actualment en una fase de desenvolupament progressiu, caracteritzada per la coexistència d'experiències pilot, contractes de menor escala i licitacions pluriennals amb un major grau de consolidació. Aquesta diversitat de formats reflecteix un model encara en procés d'estructuració, però amb una presència creixent, especialment en l'àmbit municipal i en espais naturals protegits.

Taula. Recopilació de contractes i licitacions vinculades a la silvopastura a Catalunya.

Entitat / Municipi	Nom Actuació / Objecte	Tipus de Contracte	Import Total / Pressupost
Generalitat (Alt Empordà)	Foment silvopastura en àrees estratègiques (INTERREG)	Licitació Pública	138.507,02 €
Ajuntament del Bruc	Silvopastura intensiva bufador i franges perimetrals	Licitació (4 anys)	182.464,00 € (45.616€/año)
Ajuntament de Pallejà	Manteniment franges i sotabosc	Licitació (4 anys)	93.958,92 €
Ajuntament de Begues	Neteja de franges de protecció contra incendis	Licitació (2+2 anys)	99.200,00 € (VEC)
Ajuntament de Collbató	Manteniment franges protecció	Licitació (4 anys)	72.868,04 €
Ajuntament de Mataró	Manteniment franges urbanitzacions	Licitació (2 anys)	42.928,83 €
Consorci Collserola	Manteniment sector nordoriental	Licitació (20 mesos)	31.522,92 €
Aj. St. Pere Vilamajor	Zona Est de Silvopastura	Licitació (2 anys)	30.000,00 €
DARP (Alt Empordà)	Treball silvopastura prev. incendis (NGG60.003/24)	Adjudicació	39.892,00 €
Ajuntament de Mataró	Franges urbanitzacions (2025)	Adjudicació	14.980,00 €
Aj. St. Pere Vilamajor	Silvopastura (2024)	Adjudicació	13.636,36 €
Consorci Gavarres	Serveis silvopastura àrees estratègiques	Adjudicació	9.028,73 €
Aj. Bosc St. Martí	Prova pilot	Adjudicació	9.689,19 €
Ajuntament de Salou	Silvopastura vegetació parcel·les	Contracte Menor	17.061,00
CC Alt Penedès	Prova Pilot Life Clinomics	Contracte Menor	4.477,00 € (anual)
Diversos	Gestió forestal i prevenció (2022)	Contracte Menor	700,00 €
Total			451.762,99 €

Font: Elaboració pròpia a partir dels dades disponibles a la PSCP (2026).

Aquest conjunt d'actuacions, amb un volum agregat superior als 450.000 €, posa de manifest una tendència emergent cap a la incorporació de la silvopastura com a eina de gestió forestal. No obstant això, en

comparació amb la despesa global en prevenció i extinció d'incendis, el seu pes continua sent reduït, reforçant la idea que existeix un ampli marge de creixement i consolidació d'aquest model.

5.2 Ajudes públiques destinades a la millora de la massa forestal i la prevenció d'incendis

Les ajudes públiques destinades a la millora de la massa forestal i a la prevenció d'incendis són instruments de suport econòmic orientats a promoure una gestió més activa i sostenible del territori forestal. En àmbits com el Maresme, on conviuen masses forestals, urbanitzacions, espais agraris i zones d'interfície urbanaforestal, aquestes línies poden ajudar a reduir l'acumulació de combustible vegetal i a recuperar el paper de la ramaderia extensiva en la gestió del paisatge.

A Catalunya, aquestes ajudes s'inscriuen principalment en el Pla Estratègic de la Política Agrària Comuna (PEPAC) 2023-2027, que defineix intervencions o mesures per donar resposta a les necessitats del sector agrari, forestal i del medi rural (Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, s. d.).

Per als pastors interessats en la silvopastura, les dues línies més rellevants són la **6881.1 – Sistemes agroforestals i actuacions silvopastorals** i la **6881.2 – Prevenció de danys forestals mitjançant pasturatge**. La primera s'orienta principalment a la creació o adequació de sistemes agroforestals i actuacions silvopastorals, especialment en finques forestals privades. La segona se centra en el manteniment d'àrees de baixa càrrega de combustible mitjançant el pasturatge, amb l'objectiu de reduir el risc d'incendi forestal.

Els codis d'aquestes línies, com ara **6881.1** o **6881.2** són identificadors administratius de les intervencions previstes en el marc del PEPAC 2023-2027. La seva aplicació concreta es regula mitjançant les **bases reguladores**, que estableixen les condicions generals de l'ajut, i les **convocatòries**, que obren els terminis per presentar sol·licituds i concreten el pressupost disponible. Tant les bases com les convocatòries es publiquen al **Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC)**.

Com s'han d'entendre les bases reguladores i les convocatòries

Per evitar confusions, convé diferenciar entre les bases reguladores i la convocatòria. Les **bases reguladores** estableixen les regles generals de l'ajut: qui pot ser beneficiari, quines actuacions són subvencionables, quina documentació cal presentar, quins criteris de valoració s'apliquen i com s'ha de justificar l'actuació. La **convocatòria**, en canvi, és l'obertura concreta de l'ajut per a un any o període determinat: indica el termini de presentació, el pressupost disponible, la forma de tramitació i, si escau, les anualitats d'execució.

	Funció dins de l'ajut	Aplicació en aquestes línies
Bases reguladores	Defineixen les condicions generals i permanents de la línia d'ajut.	Per a la 6881.1, la referència principal són les bases del Centre de la Propietat Forestal publicades mitjançant la Resolució ACC/1917/2024, modificades per la Resolució ARP/310/2026. Per a la 6881.2, la referència són les bases reguladores dels ajuts de gestió forestal sostenible per a finques de titularitat pública i actuacions d'interès general,

		aprovades per l'Ordre ACC/185/2024.
Convocatòria	Obre una edició concreta de l'ajut i fixa terminis, pressupost i forma de presentació.	Per a la 6881.1, la convocatòria més recent identificada és la Resolució ARP/836/2026. Per a la 6881.2, la convocatòria específica de pasturatge és la Resolució ARP/4106/2024, modificada i complementada l'any 2025.
Modificacions o crèdits disponibles	Ajusten una convocatòria ja publicada, per exemple ampliant crèdits o modificant aspectes de gestió.	En la 6881.2, la Resolució ARP/2021/2025 declara crèdits disponibles i la Resolució ARP/2248/2025 modifica la convocatòria de 2024.

En el DOGC, una mateixa ajuda pot aparèixer en documents diferents. Les bases reguladores fixen les condicions generals de l'ajut: qui el pot sol·licitar, quines actuacions es poden finançar, quina documentació cal presentar i com es valoren les sol·licituds. La convocatòria, en canvi, obre un termini concret per presentar sol·licituds, amb un pressupost i unes dates determinades. Per aquest motiu, en la intervenció 6881.1 cal distingir entre la Resolució ACC/1917/2024, que correspon a les bases reguladores dels ajuts per a terrenys forestals de titularitat privada, i la Resolució ARP/836/2026, que correspon a la convocatòria més recent identificada per a l'any 2026 (Tràmits Gencat, 2026).

A continuació es descriuen les principals línies d'ajut disponibles a Catalunya, detallant-ne el funcionament, els requisits d'accés i els criteris de finançament, amb especial atenció al seu paper en la promoció de sistemes silvopastorals.

1. Sistemes agroforestals i les actuacions silvopastorals (Intervenció 6881.1)

La intervenció 6881.1 està orientada a impulsar sistemes agroforestals i actuacions silvopastorals en finques forestals privades. Aquesta línia pot ajudar a adequar zones forestals perquè puguin ser aprofitades pel bestiar, mitjançant actuacions de gestió de la vegetació i millora de les condicions d'ús pastoral. No s'ha d'interpretar només com una ajuda per a pastors, sinó com una línia de suport a la propietat forestal privada que pot incorporar la ramaderia com a part de la gestió de la finca.

La convocatòria més recent identificada és la de 2026 per als ajuts de millora de la xarxa viària, actuacions silvícoles i sistemes agroforestals en finques de titularitat privada. El tràmit oficial indica que l'objectiu de la convocatòria és incentivar la millora de la xarxa viària forestal, les actuacions silvícoles de millora amb objectius ambientals i les actuacions silvopastorals (Centre de la Propietat Forestal, 2026). El termini de sol·licituds d'aquesta convocatòria va finalitzar el 24 d'abril de 2026; les actuacions es poden finalitzar fins al 30 de setembre de 2027 i justificar fins al 15 d'octubre de 2027 (Tràmits Gencat, 2026).

La convocatòria correspon a l'any **2026** i inclou diferents blocs d'actuació en finques forestals privades. La dotació total màxima d'aquesta convocatòria és de **4.784.619,22 euros**, dels quals **2.000.000,00 euros** es

destinen específicament a l'annex 7, **actuacions silvopastorals, intervenció 6881.1**. Per tant, a efectes del present document, el pressupost de referència de la línia 6881.1 per a l'any 2026 és de **2.000.000,00 euros**. La mateixa resolució indica que els imports atribuïts als diferents annexos es poden redistribuir segons les disponibilitats pressupostàries finals i les necessitats de cada línia d'ajut.

Aquesta línia és rellevant quan el pastor és propietari o usufructuari de terrenys forestals, forma part d'una comunitat de béns o col·labora amb propietaris forestals interessats a incorporar el pasturatge com a eina de gestió. En el cas de pastors que no siguin propietaris, l'accés a aquesta línia dependrà de l'existència d'un acord formal amb la propietat o de la participació en una actuació promoguda pel titular de la finca.

Així mateix, aquest ajut permet assumir els costos inicials de preparació del bosc, possibilitant la seva posterior incorporació a línies de manteniment com la Intervenció 6881.2, orientades a retribuir el pasturatge actiu anual i garantir la continuïtat de la gestió.

Perfil del Beneficiari i Requisits d'Accés

L'accés a aquesta línia d'ajuts està orientat a mobilitzar la propietat forestal privada cap a la gestió activa del territori, exigint una vinculació efectiva amb el sector ramader.

- Poden ser beneficiaris les persones físiques o jurídiques de naturalesa privada titulars de terrenys forestals, així com les seves associacions.
- En el cas d'actuacions silvopastorals, el sol·licitant ha d'acreditar la disponibilitat de bestiar per a l'aprofitament de les pastures, ja sigui en règim de propietat o mitjançant acords amb tercers. Aquest requisit permet articular models de col·laboració entre propietaris forestals i ramaders.
- Per a finques de superfície superior a 25 hectàrees, és obligatori disposar d'un Instrument d'Ordenació Forestal (IOF) aprovat, que habiliti tècnicament i legalment les actuacions previstes.
- Les actuacions han de desenvolupar-se exclusivament en sòl forestal, quedant excloses aquelles superfícies classificades com a urbanes o urbanitzables.

Mecanismes d'Inversió: Actuacions i Barems Econòmics

El mecanisme finança les intervencions pesades necessàries per obrir el bosc. Els preus es modulen en funció de l'estructura forestal, densitat, orografia i accessibilitat.

Cap d'aquestes actuacions silvícoles pot implicar l'obtenció d'un producte comercial fuster. Estan exclosos els moviments de terra i les romturacions.

Actuació Silvopastoral	Import Màxim de Referència	Descripció i Limitacions Tècniques
Plantacions lineals de planifolis d'alta rendibilitat sobre cultiu agrícola	Entre 800,00 € i 1.200,00 € / ha	Superfície calculada segons les longituds i amplades de les línies de plantació
Aclarides i tallades selectives o d'adequació	Entre 800,00 € i 1.500,00 € / ha	Reducció de la densitat arbòria per permetre l'entrada de llum
Estassades, podes i eliminació de restes	Entre 800,00 € i 1.500,00 € / ha	Eliminació de la continuïtat vertical del combustible. Les restes s'han de tractar per permetre l'entrada del bestiar en condicions òptimes

Gradeig i/o sembra	Entre 800,00 € i 1.000,00 € / ha	Millora de l' estrat herbiàci, sempre que no impliqui moviments de terres
Desarrelament arbustiu	Entre 2.000,00 € i 2.600,00 € / ha	Intervenció profunda per a l' eliminació de matoll dens competitiu
Manteniment de la pastura	<i>Inclòs en els imports d' actuació</i>	Es permet incloure una actuació de manteniment de la pastura entre el 3r i el 5è any des de la seva implantació
Direcció d' obra	Fins a un 8% de l' import total	Despeses d' enginyeria i planificació tècnica del projecte

Les ajudes presenten una elevada intensitat de cofinançament, fet que redueix significativament el risc econòmic associat a les actuacions de gestió forestal.

En concret, la subvenció pot assolir fins al 90% del cost de l'actuació en el cas de terrenys situats en espais naturals protegits, com els inclosos en el PEIN o la Xarxa Natura 2000, així com en forests declarades protectores. Per a la resta de terrenys forestals privats, la intensitat de l'ajut és del 85%.

Criteris de Priorització

L' assignació de fons es regeix per un sistema de concurrència competitiva on es valoren els aspectes estratègics següents del projecte:

- Idoneïtat del Terreny i Potencial Pastoral:** S' atorga prioritat als projectes ubicats en masses forestals amb major aptitud natural per al pasturatge. *"Es prioritzaran les tipologies de pastures segons el potencial pastoral al qual pertanyen, segons les tipologies de pastura de les principals formacions arbrades de Catalunya"*.
- Consolidació d' Inversions Existents:** Es premia la continuïtat de la gestió enfront de noves obertures. *"Es prioritzaran les pastures ja instal·lades"*.
- Sinèrgia amb el Control de Fauna Salvatge:** El mecanisme busca coordinar la gestió de la biomassa amb el control d'herbívoros competidors. *"Es prioritzaran en funció de la presència de cérvols i dains (segons el Mapa de densitats de captures del DACC)"*.
- Compromís amb la Protecció Ambiental:** Els expedients en zones sensibles obtenen major puntuació. *"El percentatge de superfície forestal ordenada de l'IOF inclòs en un espai natural protegit (PEIN i/o xarxa Natura 2000) o protectors"*.
- Foment en Zones amb Limitacions Geogràfiques:** S' incentiva l' activitat en àrees de muntanya on la gestió és més costosa. *"El percentatge de superfície forestal ordenada de l' IOF inclòs en la llista de municipis amb limitacions naturals i específiques i zones de muntanya"*.
- Garantia de Qualitat Tècnica i Planificació:** S' avalua la solidesa documental i els segells de qualitat de la finca:
 - Disponibilitat d'un IOF aprovat i vigent.
 - Adscripció a algun sistema de certificació forestal sostenible reconegut i acceptat internacionalment (ex. PEFC o FSC).
 - Qualitat de la memòria presentada, segons el seu contingut tècnic.

7. **Historial de Compliment del Promotor:** Es penalitza la inacció en convocatòries prèvies. *"El grau d'execució de la convocatòria anterior (càlcul lineal i proporcional en funció del percentatge obtingut des del 0% fins al 95%)".*

2. Prevenció de danys forestals (Intervenció 6881.2)

La intervenció 6881.2 és la línia més directament relacionada amb el paper dels pastors en la prevenció d'incendis forestals. La seva finalitat és donar suport al manteniment d'àrees estratègiques i complementàries de baixa càrrega de combustible mitjançant pasturatge. Això significa que el ramat s'utilitza com a eina de gestió del sotabosc i de reducció de la vegetació acumulada, amb l'objectiu de disminuir el risc de propagació del foc.

La convocatòria específica més recent per a aquesta línia és la Resolució ARP/4106/2024, relativa als ajuts per al manteniment de les àrees de baixa càrrega de combustible estratègiques i complementàries per a la prevenció de danys forestals mitjançant pasturatge. Aquesta convocatòria es va complementar l'any 2025 amb resolucions de crèdits disponibles i modificació de la convocatòria (Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, 2026).

La convocatòria inicial de 2024 preveia una dotació total de **840.000,00 euros**, amb caràcter pluriennal per a les anualitats 2025, 2026, 2027 i 2028. Aquesta dotació equivalia inicialment a **210.000,00 euros anuals** en el conjunt de la línia, resultat de sumar l'aportació del DARPA i del FEADER.

Tanmateix, aquesta dotació va ser ampliada posteriorment. La **Resolució ARP/2021/2025** va incrementar en **2.010.000,00 euros** el pressupost inicial, de manera que la dotació final de la convocatòria va passar de **840.000,00 euros a 2.850.000,00 euros**. Aquesta dotació final es distribueix entre les anualitats 2025, 2026, 2027 i 2028. L'aportació del FEADER és de **306.375,00 euros per anualitat** i l'aportació del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació és de **406.125,00 euros per anualitat**. Per tant, el pressupost final anual de la línia 6881.2 és de **712.500,00 euros anuals** per a cadascun dels anys 2025, 2026, 2027 i 2028.

En el Maresme, aquesta línia pot ser d'interès en zones forestals on el manteniment mitjançant pasturatge contribueixi a reduir el combustible vegetal. Tanmateix, la possibilitat de presentar-hi depèn de la delimitació concreta de les àrees elegibles i de la coordinació amb la propietat dels terrenys, ajuntaments, ADF o altres entitats responsables de la prevenció d'incendis.

A continuació, es detalla el funcionament del mecanisme estructurat en **5 fases**:

Fase 1: Elegibilitat del Terreny i Perfil del Sol·licitant

Abans de demanar l'ajut, el promotor ha d'assegurar que el terreny i el seu perfil encaixen en el marc normatiu.

On es pot actuar? El mecanisme classifica les zones d'actuació segons la seva importància tàctica:

1. **Àrees Estratègiques (AE):** Zones crítiques (segures) i Punts Estratègics de Gestió (PEG) ubicats *dins* d'un Perímetre de Protecció Prioritària (PPP).
2. **Àrees Complementàries (AC):** Zones de suport secundari (PEGs *fora* dels PPPs).

3. **Condicció tècnica excloent:** Les zones han de ser accessibles. Han d'haver estat tractades prèviament (mitjançant maquinària, cremes controlades o pasturatge en anys anteriors) per garantir que els estrats de vegetació estan separats i el ramat pot entrar.

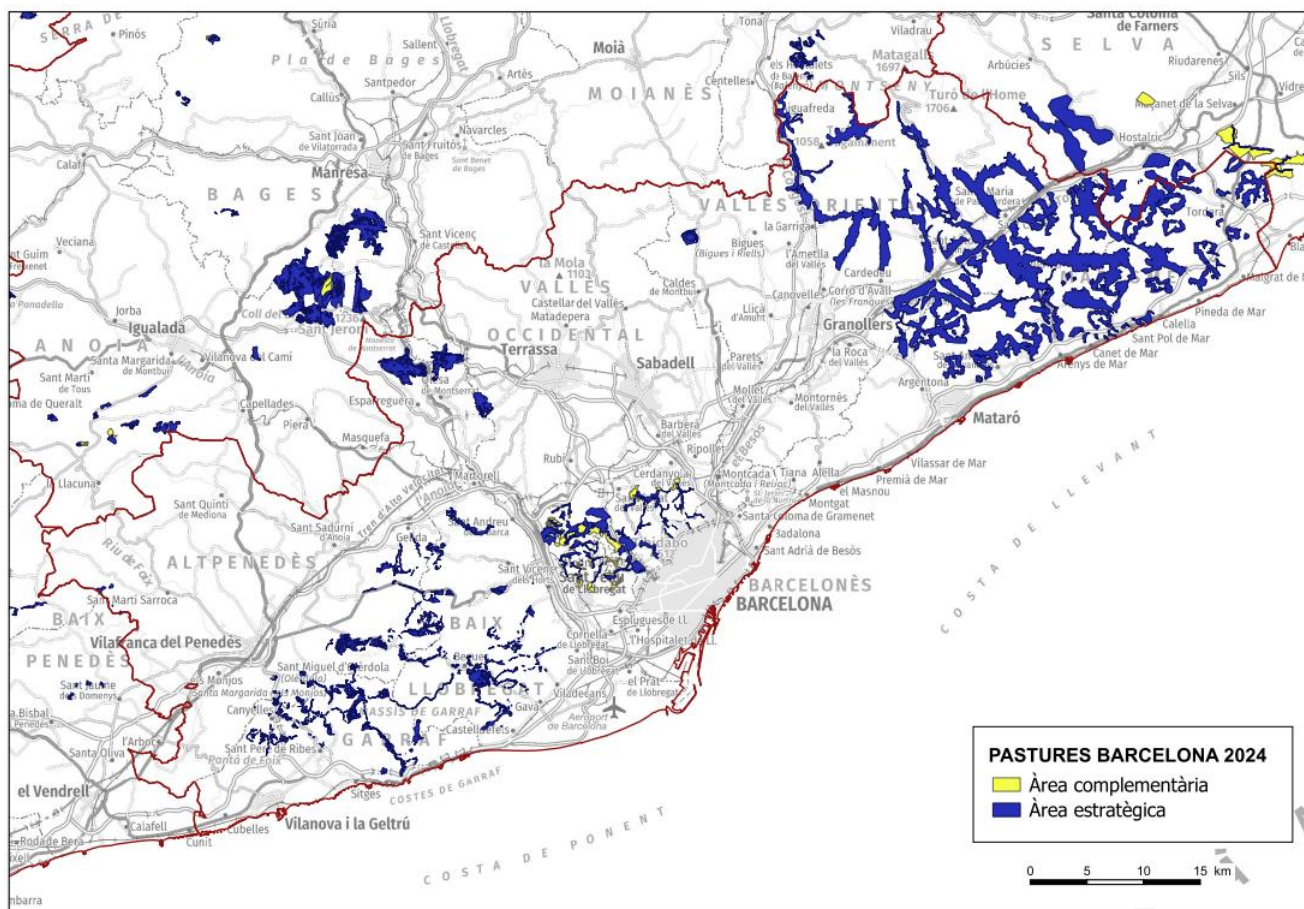

Figura. Mapa de priorització d'àrees elegibles per a la silvopastura, any 2024. **Font.** Generalitat de Catalunya, Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

Qui pot sol·licitarho?

1. **Entitats Públiques:** Entitats locals i les seves associacions, o Consells Comarcals.
2. **Associacions:** Agrupacions de Defensa Forestal (ADF).
3. **Ramaders Professionals:** Persones físiques o jurídiques inscrites al REGA amb sistema productiu extensiu o semiintensiu. Han de disposar d'autorització d'aprofitament de les pastures (per propietat, arrendament o adjudicació pública).

Fase 2: Planificació Tècnica i Dimensionament del Ramat

El mecanisme estableix criteris tècnics estrictes per al dimensionament del ramat, amb l'objectiu de garantir una reducció efectiva de la biomassa i evitar tant el sobrepasturatge com el subpasturatge.

En aquest sentit, es fixa una càrrega ramadera mínima de 0,1 UBG/ha/any i un límit màxim de 1,5 UBG/ha, assegurant així un equilibri entre l'eficàcia en la reducció de combustible i la conservació del sòl.

El càlcul de la càrrega ramadera es realitza mitjançant la fórmula següent:

Càrrega ramadera = [(caps de bestiar × UBG/cap) / superfície (ha)] × (mesos de pasturatge / 12)

Per tal d'homogeneïtzar les diferents espècies, el sistema utilitza Unitats de Bestiar Major (UBG), amb les equivalències següents: el bestiar boví equival a 1 UBG per cap, l'equí a 0,66 UBG, el cabrum a 0,15 UBG i l'oví a 0,125 UBG per cap.

Fase 3: Mecànica Econòmica i Càlcul del Pressupost Màxim

El sistema no paga un preu fix per hectàrea a tots per igual. El mecanisme està dissenyat per recompensar econòmicament l'esforç, calculant el pressupost mitjançant una base fixa i una part variable que augmenta com més difícil sigui el terreny.

1. Imports Base Requerits:

1. Fix per expedient: **300 €**.
2. Mínim per tramitar: El pressupost total proposat no pot ser inferior a 1.500 €.
3. Límit màxim (Sostre): 40.000 € per beneficiari (dividit en 10.000 € anuals).

2. El preu base (140 €/ha per a Estratègiques i 70 €/ha per a Complementàries) es multiplica per un coeficient de dificultat conformat per tres factors :

1. **Factor D (Distància a l'aigua/apriscu):** Val 0 si està a <1,5 km; 0,5 si està a 1,52,5 km; 1 si està a >2,5 km. Premia la dificultat logística.
2. **Factor P (Pendent):** Val 0 si és <20%; 0,5 si és 20-40%; 1 si és >40%. Premia l'esforç físic del ramat.
3. **Factor V (Potencial Pastoral):** Va de 0 (bosc fàcil, ex. rouredes) a 1 (bosc dur/nul, ex. sureres amb bruc o pinedes de pi blanc) . Paga més per obligar el bestiar a menjar vegetació menys atapeït.

Fórmules de Càlcul del Pressupost Màxim: * Import AE = Suma de [(70 + 70 * (Dn + Pn + Vn) / 3) * Superfície del rodal] * Import AC = Suma de [(35 + 35 * (Dn + Pn + Vn) / 3) * Superfície del rodal]

Fase 4: Execució, Certificació i el Factor "K" (Pagament per Resultats)

El mecanisme estableix un sistema de pagament basat en resultats, en què la compensació econòmica està condicionada al grau efectiu de reducció de la biomassa.

Per tal de percebre el 100% de l'ajut, el beneficiari ha d'acreditar, mitjançant inspecció tècnica, un consum mínim del 90% de l'estrat herbaci anual i del 65% de l'estrat arbustiu. En cas de no assolir aquests llistats, l'import de l'ajut es redueix proporcionalment en funció del grau d'eficàcia assolit.

Aquest ajust es calcula mitjançant el factor d'eficàcia (K), que relaciona el consum real amb els valors objectiu establerts, amb un valor màxim de 1. L'import final a percebre es determina aplicant aquest factor sobre la part variable de l'ajut, mantenint un component fix associat a la gestió.

Per a la justificació de l'actuació, el beneficiari ha de presentar una memòria tècnica que acrediti els costos operatius associats al servei de pasturatge, incloenthi la gestió del ramat, la instal·lació de tancats mòbils, el transport d'aigua i altres despeses vinculades a l'execució.

Fase 5: Concurrencia i Criteris de Priorització

Atès que el pressupost disponible és limitat (840.000 € assignats l'any 2024), en cas que el volum de sol·licituds superi els fons disponibles, els expedients es valoren en règim de concurrència competitiva mitjançant un sistema de puntuació sobre un màxim de 14 punts, establint-se un llindar mínim de 4,2 punts per a la seva admissió.

Categoria de Baremació	Lògica del Mecanisme	Puntuació
Historial d' Execució	Premia la fiabilitat. Punts proporcionals segons el grau d'execució de la convocatòria 2022 (Màxim per a qui va executar més del 95%).	Fins a 3 pts
Càrrega Ramadera Òptima	Premia l'eficàcia del desbrossament. Atorga la màxima puntuació a expedients que presentin altes densitats de bestiar ($>0,35$ UBG/ha/any).	Fins a 3 pts
Proximitat Logística	Valora la viabilitat operativa i la baixa petjada de carboni. Explotacions a menys de 10 km de la zona de pastura aconseguir el màxim.	Fins a 3 pts
Alineació Oficial	Prioritza les finques que ja estan incloses en un Pla de Prevenció d' Incendis Municipal, un PPP estratègic o un IOF vigent.	Fins a 3 pts
Protecció Ambiental	Proporcional a la superfície del projecte que estigui inclosa en espais crítics (PEIN, Xarxa Natura 2000).	Fins a 2 pts

3. Lectura conjunta de les dues línies per als pastors del Maresme

Tot i que ambdues línies poden resultar complementàries dins d'una estratègia integral de foment de la silvopastura i prevenció d'incendis forestals, responen a objectius diferenciats. La línia 6881.1 s'orienta principalment a facilitar l'adequació i preparació de finques forestals de titularitat privada per a la futura implantació d'actuacions silvopastorals. Per la seva banda, la línia 6881.2 té com a finalitat garantir el manteniment mitjançant pasturatge d'àrees amb baixa càrrega de combustible prèviament identificades com a estratègiques o complementàries en el marc de la planificació de prevenció d'incendis forestals.

Línia	Funció principal	Perfil més rellevant per al pastor
6881.1 Sistemes agroforestals i actuacions silvopastorals	Adequació o impuls d'actuacions silvopastorals en finques forestals privades.	Pastor propietari o usufructuari de finca forestal, o pastor que col·labora amb la propietat forestal.
6881.2 Prevenció de danys forestals mitjançant pasturatge	Manteniment d'àrees estratègiques i complementàries de baixa càrrega de combustible mitjançant pasturatge.	Titular d'explotació ramadera activa amb codi REGA i sistema extensiu o semiintensiu.

Per preparar futures convocatòries, els pastors interessats haurien de mantenir actualitzada la informació administrativa de l'explotació, identificar zones forestals on el pasturatge pugui tenir utilitat preventiva, establir acords amb propietaris o entitats locals i disposar de cartografia bàsica de les zones de treball. També és recomanable seguir periòdicament el DOGC, el portal Tràmits Gencat i la pàgina de normativa del PDRPEPAC, ja que les convocatòries tenen terminis limitats i poden modificarse mitjançant noves resolucions. En el cas de la 6881.1, la darrera convocatòria identificada correspon a l'any 2026 i va estar

oberta fins al 24 d'abril de 2026; per tant, si es manté una dinàmica similar de convocatòries anuals, una nova obertura podria produir-se previsiblement durant el primer semestre de 2027, tot i que caldrà confirmar-ho quan es publiqui oficialment. En el cas de la 6881.2, la darrera convocatòria específica de pasturatge es va publicar l'any 2024 i el termini de sol·licitud va finalitzar el 23 de desembre de 2024, amb resolucions posteriors de modificació i crèdit durant el 2025; per aquest motiu, no és possible anticipar una data concreta per a una nova convocatòria, i caldrà consultar el DOGC i els portals oficials de la Generalitat per confirmar-ne una eventual reobertura.

Seguiment administratiu i tècnic de les actuacions

Les bases reguladores i els documents del tràmit no defineixen un sistema de seguiment ambiental continu de la silvopastura, però sí que estableixen mecanismes de seguiment administratiu i tècnic de les actuacions subvencionades. En el cas de la 6881.1, el seguiment se centra principalment en la comprovació de l'execució de les actuacions silvopastorals aprovades, a partir de la memòria tècnica, el pressupost, la cartografia i la justificació final de l'actuació. En el cas de la 6881.2, aquest seguiment es concreta en la memòria inicial de control de combustible mitjançant pastura, on cal identificar les superfícies a pasturar, el ramat, les dates de pasturatge, la càrrega ramadera, les infraestructures necessàries i l'autorització d'aprofitament pastoral. Posteriorment, el beneficiari ha de justificar l'actuació en les anualitats previstes i acreditar que el pasturatge s'ha dut a terme d'acord amb la memòria presentada i amb la guia tècnica corresponent.

5.3 Eficiència econòmica i paper de la silvopastura en la sostenibilitat del sistema

La silvopastura dirigida es configura com una eina amb potencial d'optimització de la despesa pública en el marc de la gestió del risc d'incendis forestals. En comparació amb els mètodes convencionals de gestió de la biomassa ordinària, basats principalment en actuacions mecàniques o manuals, la seva implementació permet replantejar part de la despesa recurrent en prevenció com una inversió productiva i territorial.

En aquest sentit, la comparació entre diferents models de gestió evidencia diferències significatives tant en termes de costos com de naturalesa de la despesa, especialment pel que fa al seu caràcter recurrent o reactiu.

Taula: Comparativa de costos segons mètode de gestió de la biomassa.

Mètode de Gestió	Cost Estimat (Anual/Ha)	Recurrència i Naturalesa	Impacte Pressupostari
Manteniment Mecànic / Manual	600€ 1.500€	Biannual. Inversió cíclica de xoc	Alt: Elevada despesa estructural i dependència de maquinària
Cremes prescrites	1.000€ 1.200€	Repetició cada 3–6 anys. Tècnica complementària condicionada per la meteorologia	Cost mitjà, necessita formació i poca acceptació social
Extinció (mitjans reactius)	3.000€ 9.000 €/ha*	Impredictible. Inversió de crisi i emergència	Molt alt: pressió sobre pressupostos públics
Manteniment Silvopastoral	200€ 400€	Continua. Gestió biològica autònoma	Eficiència del 97%: Reducció del cost de manteniment

*Costos d'extinció segons el Ministeri per a la Transició Ecològica (MITECO).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Informe Boscos de pastura (2024).

Més enllà de l'estalvi pressupostari directe, la implantació de sistemes silvopastorals genera beneficis econòmics addicionals que incideixen sobre la viabilitat del sector primari:

- **Reducció de costos d'alimentació:** segons el Ministeri d'Agricultura, l'alimentació pot representar fins al 70% dels costos de producció ramadera, de manera que l'accés a pastures forestals permet reduir significativament aquesta dependència.
- **Estabilització dels costos productius:** la disponibilitat de recursos naturals disminueix l'exposició a la volatilitat dels preus dels pinsos i farratges.
- **Reducció de dependència externa:** El ramoneig d'espècies arbustives i el consum de fruits forestals substitueixen parcialment l'ús de pinsos, blindant el marge de benefici davant la volatilitat dels preus dels farratges.
- **Diversificació i Ingressos:** La producció fustera associada (tanques vives) pot generar entre 120 i 180 tones de fusta cada sis anys per quilòmetre. Així mateix, el model preserva el patrimoni immaterial (vies pecuàries i transhumància), avui en procés de monetització a través de segells com "Ramats de Foc".

En delegar el manteniment del sotabosc al bestiar, les administracions optimitzen els seus recursos plurianuals de forma sistèmica. La silvopastura actua com una assegurança financera: un paisatge gestionat

redueix la intensitat dels incendis, factor que mitiga la necessitat de recórrer a fons de contingència o transferències extraordinàries d'última hora per a mitjans d'extinció.

Aquest model permet que, amb el mateix pressupost inicial, es pugui gestionar una superfície forestal significativament més gran, transformant la despesa d'emergència en inversió territorial estable.

6. Oportunitats i necessitats de la silvopastura al Maresme

Amb l'objectiu d'obtenir una visió completa sobre les oportunitats existents a la comarca en relació amb la silvopastura, s'ha desenvolupat uns qüestionaris en línia dirigit als propietaris forestals i a les explotacions ramaderes potencialment vinculades al desenvolupament d'aquesta activitat al Maresme.

Per tal de recollir informació adaptada a la realitat de cadascun dels agents implicats, s'han elaborat dos qüestionaris diferenciats. El primer s'ha orientat als propietaris i gestors de terrenys forestals, amb l'objectiu de caracteritzar els terrenys disponibles, els models de gestió actuals, el grau de coneixement de la silvopastura i la predisposició a establir acords de col·laboració amb explotacions ramaderes. El segon s'ha dirigit als ramaders de la comarca i del seu entorn, amb la finalitat d'identificar la seva capacitat operativa, l'experiència en pastura extensiva, les condicions necessàries per desenvolupar activitats de silvopastura i les principals barreres que en limiten la implantació.

Els qüestionaris incorporen preguntes relatives a les característiques físiques dels terrenys, l'accessibilitat, la disponibilitat d'aigua, les infraestructures existents, els costos de manteniment, la mobilitat dels ramats, les necessitats logístiques i les preferències de col·laboració entre propietaris i ramaders. Així mateix, permeten identificar el grau d'interès existent envers aquesta pràctica i les condicions sota les quals podria esdevenir una alternativa viable de gestió forestal i prevenció d'incendis a la comarca.

Els qüestionaris complets utilitzats en aquesta fase de treball es poden consultar a l'Annex IV del present document.

6.1 Anàlisi de la oferta de silvopastura en el Maresme

L'anàlisi de les respostes aportades pel sector ramader posa de manifest l'existència d'un **interès general per participar en iniciatives de silvopastura**, sempre que es compleixin unes condicions mínimes de viabilitat tècnica, logística i econòmica.

Les explotacions consultades presenten una **elevada heterogeneïtat**, tant pel que fa a les espècies animals com a la dimensió dels ramats, fet que evidencia la necessitat d'adaptar les futures iniciatives a les característiques particulars de cada explotació. Malgrat aquesta diversitat, la major part dels ramaders comparteixen una experiència consolidada en activitats de pastura extensiva i en la gestió de zones forestals i de sotabosc, fet que evidencia l'existència d'una base operativa susceptible de ser mobilitzada per desenvolupar noves actuacions a la comarca.

L'estudi posa de manifest que bona part de les pràctiques de silvopastura actualment existents es desenvolupen a través d'**acords verbals i relacions informals consolidades al llarg del temps**, sovint vinculades a acords històrics entre famílies o a relacions de confiança establertes entre propietaris i ramaders, confirmant la tendència ja observada durant la fase de diagnòstic. Aquesta situació ha permès mantenir l'activitat fins a l'actualitat, però també evidencia la necessitat d'estructurar **mecanismes de col·laboració més estables i formalitzats**.

8. Si els terrenys on practica pastura extensiva són de tercers, quin és el règim d'ús principal?

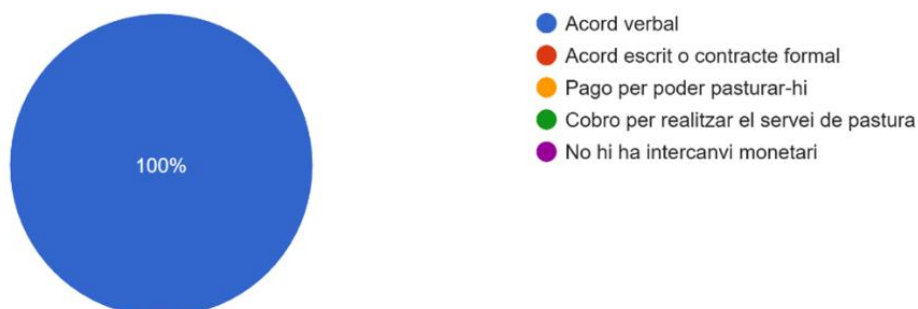

Figura. Règim d'ús dels terrenys de tercers utilitzats per a la pastura extensiva. **Font.** Elaboració pròpia a partir de les respostes obtingudes en el qüestionari adreçat als ramaders.

Pel que fa a les característiques dels terrenys, les explotacions consultades manifesten estar acostumades a desenvolupar la seva activitat en espais amb **pendents moderats o elevats**, fet que demostra una bona capacitat d'adaptació a les característiques orogràfiques pròpies del Maresme.

Tanmateix, la predisposició a participar en noves iniciatives es troba fortament condicionada per diversos factors operatius. En primer lloc, destaca la necessitat de disposar de terrenys accessibles, de dimensions suficients per justificar el desplaçament dels ramats i, especialment, de punts d'aigua i infraestructures bàsiques que facilitin la gestió dels animals. La manca d'abeuradors, de tancaments o d'espais adequats per controlar el bestiar és identificada com una de les principals limitacions per ampliar l'activitat a noves zones.

Un altre dels condicionants identificats és la **limitada capacitat logística per transportar els ramats**. Una part de les explotacions no disposa de vehicles o remolcs específics per desplaçar els animals, fet especialment rellevant en un context dominat per models de ramaderia semiextensiva. Aquesta situació limita considerablement la distància assumible entre les explotacions i les àrees potencials de pastura, concentrant les possibilitats d'actuació en espais pròxims als nuclis on es desenvolupa actualment l'activitat.

En aquest sentit, els principals condicionants identificats són:

- **La disponibilitat de punts d'aigua.**
- **La presència de tancaments i altres infraestructures bàsiques.**
- **La proximitat entre les explotacions i les zones de pastura.**
- **La capacitat logística per desplaçar els ramats.**
- **L'existència d'un interlocutor únic que faciliti la coordinació entre agents.**

Més enllà dels aspectes estrictament operatius, les entrevistes posen de manifest una **problemàtica estructural associada a la rendibilitat econòmica del sector ramader**. Diversos agents assenyalen que els productes de proximitat i de qualitat no són actualment valoritzats pels consumidors com correspondria, que sovint prioritzen criteris econòmics per sobre de l'origen, la qualitat o els beneficis ambientals associats a aquests sistemes productius. Aquesta situació redueix la rendibilitat de les explotacions i incrementa la seva

dependència dels ajuts públics, que en molts casos resulten insuficients per garantir la sostenibilitat econòmica de l'activitat a llarg termini.

Pel que fa específicament a la silvopastura, també s'han identificat algunes limitacions associades al model actual de les línies d'ajut. Els ramaders assenyalen que les subvencions se centren principalment en àrees estratègiques molt delimitades, fet que dificulta la gestió continuada dels ramats. La pastura requereix una **certa rotació territorial**, ja que els animals necessiten diversificar la seva alimentació i alternar diferents espais per mantenir un comportament adequat i un bon nivell d'aprofitament dels recursos disponibles.

Finalment, també es posa de manifest la **baixa atractivitat d'algunes franges perimetrals urbanes** des del punt de vista ramader. Tot i el seu interès per a la prevenció d'incendis forestals, sovint presenten residus, excrements d'animals domèstics i una elevada freqüentació ciutadana, factors que poden comprometre la salut del bestiar i dificultar la convivència amb altres usos recreatius del territori.

6.2 Anàlisi de la demanda de silvopastura en el Maresme

Pel que fa als propietaris forestals, les aportacions recollides mostren una percepció clarament favorable de la silvopastura com a eina de gestió forestal i prevenció d'incendis. Els agents consultats identifiquen aquesta pràctica com una alternativa especialment interessant per reduir la càrrega de combustible vegetal, facilitar el manteniment periòdic dels terrenys i disminuir els costos associats a altres sistemes de desbrossada mecànica.

L'anàlisi també evidencia que una part important dels terrenys actualment disponibles es mantenen com a superfícies forestals. Aquesta situació genera una acumulació progressiva de vegetació i incrementa la necessitat d'implementar eines de manteniment periòdic que siguin tècnicament viables i econòmicament sostenibles a llarg termini.

Les respostes posen de manifest que existeix una predisposició positiva a facilitar l'accés dels ramats a les finques forestals, especialment quan aquesta activitat s'integra dins d'una estratègia més àmplia de gestió activa del territori. En aquest sentit, es valora especialment la possibilitat d'establir acords estables amb els ramaders, basats en un benefici mutu entre les dues parts i orientats a garantir la continuïtat de les actuacions al llarg del temps.

Resulta especialment rellevant que una part important dels propietaris es mostri disposada a **cedir l'ús dels seus terrenys sense contraprestació econòmica**, sempre que aquesta cessió es tradueixi en el manteniment periòdic de les parcel·les i en una reducció efectiva de la vegetació existent. Aquest resultat posa de manifest que la principal demanda dels propietaris no és tant econòmica com funcional, prioritzant la conservació dels terrenys i la reducció del risc d'incendi.

21. En quines condicions ho consideraria viable?

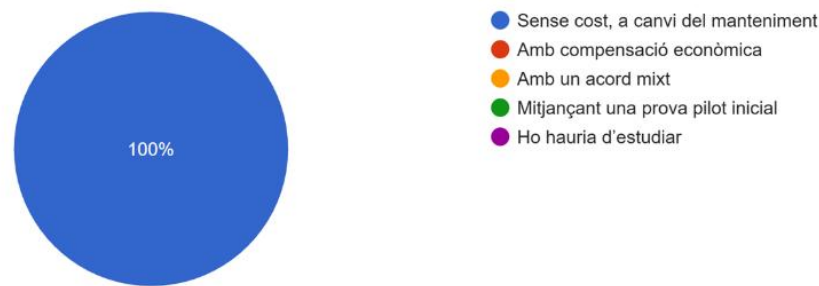

Figura. Condicions de col·laboració preferents per a la implantació de la silvopastura.. **Font.** Elaboració pròpia a partir de les respostes obtingudes en el qüestionari adreçat als propietaris de terrenys forestals.

L'anàlisi evidencia una elevada coherència entre les característiques dels terrenys disponibles i les capacitats operatives identificades entre el sector ramader. Una part important de les finques presenta **pendents moderats o elevats**, un factor que, lluny de constituir una limitació determinant, és compatible amb les pràctiques habituals desenvolupades pels ramaders consultats.

Tanmateix, els propietaris també identifiquen diverses limitacions que poden dificultar la implantació de noves iniciatives. Entre aquestes, destaquen principalment:

- **La manca de punts d'aigua.**
- **L'absència de tancaments i altres infraestructures bàsiques per a la gestió del bestiar.**
- **La necessitat d'un acompanyament tècnic per facilitar els acords amb els ramaders.**

Aquestes mancances reforcen la necessitat d'acompanyar les actuacions de silvopastura amb petites inversions complementàries que en garanteixin la viabilitat operativa.

Les aportacions recollides també posen de manifest que alguns dels principals conflictes associats a la implantació de la silvopastura no deriven de la relació entre propietaris i ramaders, sinó de la convivència amb altres usos dels espais forestals. En particular, s'identifiquen possibles incidències relacionades amb la presència d'usuaris recreatius i de gossos deslligats, una problemàtica que també ha estat assenyalada pel sector ramader.

Finalment, els resultats evidencien que els propietaris forestals valoren positivament l'existència d'un organisme coordinador que faciliti la connexió entre les diferents parts implicades i contribueixi a estructurar una xarxa estable de col·laboració a escala comarcal. En aquest context, el Consell Comarcal del Maresme pot assumir un paper rellevant com a agent dinamitzador, facilitant la identificació d'oportunitats, l'establiment d'acords i el seguiment de les actuacions desenvolupades.

7. Conclusions

7.1 Activitats realitzades

1. **Anàlisi conceptual de la silvopastura**, incloent la seva definició, classificació, beneficis associats i principals limitacions per a la seva implantació com a eina de gestió forestal i prevenció d'incendis.
2. **Elaboració d'una diagnosi exhaustiva del sector ramader a Catalunya i al Maresme**, mitjançant la revisió d'estadístiques oficials, estudis previs, plans estratègics, iniciatives existents i experiències de referència desenvolupades en aquest àmbit.
3. **Realització de reunions i entrevistes amb experts del sector**, incloent tècnics de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, entitats actives al territori i personal investigador de l'àmbit universitari, amb l'objectiu d'incorporar coneixement tècnic especialitzat a l'estudi.
4. **Desenvolupament d'una cartografia exhaustiva** orientada a caracteritzar el context territorial de la comarca, identificant les àrees amb major risc d'incendi, les franges de prevenció, les superfícies forestals públiques i privades, les àrees elegibles per a la silvopastura i altres condicionants territorials rellevants.
5. **Anàlisi del marc normatiu existent**, incloent les obligacions associades a la gestió forestal, la prevenció d'incendis i les diferents línies d'ajut disponibles per impulsar la silvopastura.
6. **Identificació i caracterització dels principals actors implicats**, tant de l'àmbit públic com del privat, incloent administracions públiques, Agrupacions de Defensa Forestal, associacions de propietaris, associacions ramaderes i altres entitats vinculades a la gestió forestal.
7. **Elaboració i difusió d'un qüestionari en línia** adreçat als agents actuals i potencialment implicats en la silvopastura (propietaris forestals, explotacions ramaderes, ajuntaments, associacions i altres entitats vinculades al territori) amb l'objectiu de caracteritzar l'oferta i la demanda existents a la comarca.
8. **Realització d'entrevistes complementàries amb ramaders i propietaris forestals** per aprofundir en el coneixement de les necessitats, percepcions, limitacions i condicionants associats al desenvolupament de la silvopastura al Maresme.
9. **Anàlisi integrada dels resultats obtinguts** a partir dels qüestionaris, les entrevistes i la informació territorial recopilada.
10. **Elaboració de conclusions i definició de propostes d'actuació** orientades a facilitar el desplegament de la silvopastura i a donar suport al Consell Comarcal del Maresme en la seva promoció a escala comarcal.

7.2 Situació actual

L'anàlisi desenvolupada al llarg del present estudi evidencia que el Maresme disposa de condicions rellevants per impulsar la silvopastura com una eina estratègica de gestió territorial, l'anàlisi però també posa de manifest que els reptes són grans i que cal estructurar i coordinar els recursos ja existents per tal de garantir-ne una implantació més efectiva.

- La cartografia de risc d'incendi mostra que **les necessitats d'intervenció es distribueixen de manera desigual al territori**. Els sectors interiors i septentrionals de la comarca concentren majors riscos i tenen major necessitat de gestió forestal. En particular, els municipis vinculats al massís del Montnegre i el Corredor, com Tordera, Sant Iscle de Vallalta, Sant Cebrià de Vallalta, Dosrius, Arenys de Munt i Sant Andreu de Llavaneres, presenten una elevada concentració de superfícies forestals contínues i espais susceptibles de generar situacions de risc en cas d'incendi forestal.
- L'anàlisi de les franges de prevenció d'incendis posa de manifest **que la comarca disposa de 1.750.316 metres lineals de franges planificades**. D'aquest total, **230.468 metres lineals continuen sense ser gestionats i es distribueixen en 13 municipis de la comarca**, principalment al nord i al centre del Maresme. La situació evidencia la necessitat d'analitzar amb detall aquests àmbits i de valorar la silvopastura com una eina complementària que permeti facilitar-ne el manteniment periòdic i reduir les necessitats de gestió pendents.
- Actualment existeixen diverses línies d'ajut públic impulsades per la Generalitat de Catalunya orientades a fomentar la silvopastura, la ramaderia extensiva i la gestió forestal sostenible, principalment en el marc del PEPAC 20232027.
- Hi ha una **àmplia xarxa d'actors amb experiència prèvia en la gestió forestal i la prevenció d'incendis al Maresme**. Les Agrupacions de Defensa Forestal (ADF) distribuïdes per la comarca, les associacions de propietaris forestals, les associacions de pastors i altres entitats especialitzades constitueixen una estructura territorial consolidada que podria actuar com a catalitzador del desenvolupament de la silvopastura a escala comarcal.
- **L'experiència organitzada en matèria de silvopastura al Maresme continua sent limitada**. Tot i que alguns municipis, com Mataró, Cabrils, Sant Cebrià de Vallalta, Santa Susanna, Tiana i Dosrius, ja han incorporat aquesta pràctica dins de les seves estratègies de prevenció d'incendis i de gestió forestal, la seva implantació continua sent puntual i poc estesa a escala comarcal.
- Les opinions recollides a través dels qüestionaris posen de manifest una **predisposició positiva tant per part dels propietaris forestals com del sector ramader** envers el desenvolupament de la silvopastura a la comarca. L'anàlisi evidencia que **les principals limitacions no són de naturalesa territorial, sinó principalment operativa, logística i econòmica**. La manca de punts d'aigua, la necessitat d'infraestructures complementàries, la baixa rendibilitat econòmica de la ramaderia extensiva i la dificultat per establir contactes directes entre propietaris i ramaders constitueixen alguns dels principals obstacles identificats. Els ramaders assenyalen que els desplaçaments a llargues distàncies són difícils d'assumir, especialment en el cas de les explotacions de caràcter semiextensiu,

fet que reforça la necessitat de disposar de ramats propers a les àrees on es vulguin impulsar noves iniciatives de silvopastura.

- Silvopastura de les **franges de protecció**. Aquestes àrees presenten limitacions addicionals derivades de la convivència amb altres usos del territori. La presència d'usuaris recreatius, residus i animals de companyia dificulta la implantació de determinades actuacions de pastura i redueix l'interès del sector ramader per intervenirhi. Les opinions recollides evidencien una percepció generalment poc favorable envers la silvopastura en aquests espais, que sovint són considerats poc atractius des del punt de vista operatiu i potencialment problemàtics per a la salut i la seguretat del bestiar.
- Els actors perceben positivament l'articulació d'una estratègia comuna. El territori ja disposa dels ingredients necessaris: superfícies prioritàries, actors especialitzats, mecanismes de finançament i un sector ramader interessat a participarhi. No obstant això, aquests elements operen actualment de forma dispersa i poc coordinada.
- La implantació de la silvopastura al Maresme s'ha d'entendre com una política territorial integrada que transcendeix la gestió forestal i que permet abordar simultàniament diferents objectius estratègics, com ara la prevenció d'incendis, la conservació del paisatge, el suport a la ramaderia extensiva, la promoció de la biodiversitat i la dinamització del medi rural.

7.3 Propostes i model de col·laboració

A partir de les conclusions obtingudes al llarg de l'estudi, es plantegen un conjunt de propostes orientades a facilitar el desplegament progressiu de la silvopastura a la comarca del Maresme i a consolidar-la com una eina estable de gestió forestal, prevenció d'incendis i impuls de la ramaderia extensiva.

1. Articular un mecanisme estable de coordinació comarcal

Una de les principals limitacions actuals és la manca de connexió entre els diferents agents implicats. El Consell Comarcal podria assumir un paper de coordinació i dinamització, actuant com a element vertebrador entre propietaris forestals, explotacions ramaderes, ajuntaments, Agrupacions de Defensa Forestal i la resta d'entitats vinculades a la gestió forestal.

L'objectiu d'aquesta funció seria facilitar la generació de noves col·laboracions, centralitzar la informació disponible i acompanyar el desenvolupament de les iniciatives que es puguin impulsar al territori.

2. Consolidar una eina permanent de gestió de les superfícies potencialment aptes per a la silvopastura

La cartografia elaborada constitueix una base tècnica que cal mantenir i actualitzar periòdicament. En aquest sentit, seria convenient disposar d'un inventari operatiu que integri les àrees elegibles per a la silvopastura, les franges de prevenció d'incendis i altres espais susceptibles de ser gestionats mitjançant aquesta pràctica.

Aquest instrument podria incorporar informació complementària sobre l'accessibilitat dels terrenys, la disponibilitat de punts d'aigua, les infraestructures existents i altres condicionants que permetin facilitar la presa de decisions.

3. Facilitar l'accés als mecanismes de finançament existents

Actualment ja existeixen diferents línies d'ajut públic orientades a fomentar la silvopastura, la ramaderia extensiva i la prevenció d'incendis forestals. No obstant això, la seva aplicació efectiva requereix una tasca continuada de divulgació, acompanyament i suport administratiu.

El Consell Comarcal podria desenvolupar una funció de suport als agents interessats, facilitant informació actualitzada sobre les convocatòries disponibles i orientant els possibles beneficiaris durant els processos de tramitació.

La propera convocatòria està prevista per a l'any **2028**. En aquest context, el Consell Comarcal del Maresme pot assumir un paper de suport als agents interessats, facilitant la coordinació, la generació de contactes i l'acompanyament tècnic i administratiu necessari durant el procés de preparació de les sol·licituds de finançament.

A tall orientatiu, es proposa el següent calendari de treball:

- **2026:** consolidació de la xarxa de contactes amb propietaris forestals, explotacions ramaderes i altres agents d'interès vinculats a la silvopastura.
- **2027 (primer semestre):** definició de l'estratègia d'actuació i inici de la preparació de la candidatura.
- **2027 (segon semestre):** elaboració dels esborranys tècnics i administratius de la candidatura.
- **2028:** presentació de la candidatura i acompanyament durant el procés de valoració i resolució.

4. Prioritzar les actuacions en els àmbits amb major potencial territorial

La distribució espacial identificada al llarg de l'estudi permet establir una jerarquia territorial d'actuació. Els municipis vinculats al massís del Montnegre i el Corredor, especialment Tordera, Dosrius, Sant Iscle de Vallalta, Sant Cebrià de Vallalta, Arenys de Munt i Sant Andreu de Llavaneres, concentren una part significativa de les superfícies forestals, les àrees elegibles i les necessitats de gestió preventiva.

L'inici de les actuacions en aquests sectors permetria maximitzar els beneficis ambientals i operatius i generar experiències transferibles a la resta de la comarca.

5. Reforçar les aliances amb les entitats especialitzades existents. Creació d'un grup de treball

La comarca disposa d'una important xarxa d'entitats que ja treballen en els àmbits de la gestió forestal, la prevenció d'incendis i la ramaderia extensiva. La consolidació de canals de col·laboració amb les Agrupacions de Defensa Forestal, l'Associació de Propietaris Forestals del Montnegre i el Corredor i l'Associació de Pastors del Montnegre i el Corredor permetria aprofitar l'experiència i el coneixement acumulats al territori.

La col·laboració amb entitats externes de referència, com la Fundació Pau Costa o la iniciativa Ramats de Foc, podria aportar suport tècnic especialitzat, transferència de coneixement i noves oportunitats de valorització dels productes derivats de la ramaderia extensiva.

6. Donar suport a la dotació d'infraestructures bàsiques i recursos logístics compartits

Els qüestionaris realitzats evidencien que una part important de les limitacions actuals no està relacionada amb la disponibilitat de terrenys, sinó amb la manca d'infraestructures bàsiques necessàries per garantir la viabilitat operativa de l'activitat.

La disponibilitat de punts d'aigua, tancaments temporals i altres elements de suport esdevé un factor determinant per ampliar la implantació de la silvopastura a nous àmbits territorials.

Paral·lelament, també s'ha identificat la limitada capacitat logística d'algunes explotacions per desplaçar els ramats a zones allunyades de les àrees on desenvolupen habitualment la seva activitat. Aquesta limitació és especialment rellevant en un context dominat per models de ramaderia semiextensiva, on els desplaçaments a llargues distàncies resulten difícils d'assumir des del punt de vista tècnic i econòmic.

En aquest context, el Consell Comarcal podria explorar diferents mecanismes de suport orientats a facilitar la disponibilitat de recursos compartits, aprofitant les línies de finançament existents d'àmbit europeu, estatal o de la Generalitat de Catalunya.

7. Impulsar experiències pilot a escala comarcal

El desenvolupament d'actuacions demostratives en alguns dels àmbits prioritaris identificats permetria validar els mecanismes de coordinació entre els diferents agents, identificar possibles dificultats operatives i generar experiències replicables a la resta del territori.

Aquestes actuacions podrien incorporar sistemes de seguiment que permetessin avaluar l'evolució de la superfície gestionada, la reducció de la càrrega combustible, la participació dels agents implicats i els beneficis ambientals derivats de la seva implementació.

8. Constitució d'un grup de treball amb els ajuntaments de la comarca interessats en el desenvolupament de la silvopastura

El Consell Comarcal del Maresme podria liderar la constitució d'un grup de treball integrat pels ajuntaments. Aquest espai de coordinació permetria organitzar reunions periòdiques d'intercanvi d'experiències i coneixement, amb l'objectiu de compartir els beneficis observats, els principals reptes identificats, les metodologies aplicades i els mecanismes de treball implementats en els diferents municipis.

Aquest grup de treball també podria facilitar la transferència de bones pràctiques entre administracions, promoure actuacions coordinades a escala comarcal i contribuir a accelerar la implantació de noves iniciatives de silvopastura al territori.

8. Bibliografia

TÉCNICOS/ACADÉMICOS

Alay, O., Taüll, M., Pla, E., Villar, M. P., Canals, J., & Meya, D. (2020). Experiències de silvopastura preventiva a l'Alt Empordà. En J. M. Tusell, M. Beltrán, & A. Monserrate (Eds.), *XXXVII Jornades Tècniques Silvícoles Emili Garolera* (pp. 7083). ISBN: 9788409267248.

BatallaCarrera, L., & Díaz de Quijano, M. (2020). *Guia per a la implantació de la silvopastura a les Muntanyes del Baix: Una eina de gestió i protecció del territori*. Consell Comarcal del Baix Llobregat.

BatallaCarrera, L., DíazdeQuijano, M., ErcillaMontserrat, M., García, J., Herrera, P. M., Majadas, J., & Turiño, M. (2021). *Bases per al desenvolupament d'un Pla Estratègic de la Ramaderia Extensiva a Catalunya 20212030*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació.

Castro, J. F., & Castro, M. (2013). *Ordenación silvopastoral en el Monte de Morais Modelos de vegetación y su gestión*. En Sociedad Española de Ciencias Forestales (Ed.), *6º Congreso Forestal Español*. ISBN: 9788493796495.

CREAF. (2024). *Què és la silvopastura?*. Projecte SILVODIVERS.

Fundació Catalunya La Pedrera. (2019). Gestió silvopastoral per afavorir la biodiversitat i prevenir grans incendis forestals. Projecte Life Montserrat: Informe LAYMAN.

Fundació Pau Costa. (2024). *Boscos de pastura: Guia pràctica per recuperar el mosaic agroforestal amb ramaderia extensiva*. Diputació de Barcelona.

Fundació Pau Costa. (2024). *Guia per a la implementació de la silvopastura des dels ens locals*. Diputació de Barcelona.

Generalitat de Catalunya. (2020). *Agenda forestal 20202025*. Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació.

Guitart Xarpell, L., & Vila Escalé, M. (2025). La gestió ramadera al Parc del Montnegre i el Corredor. *L'Atzavara*, 35, 97103. <https://doi.org/10.2436/20.1502.atz35.097>.

Mahecha, L. (2002). El silvopastoreo: una alternativa de producción que disminuye el impacto ambiental de la ganadería bovina. *Revista Colombiana de Ciencias Pecuarias*, 15(2), 226231.

Quevedo, L., & SauraMas, S. (2024). *La silvopastura a Catalunya: diagnosi etnoecològica i interdisciplinària*. CREAL.

SauraMas, S., & Quevedo, L. (2024). *Protocol per a una silvopastura sostenible*. Informe tècnic, CREAL.

Taüll, M., Casals, P., & Baiges, T. (2016). *Tipologies de pastura de les principals formacions arbrades de Catalunya*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació Centre de la Propietat Forestal.

Capdevila, C., Varela, E., Lecegui, A., & Olaizola, A. (2021). El silvopastoralisme com a eina de desenvolupament territorial. El cas del Lluçanès. *Quaderns Agraris*, (51), 6188. <https://doi.org/10.2436/20.1503.01.131>

FusterAdrover, M. (2022). *Anàlisi del potencial de la ramaderia extensiva com a eina de prevenció d'incendis forestals en la comarca de la Safor*. CDR La Safor COCEDER.

Rivera, J. E., Colcombet, L., SantosGally, R., Murgueitio, E., Díaz, M., Mauricio, R. M., Peri, P., & Chará, J. (Eds.). (2021). *Sistemas silvopastoriles: Ganadería sostenible con arraigo e innovación*. Cali, Colombia: Editorial CIPAV. ISBN: 9789589386996.

Rubio Delgado, J., & Schnabel, S. (2023). Sistemas silvopastoriles en la región Mediterránea. En *La gestión forestal ante los nuevos retos en un contexto cambiante*. Universidad de Extremadura.

Servicio Nacional de Aprendizaje (SENA). (2024). *Memorias del II Simposio de Ciencia, Tecnología e Innovación para el Emprendimiento y la Paz de los Territorios*. Montería, Córdoba: SENA Regional Córdoba. ISBN: 9786289581546.

Trepal Deltell, E., & Borrell Amoròs, M. (Eds.). (2024). *Rere les passes de la transhumància a l'antiguitat*. Institut per al Desenvolupament de l'Alt Pirineu i l'Aran (IDAPA). ISBN: 9788410144156.

LEGALES

Generalitat de Catalunya. (1985). Llei 12/1985, de 13 de junio, de Espacios Naturales. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (556), 20052015.

Generalitat de Catalunya. (1987). Decret 51/1987, de 29 de enero, sobre establecimiento de ayudas para la prevención de incendios forestales y para la reforestación de los bosques. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (811), 743747.

Generalitat de Catalunya. (1988). Llei 6/1988, de 30 de març, Forestal de Cataluña. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (978), 15411555.

Generalitat de Catalunya. (1988). Decret 46/1988, de 11 de febrero, por el cual se modifica el artículo 2 del Decret 51/1987, de 29 de enero, sobre establecimiento de ayudas para la prevención de incendios forestales y para la reforestación de boscos. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (961), 876.

Generalitat de Catalunya. (1995). Decret 64/1995, de 7 de març, por el que se establecen medidas de prevención de incendios forestales. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (2022), 17461755.

Generalitat de Catalunya. (2001). Llei 18/2001, de 31 de diciembre, de Orientación Agraria. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (3549), 427446.

Generalitat de Catalunya. (2014). Decret 40/2014, de 25 de març, de ordenación de las explotaciones ganaderas. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (6591).

Generalitat de Catalunya. (2019). Llei 3/2019, de 17 de junio, de los espacios agrarios. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (7900).

Jefatura del Estado. (2014). Llei 30/2014, de 3 de diciembre, de Parques Nacionales. *Boletín Oficial del Estado*, (293), 9976299805.

Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes y Memoria Democrática. (2023). Real Decret 159/2023, de 7 de març, por el que se establecen disposiciones para la aplicación en España de la normativa de la Unión Europea sobre controles oficiales en materia de bienestar animal, y se modifican varios reales decretos. *Boletín Oficial del Estado*, (57), 3455034575.

Generalitat de Catalunya. (s.f.). *Observatori agroalimentari, rural i ambiental*.

Generalitat de Catalunya. (s.f.). *Pla d'espais d'interès natural: Normes*.

Generalitat de Catalunya. (s.f.). *Pla d'espais d'interès natural: Sistema Mediterrani central*.

Generalitat de Catalunya. (s.f.). *Pla d'espais d'interès natural: Sistema Mediterrani septentrional*.

Generalitat de Catalunya. (1990). *Pla d'espais d'interès natural: Memòria*. Departament de Medi Ambient.

Generalitat de Catalunya. (1996). Resolució de 5 de juliol de 1996, per la qual s'incoa l'expedient de declaració de bé cultural d'interès nacional de l'església de Santa Helena, al municipi del Port de la Selva, i de delimitació d'un entorn de protecció comú amb el monestir de Sant Pere de Rodes i el castell de Verdura. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (2236).

Generalitat de Catalunya. (2003). Llei 5/2003, de 22 de abril, de medidas de prevención de los incendios forestales en las urbanizaciones sin continuidad inmediata con la trama urbana. *Boletín Oficial del Estado*, (126), 2025020252.

Generalitat de Catalunya. (2005). Decret 123/2005, de 14 de junio, por el que se aprueban las medidas de prevención de los incendios forestales en las urbanizaciones sin continuidad inmediata con la trama urbana. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (4407).

Generalitat de Catalunya. (2019). Decret 153/2019, de 3 de julio, de gestión de la fertilización del suelo y de las deyecciones ganaderas y de aprobación del programa de actuación en las zonas vulnerables en relación con la contaminación por nitratos procedentes de fuentes agrarias. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (7911).

Escola de Pastors de Catalunya. (s.f.). *Plec de condicions tècniques per a la contractació del servei de silvopastura per a la prevenció d'incendis*.

Generalitat de Catalunya. (2010). Decret 7/2010, de 26 de enero, del Registro administrativo de contratos de cultivo. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (5555).

Generalitat de Catalunya. (2014). Llei 2/2014, de 27 de enero, de medidas fiscales, administrativas, financieras y del sector público. *Boletín Oficial del Estado*, (69).

Generalitat de Catalunya. (2023). *Pla General de Política Forestal 20242040: Esborrany adjunt al Document Inicial Estratègic*. Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

Jefatura del Estado. (2003). Llei 43/2003, de 21 de noviembre, de Montes. *Boletín Oficial del Estado*, (280).

Jefatura del Estado. (2007). Llei 42/2007, de 13 de diciembre, del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad. *Boletín Oficial del Estado*, (299).

Jefatura del Estado. (2017). Llei 9/2017, de 8 de noviembre, de Contratos del Sector Público, por la que se transponen al ordenamiento jurídico español las Directivas del Parlamento Europeo y del Consejo 2014/23/UE y 2014/24/UE, de 26 de febrero de 2014. *Boletín Oficial del Estado*, (272).

Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. (2019). Real Decret 45/2019, de 8 de febrero, por el que se establecen las normas zootécnicas aplicables a los animales reproductores de raza pura, porcinos reproductores híbridos y su material reproductivo, se actualiza el Programa nacional de conservación, mejora y fomento de las razas ganaderas. *Boletín Oficial del Estado*, (52).

Generalitat de Catalunya. (2013). *Pla Simple de Gestió Forestal (PSGF): Instruccions de redacció*. Centre de la Propietat Forestal.

Generalitat de Catalunya. (2013). *Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal (PTGMF): Instruccions de redacció*. Centre de la Propietat Forestal.

Generalitat de Catalunya. (2021). *Com tramitar un PTGMF/PSGF de forma telemàtica?* (Full informatiu 1). Centre de la Propietat Forestal.

Generalitat de Catalunya. (2022). *Informació referent al registre electrònic de representació i tramitació telemàtica d'un IOF* (Full informatiu 3). Centre de la Propietat Forestal.

Generalitat de Catalunya. (2022). *Protocol de col·laboració per a la integració de les polítiques forestals i de la conservació de la biodiversitat*. Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

Generalitat de Catalunya. (2022). *Resum dels canvis en la interpretació de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental* (Full informatiu 2). Centre de la Propietat Forestal.

Generalitat de Catalunya. (2025). *Novetats en la realització de treballs forestals en zones i períodes d'alt risc d'incendi i Reglament sobre productes lliures de desforestació (EUDR)* (Full informatiu 5). Centre de la Propietat Forestal.

Generalitat de Catalunya. (2025). *Novetats en relació amb l'inici de tràmits telemàtics de l'Àrea de Planificació* (Full informatiu 7). Centre de la Propietat Forestal.

Generalitat de Catalunya. (2025). *Tipologia d'inventari, digitalització de capes i protocols administratius en els IOF* (Full informatiu 6). Centre de la Propietat Forestal.

Diputació de Barcelona. (2022). *Plec de condicions tècniques: Conservació de vials de la xarxa viària bàsica del pla municipal de prevenció d'incendis forestals finançats amb suport de la Diputació de Barcelona* (Versió 2022/1). Àrea d'Infraestructures i Espais Naturals.

Diputació de Barcelona. (s.f.). *Els Sector Agroalimentari del Maresme. Una mirada a les petites empreses dedicades al producte alimentari de proximitat i artesanal*.

Generalitat de Catalunya. (1999). Llei 7/1999, de 30 de juliol, del Centre de la Propietat Forestal. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (2948), 1070110707.

Generalitat de Catalunya. (2017). Ordre ARP/122/2017, de 13 de juny, per la qual es regulen els instruments d'ordenació forestal. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, (7393). (Versions en catalán y castellano).

Centre de la Propietat Forestal. (2013). *Beneficis fiscals dels instruments d'ordenació forestal* (Fitxa tècnica I: Aspectes jurídics i administratius). Generalitat de Catalunya, Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural.

Centre de la Propietat Forestal. (2025). *Procediment d'aprovació d'instruments de gestió forestal*. Generalitat de Catalunya. https://cpf.gencat.cat/es/cpf_03_linies_actuacio/planificacioforestal/cpf_procediment_aprovacio_iof/

Ajuntament de Salou. (2025, 9 de octubre). *Informe justificatiu de la despesa: Contracte menor de serveis de silvopastura pel manteniment de la vegetació en parcel·les davant els incendis forestals del terme municipal de Salou* (Expedient 14159/2025).

Ajuntament de Salou. (2025, setembre). *Servei de silvopastura pel manteniment de la vegetació en parcel·les davant els incendis forestals del terme municipal de Salou: Plec de prescripcions tècniques* (Expedient E2573). Serveis Tècnics Municipals.

Ajuntament de Sant Pere de Vilamajor. (2023a). *Informe de necessitat de contractació del servei de silvopastura pel manteniment de les franges perimetrals de baixa combustibilitat contra els incendis forestals i d'altres espais de zones boscoses de Sant Pere de Vilamajor* (Expedient 2600/2023).

Ajuntament de Sant Pere de Vilamajor. (2023b). *Plec de clàusules administratives particulars per al contracte de serveis de silvopastura pel manteniment de les franges perimetrals de baixa combustibilitat contra els incendis forestals i d'altres espais de zones boscoses de Sant Pere de Vilamajor* (Expedient 2600/2023).

Ajuntament de Sant Pere de Vilamajor. (2024a, 14 de març). *Contracte dels serveis de silvopastura pel manteniment de les franges perimetrals de baixa combustibilitat contra els incendis forestals i d'altres espais de zones boscoses de Sant Pere de Vilamajor (Zona Oriental)* (Expedient 287/2024).

Ajuntament de Sant Pere de Vilamajor. (2024b). *Informe de necessitat de contractació del servei de silvopastura pel manteniment de les franges perimetrals de baixa combustibilitat contra els incendis forestals i d'altres espais de zones boscoses de Sant Pere de Vilamajor* (Expedient 287/2024).

Ajuntament de Sant Pere de Vilamajor. (2024c). *Plec de clàusules administratives particulars per al contracte de serveis de silvopastura pel manteniment de les franges perimetrals de baixa combustibilitat contra els incendis forestals i d'altres espais de zones boscoses de Sant Pere de Vilamajor (Zona Oriental)* (Expedient 287/2024).

Consell Comarcal de l'Alt Penedès. (2020, 2 de juliol). *Contracte menor pel d'implementació de la silvopastura dedicada a la prevenció d'incendis forestals, en el marc del projecte Life Clinomics* (Expedient G5038000018/2020).

Escudero Navarrete, D. (2023, desembre). *Plec de condicions tècniques per la contractació del servei de silvopastura pel manteniment de les franges perimetrals de baixa combustibilitat contra els incendis forestals i d'altres espais de zones boscoses de Sant Pere de Vilamajor* (Expedient 2600/2023). Ajuntament de Sant Pere de Vilamajor.

Escudero Navarrete, D. (2024, enero). *Plec de condicions tècniques per la contractació del servei de silvopastura pel manteniment de les franges perimetrals de baixa combustibilitat contra els incendis forestals i d'altres espais de zones boscoses de Sant Pere de Vilamajor* (Expedient 287/2024). Ajuntament de Sant Pere de Vilamajor.

Ajuntament de Mataró. (2025, novembre). *Plecs de condicions tècniques per la contractació del servei de manteniment amb silvopastura de les franges forestals de protecció contra incendis de l'Ajuntament de Mataró. Servei d'Infraestructura Verda.*

Ajuntament de Pallejà. (2019). *Plec de clàusules administratives particulars aplicables a la contractació del servei de manteniment de franges contra incendis i altres espais forestals de Pallejà amb silvopastura per procediment obert* (Expedient GEST 388/2019).

Ajuntament de Pallejà. (2022, novembre). *Memòria justificativa del contracte del servei de manteniment de franges de protecció contra incendis i realització de tasques de neteja del sotabosc, mitjançant silvopastura semiintensiva.*

Ajuntament de Pallejà. (2022, novembre). *Plec de condicions tècniques del servei de manteniment de franges contra incendis i altres espais forestals de Pallejà amb silvopastura.*

Ajuntament de Salou. (2025, 17 de novembre). *Anunci convocatòria: Contractació menor de serveis de silvopastura pel manteniment de la vegetació en parcel·les davant els incendis forestals del terme municipal de Salou* (Expedient 14159/2025). Unitat d'Ocupació de Via Pública.

Ajuntament de Salou. (2025, 26 de novembre). *Decret d'adjudicació: Contracte menor de serveis de silvopastura pel manteniment de la vegetació en parcel·les davant els incendis forestals del terme municipal de Salou (Expedient 14159/2025).* Unitat de Contractació.

Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola. (2023, 28 de febrer). *Informe tècnic: Contractació del servei de silvopastura pel manteniment de les franges de prevenció d'incendis forestals i repoblacions forestals del sector nordoriental del Parc Natural de la Serra de Collserola (Expedient X2022000598).*

Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola. (2023, 14 de març). *Plec de condicions tècniques: Contractació del servei de silvopastura pel manteniment de les franges de prevenció d'incendis forestals i repoblacions forestals del sector nordoriental del Parc Natural de la Serra de Collserola (Expedient X2022000598).*

Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola. (2023, 15 de març). *Plec de clàusules administratives per a la contractació del servei de silvopastura pel manteniment de les franges de prevenció d'incendis forestals i repoblacions forestals del sector nordoriental del Parc Natural de la Serra de Collserola (Expedient X2022000598).*

Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola. (2024, 30 de setembre). *Contracte del servei de silvopastura pel manteniment franges prevenció incendis forestals sector nordoriental del PNSC (Expedient X2022000598).*

Ajuntament de Collbató. (2022, 13 de gener). *Plec de prescripcions tècniques per la licitació del servei de manteniment de les franges de protecció contra incendis de Collbató mitjançant la silvopastura.*

Ajuntament de Mataró. (2026a, 11 de febrer). *Plec de clàusules administratives particulars: Contractació del servei de manteniment amb silvopastura de les franges de protecció d'incendis de les urbanitzacions de Mataró (Expedient 2026/000004350).*

Ajuntament de Mataró. (2026b, 18 de febrer). *Decret d'aprovació del plec de prescripcions tècniques particulars, del plec de clàusules administratives particulars i inici de la contractació del servei de manteniment amb silvopastura de les franges de protecció d'incendis de les urbanitzacions de Mataró (Llibre de Decrets 2026, Número 1702).*

Generalitat de Catalunya. (2020, març). *Actuacions de foment de la silvopastura en àrees estratègiques de prevenció d'incendis a l'Alt Empordà: Annex I. Plec de prescripcions tècniques.* Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació.

Generalitat de Catalunya. (2021a). *Contracte administratiu d'obres: Actuacions de foment de la silvopastura en àrees estratègiques per a la prevenció d'incendis a l'Alt Empordà (Expedient AG2021540).* Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

Generalitat de Catalunya. (2021b). *Memòria de la unitat promotora: Actuacions de foment de la silvopastura en àrees estratègiques per a la prevenció d'incendis a l'Alt Empordà (Expedient AG2021540).* Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació.

Generalitat de Catalunya. (2021c). *Plec de clàusules administratives particulars: Actuacions de foment de la silvopastura en àrees estratègiques per a la prevenció d'incendis a l'Alt Empordà (Expedient AG2021540).* Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

Macià Sellarès, N. (2026, 18 de febrer). *Memòria justificativa del contracte / Informe de necessitat i idoneïtat: Servei de manteniment amb silvopastura de les franges de protecció d'incendis de les urbanitzacions (Expedient 2026/000004350).* Ajuntament de Mataró.

Taüll, M., & Tarragó, A. (2020, març). *Projecte: Actuacions de foment de la silvopastura en àrees estratègiques per a prevenció d'incendis a l'Alt Empordà (Expedient E.4.8.1).* Generalitat de Catalunya, Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació.

Unió Europea. (s.f.). *Formulari normalitzat del Document Europeu Únic de Contractació (DEUC)* [Traducció literal al català].

Ajuntament de Begues. (2024, 1 de gener). *Contracte administratiu per a l'adjudicació del contracte mitjançant procediment obert simplificat per a la realització del servei de "Silvopastura per a la neteja i manteniment de les franges de protecció contra incendis".*

Ajuntament de Collbató. (2022a, 13 de gener). *Memòria justificativa de la necessitat del contracte: Servei de manteniment de les franges de protecció contra incendis de Collbató mitjançant la silvopastura (Expedient 2021_260).*

Ajuntament de Collbató. (2022b, 19 de gener). *Plec de clàusules administratives particulars: Procediment obert simplificat per al contracte del servei de manteniment anual del sotabosc de les franges de protecció contra incendis del municipi de Collbató mitjançant la silvopastura.*

Ajuntament de Collbató. (2022c, 27 de juny). *Contracte del servei de manteniment anual del sotabosc de les franges de protecció contra incendis del municipi de Collbató mitjançant la silvopastura.*

Ajuntament de Sant Boi de Llobregat. (2022a, 18 de mayo). *Plec de clàusules administratives particulars per a la contractació del servei de silvopastura per al manteniment de franges perimetrals de protecció contra incendis forestals i parcel·les afectades* (Expedient N801/2022/000362).

Ajuntament de Sant Boi de Llobregat. (2022b, 21 de mayo). *Plec de prescripcions tècniques particulars per a la contractació del servei de silvopastura per al manteniment de franges perimetrals de protecció contra incendis forestals i parcel·les afectades* (Expedient N801/2022/000362).

Ajuntament del Bruc. (2023a, 3 de mayo). *Memòria justificativa del contracte de servei de silvopastura intensiva per part d'un pastor professional per fer tasques de neteja del sotabosc i manteniment de les franges perimetrals de baixa combustibilitat contra incendis forestals... del terme municipal del Bruc.*

Ajuntament del Bruc. (2023b). *Plec de clàusules administratives particulars: Contracte de servei de silvopastura intensiva per fer tasques de neteja del sotabosc i manteniment de les franges perimetrals contra incendis forestals* (Expedient 9.2023).

Ajuntament del Bruc. (2023c). *Plec de prescripcions tècniques per al contracte de servei de silvopastura intensiva per fer tasques de neteja del sotabosc i manteniment de les franges perimetrals contra incendis forestals* (Expedient 9.2023).

Ajuntament del Bruc. (2023d, 1 de junio). *Resolució 453/2023: Adjudicació del contracte relatiu al servei de silvopastura intensiva per part d'un pastor professional per fer tasques de neteja del sotabosc i manteniment de les franges perimetrals contra incendis forestals.*

Ajuntament de Sant Boi de Llobregat. (2022, 4 de juliol). *Memòria justificativa del contracte: Servei de silvopastura per al manteniment de franges perimetrals de protecció contra incendis i parcel·les afectades de Sant Boi de Llobregat 2022/2026* (Expedient N801/2022/000362). Unitat de Patrimoni Natural i Verd Urbà.

Ajuntament de Sant Boi de Llobregat. (2022, 14 de setembre). *Acord de la Junta de Govern Local d'aprovació de l'expedient de contractació y convocatòria de licitació del servei de silvopastura per al manteniment de franges perimetrals de protecció contra incendis forestals i parcel·les afectades* (Expedient N801/2022/000362).

Ajuntament de Sant Boi de Llobregat. (2023, 18 de gener). *Acord de la Junta de Govern Local d'adjudicació del contracte del servei de silvopastura per al manteniment de franges perimetrals de protecció contra incendis forestals i parcel·les afectades* (Expedient N804/2022/000432).

8.1 ANNEX I

UNITATS DE VEGETACIÓ I ELS SEUS ITINERARIS SILVÍCOLES

Aquest annex recull el detall tècnic de les unitats de vegetació i dels itineraris silvícoles associats, necessaris per a la implementació operativa de la silvopastura.

Per a cada tipologia de massa forestal es defineixen les actuacions requerides per adequar l'estructura del bosc, amb l'objectiu de fer viable el pasturatge i garantir la reducció efectiva de la càrrega de combustible.

La informació inclosa serveix com a base tècnica per a la planificació i execució d'intervencions sobre el territori.

Tipologia de massa forestal	Potencial pastoral	UBM ha ⁻¹ any ⁻¹	Itinerari silvícola de millora
Pinedes de pi negre, i avetoses, amb sotabosc de neret	BAIXMITJÀ	0,050,15	Estassada/Aclarida
Pinedes de pi negre amb sotabosc de boixerola i ginebró	NULBAIX	0,000,10	Estassada
Pinedes de pi negre, i avetoses, amb poc sotabosc arbustiu	MITJÀ	0,100,15	Aclarida/Adevesament
Avetoses amb sotabosc de nabiu, calcícoles	MITJÀALT	0,150,20	Aclarida/Adevesament
Avetoses amb sotabosc de nabiu i neret, acidòfiles	MITJÀALT	0,150,20	Aclarida/Adevesament
Pinedes de pi roig de l'estatge montà, amb sotabosc de boix i avellaner	BAIXMITJÀALT	0,050,20	Aclarida
Pinedes de pi roig, de l'estatge montà i altimontà, amb sotabosc de boix	MITJÀALT	0,150,20	Aclarida/Adevesament
Pinedes de pi roig de l'estatge altimontà, amb sotabosc de nabiu, boix i ginebró	MITJÀALT	0,150,20	Aclarida
Fagedes mèsiques amb sotabosc de boix i avellaner	MITJÀALT	0,150,20	Aclarida/Adevesament
Fagedes xèriques amb sotabosc de boix i avellaner	BAIXMITJÀ	0,050,15	Estassada/Aclarida
Fagedes amb sotabosc de nabiu, boix i bruguerola	BAIXMITJÀ	0,050,15	Aclarida
Rouredes de roure de fulla gran, i boscos mixtos de roure de fulla gran amb altres planifolis	ALTMOLT ALT	0,200,25	Aclarida/Adevesament
Rouredes de mitja muntanya, calcícoles	MITJÀALT	0,150,20	Aclarida/Adevesament
Rouredes de mitja muntanya, silicícoles	MITJÀALT	0,150,20	Aclarida/Adevesament
Rouredes de roure martinenc amb alzina, de terra baixa	MITJÀ	0,100,20	Aclarida
Rouredes de roure de fulla petita	BAIXMITJÀ	0,050,20	Aclarida
Pinedes de pinassa de mitja muntanya prepirinenca	MITJÀ	0,100,15	Estassada/Aclarida/Adevesament
Pinedes de pinassa de mitja muntanya litoral	BAIXMITJÀ	0,050,15	Estassada/Aclarida/Adevesament
Carrascars	BAIXMITJÀ	0,050,15	Estassada/Aclarida
Alzinars de terra baixa, amb sotabosc de bruc, marfull i arboç	BAIX	0,050,10	Estassada/Aclarida

Alzinar muntanyenc, amb sotabosc de tortellatge i romaní	MITJÀ	0,100,15	Estassada/Aclarida
Suredes amb sotabosc de bruc, arboç i alzina	NULBAIX	0,000,10	Estassada/Aclarida
Pineda de pi blanc, amb sotabosc de romaní, farigola i bruc d'hivern	BAIXMITJÀ	0,050,15	Estassada/Aclarida
Pineda de pi blanc, amb sotabosc de llentiscle i garric	NUL	<0,05	Estassada

Finançat per

Unió Europea
Fons Europeu
Next Generation

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE INDUSTRIA Y TURISMO
SECRETARÍA DE ESTADO DE TURISMO

8.2 ANNEX II

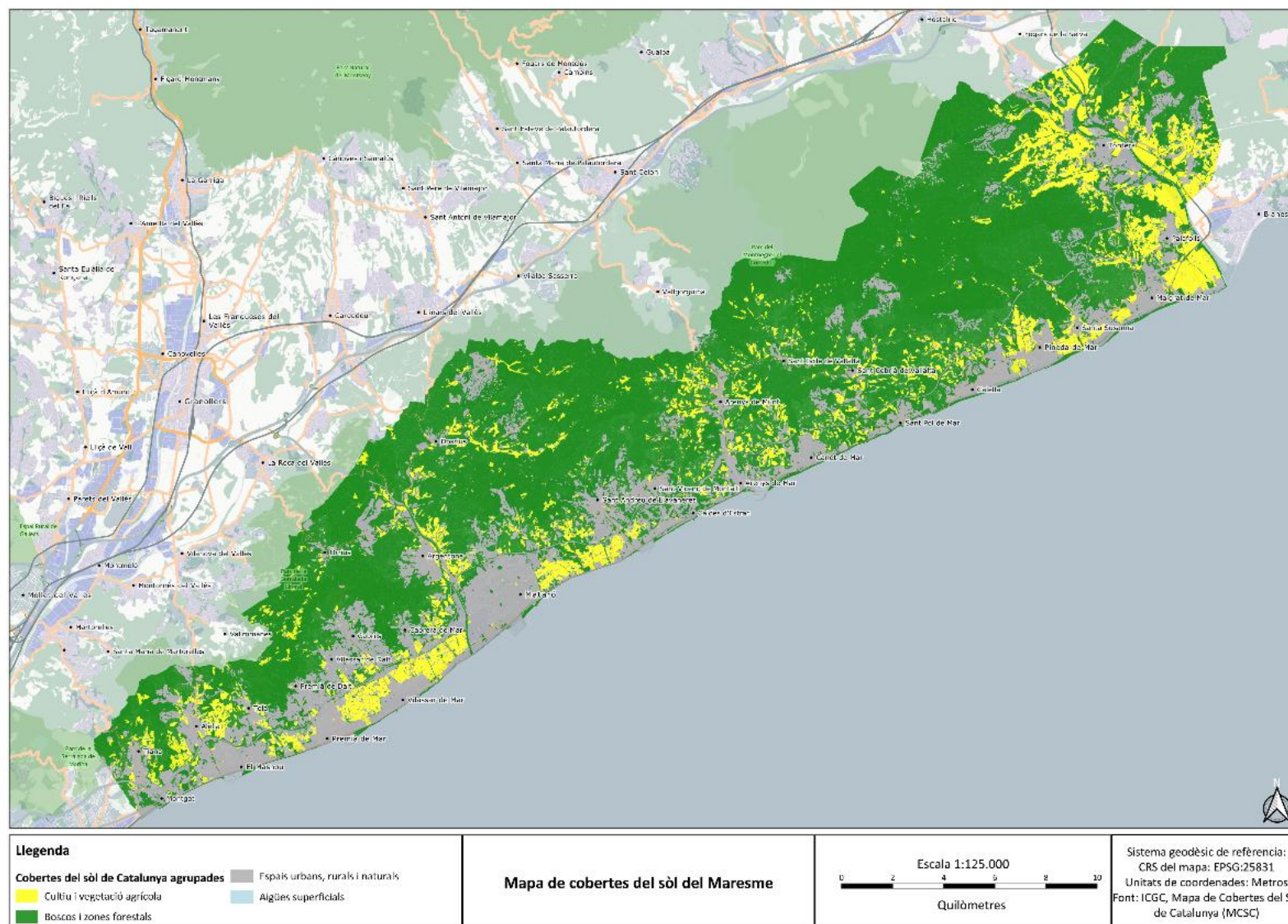

Figura. Mapa de Cobertes del Sòl del Maresme. Font. Elaboració pròpia a partir de dades de ICGC.

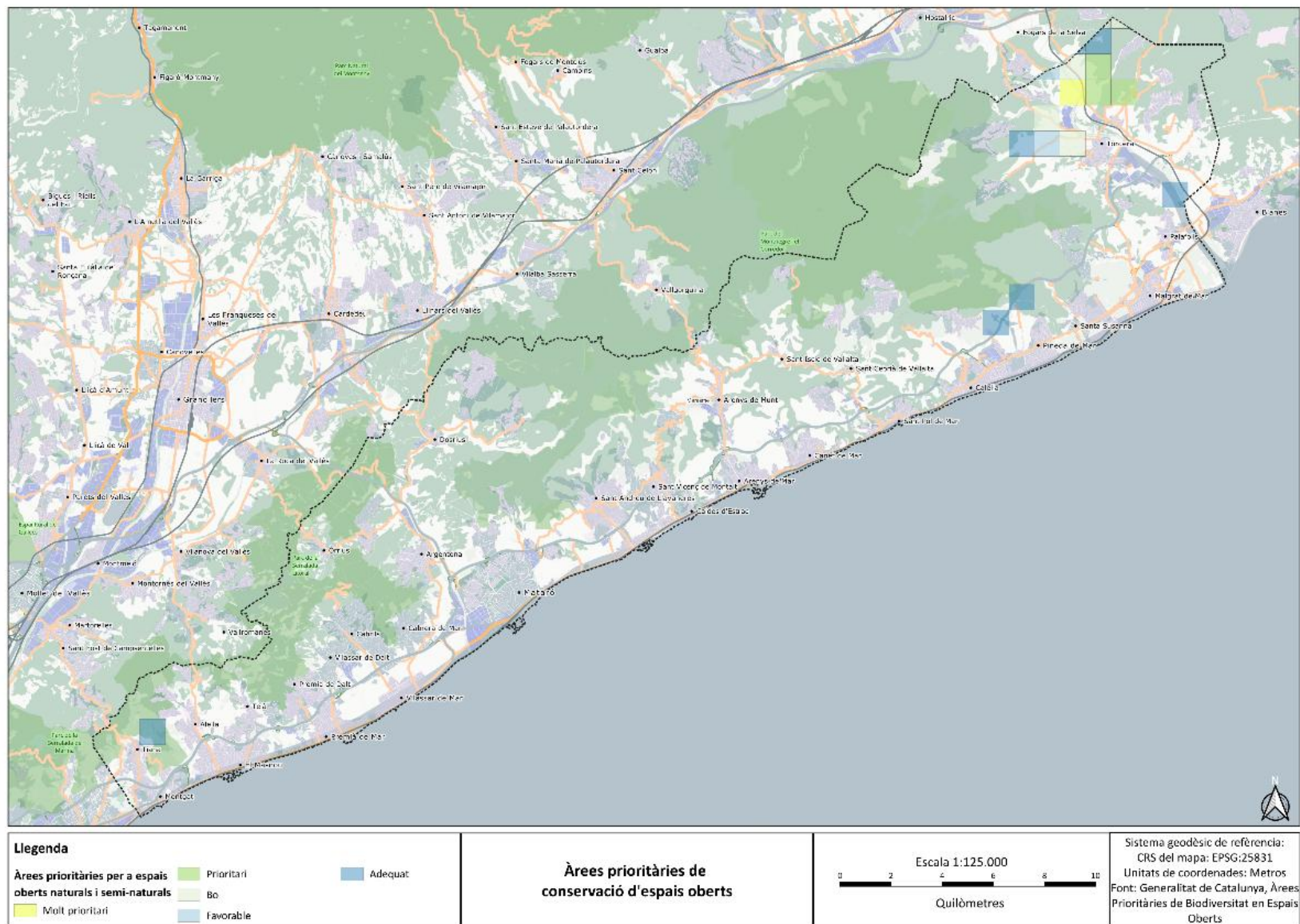

Figura. Àrees prioritàries de conservació d'espais oberts. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya.

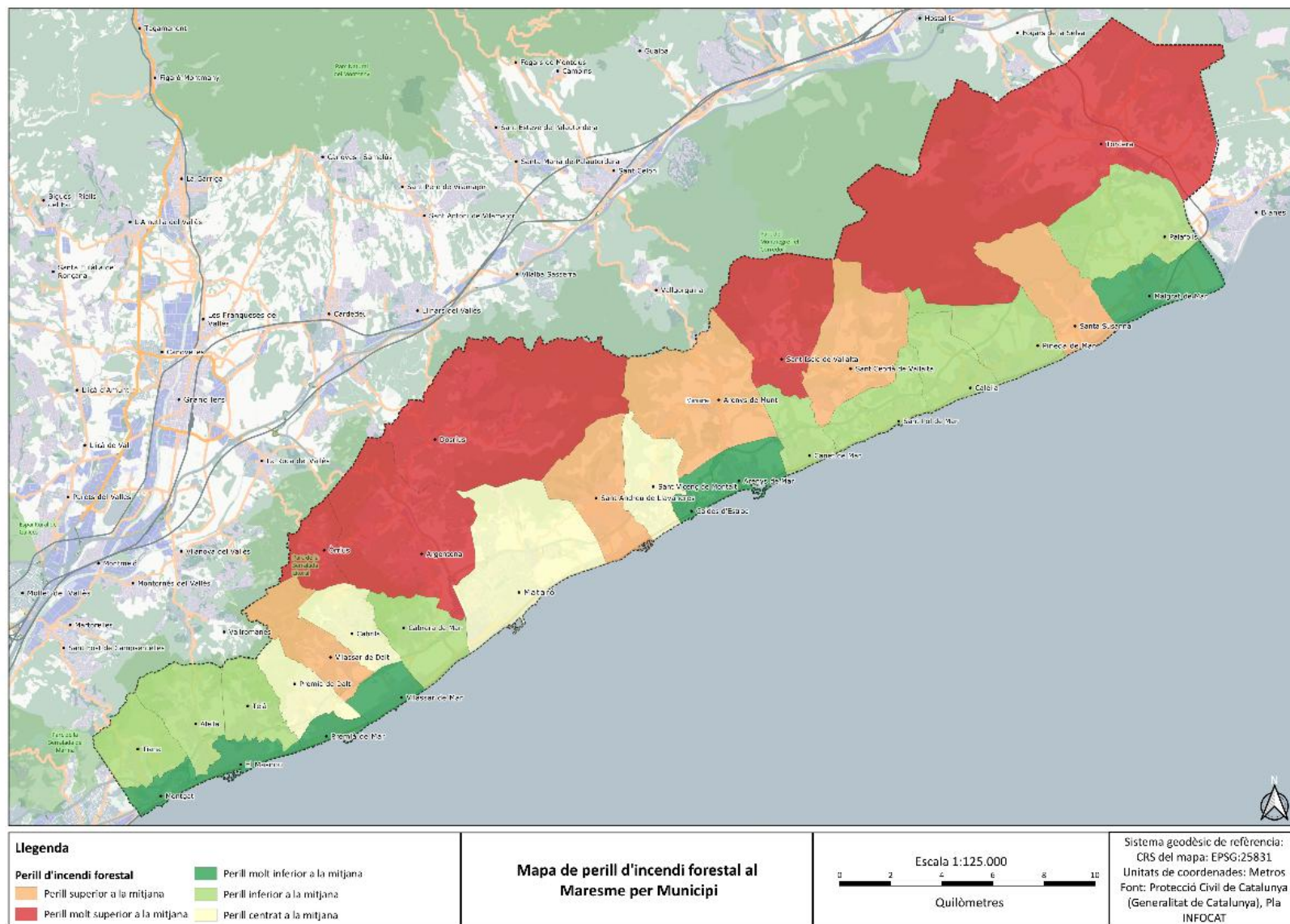

Figura. Mapa de perill d'incendi forestal al Maresme per Municipi. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades de Protecció Civil de Catalunya (Generalitat de Catalunya).

Finançat per

SECRETARIA DE ESTADO DE TURISMO

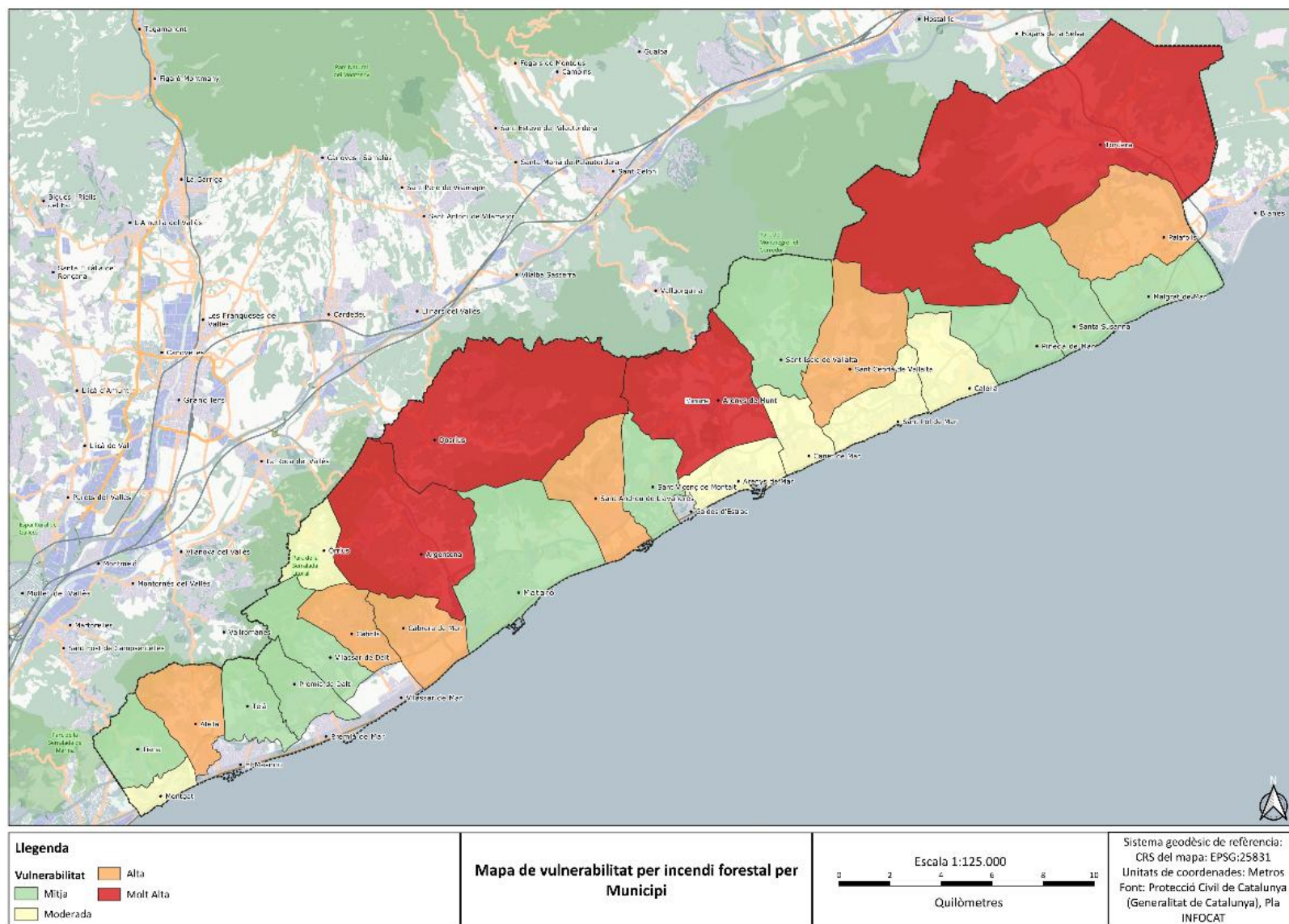

Figura. Mapa de vulnerabilitat per incendi forestal per Municipi. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades de Protecció Civil de Catalunya (Generalitat de Catalunya).

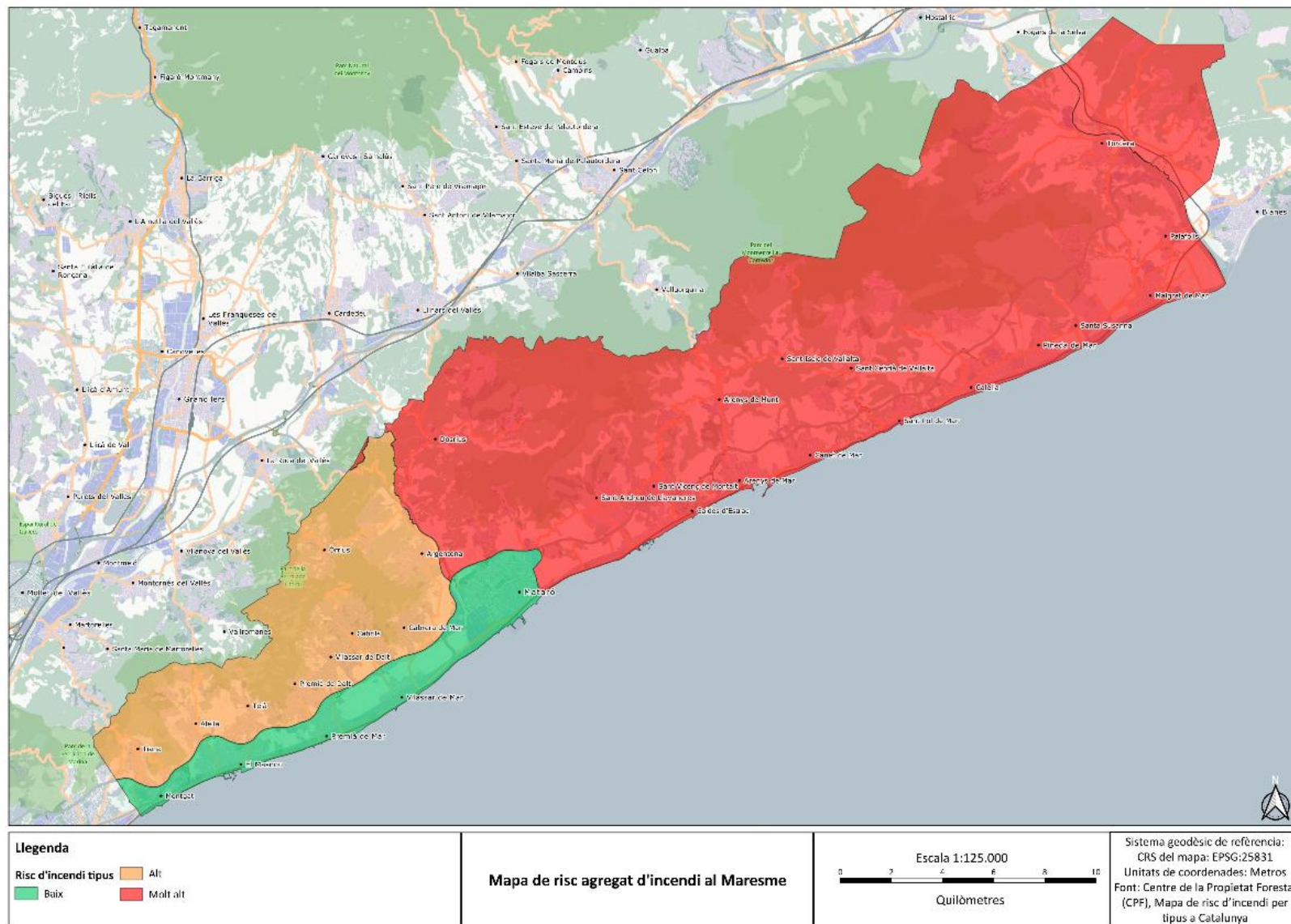

Figura. Mapa de risc agregat d'incendi al Maresme. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades del Centre de la Propietat Forestal (CPF).

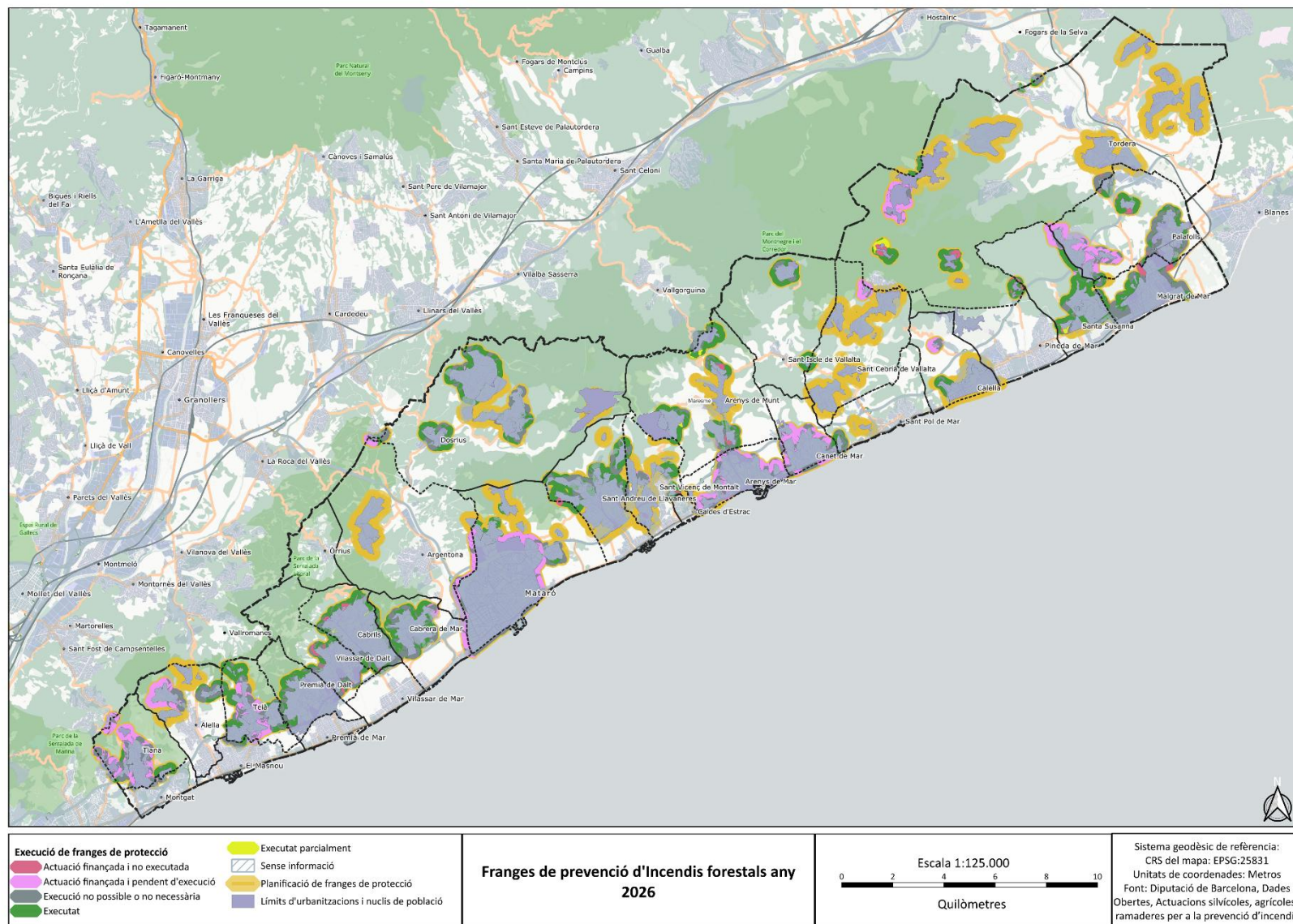

Figura. Franges de prevenció d'incendi forestals. **Font.** Elaboració pròpia a partir de dades de la Diputació de Barcelona.

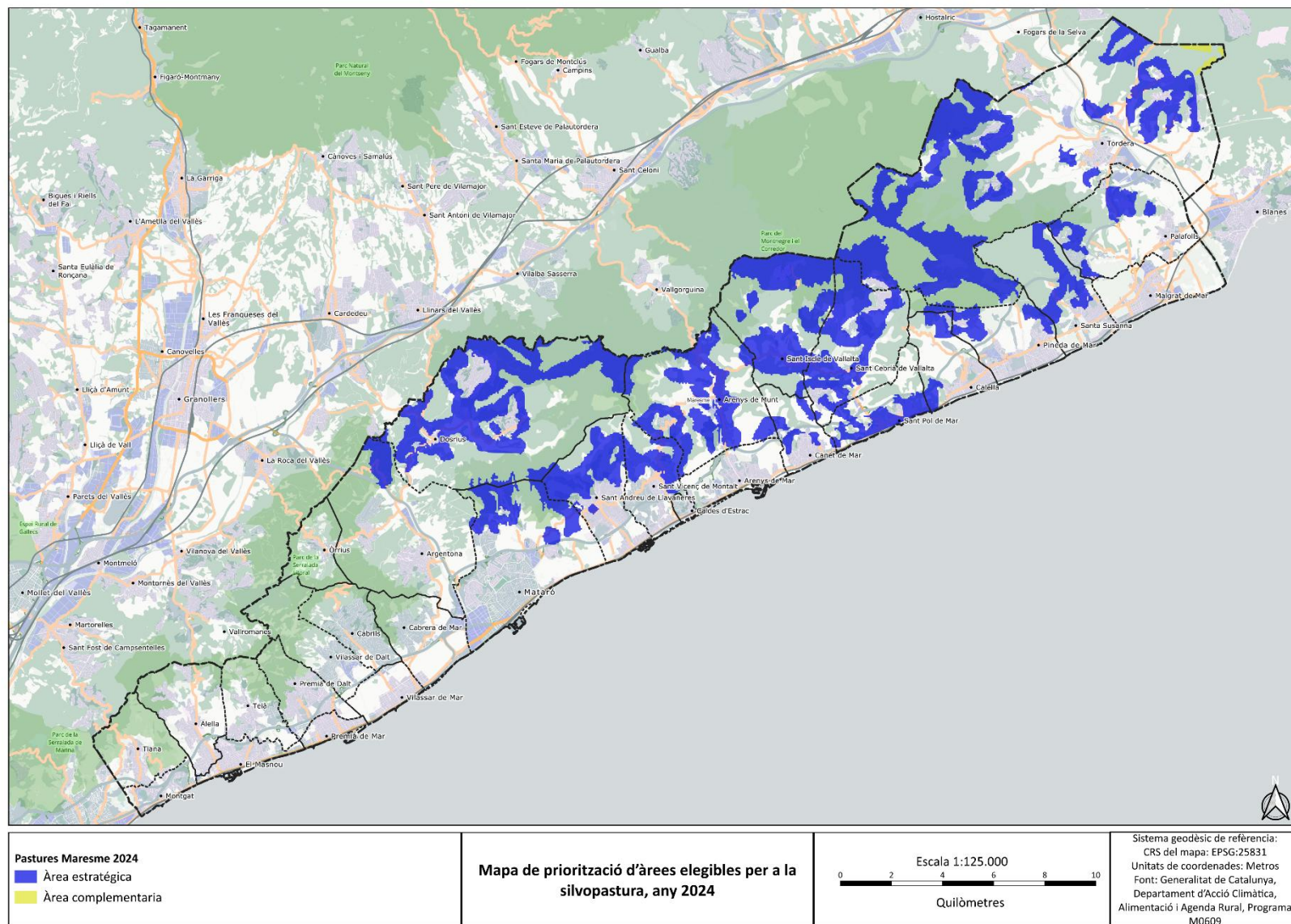

Figura. Mapa de prioritització d'àrees elegibles per a la silvopastura, any 2024. **Font.** Generalitat de Catalunya, Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

8.3 ANNEX III

Solucions per al compliment de les obligacions de gestió forestal en l'àmbit públic i privat

Ambit privat

L'anàlisi dels qüestionaris realitzats als propietaris forestals posa de manifest que, actualment, la gestió dels terrenys privats es basa principalment en actuacions puntuals de desbrossada mecànica o, en alguns casos, en una gestió molt limitada a causa dels elevats costos econòmics i de les dificultats associades a la gestió de terrenys amb pendents importants.

Pel que fa a la silvopastura, aquesta encara no constitueix una pràctica àmpliament implantada ni estructurada dins de l'àmbit privat. Les experiències existents es desenvolupen majoritàriament a través d'acords informals entre propietaris i ramaders, sovint consolidats al llarg dels anys.

Tanmateix, els resultats evidencien una predisposició positiva per incorporar aquesta pràctica de manera més generalitzada.

Ambit public

A la comarca del Maresme, diversos municipis ja estan incorporant la silvopastura com una eina complementària dins de les seves estratègies de prevenció d'incendis i de gestió forestal. Aquesta tendència respon, principalment, a les obligacions recurrents de manteniment associades a les franges perimetrals de protecció contra incendis, als espais forestals municipals i a altres àmbits de titularitat pública que requereixen una gestió continuada del sotabosc.

A continuació, es presenten els municipis del Maresme on s'han identificat actuacions, iniciatives o experiències vinculades a la silvopastura, d'acord amb la informació disponible en fonts oficials municipals, comarcals i de la Diputació de Barcelona.

La selecció inclou tant actuacions directes de manteniment forestal amb ramats com experiències de gestió de pastures, proves pilot, infraestructures ramaderes i accions de divulgació relacionades amb la prevenció d'incendis i la gestió del paisatge forestal.

Mataró

A Mataró, la silvopastura s'ha incorporat com una eina estable per al manteniment de les franges forestals de protecció contra incendis, després d'una prova pilot realitzada la primavera de 2025. El municipi ha formalitzat un contracte de dos anys per actuar sobre prop de 48,8 hectàrees de franges perimetrals en urbanitzacions com La Cornisa, Can Quirze, Can Vilardell i Les Sureres.

L'actuació es duu a terme amb un ramat d'unes 250 cabres, conduït per un pastor, i es combina, quan cal, amb treballs mecànics de suport.

La finalitat principal és reduir la vegetació acumulada i preparar el terreny abans del període de major risc d'incendi.

Cabrils

L'Ajuntament de Cabrils ha posat en marxa una actuació de silvopastura amb un ramat d'unes 300 cabres durant juny, juliol i agost de 2026 en diferents zones forestals del municipi.

L'objectiu de l'actuació és mantenir les franges de protecció contra incendis i reduir la càrrega vegetal del sotabosc.

Els treballs de silvopastura són duts a terme per una empresa especialitzada en pastura regenerativa i amb experiència en la gestió de franges forestals en altres municipis.

La informació municipal destaca que les cabres consumeixen vegetació llenyosa i contribueixen a limitar la propagació del foc. També s'indica que la pastura regenerativa pot afavorir la qualitat del sòl i la biodiversitat de les zones pasturades.

Sant Cebrià de Vallalta

La gestió del bosc municipal incorpora el pasturatge com a eina per reduir la càrrega vegetal i reforçar la prevenció d'incendis. L'actuació identificada consisteix en el pasturatge de cabres en unes 9 hectàrees de bosc forestal municipal, amb la participació de l'empresa Badacabres.

La iniciativa es presenta com una manera de mantenir els boscos nets mitjançant bones pràctiques de pastura, afavorint la regeneració del terreny i reduint la càrrega vegetal que pot incrementar el risc d'incendis.

Santa Susanna

A Santa Susanna, la silvopastura s'ha utilitzat per al manteniment de les franges perimetrals de protecció a les urbanitzacions.

L'Ajuntament informa que l'any 2025 es va tornar a aplicar aquesta pràctica amb 250 cabres a les franges de Can Gelat, La Vall i Can Torrent, amb l'objectiu de reduir el risc d'incendi i contribuir a la biodiversitat dels boscos municipals.

Aquesta actuació dona continuïtat a les actuacions municipals de prevenció d'incendis basades en el manteniment periòdic de les franges perimetrals de protecció i dels espais forestals adjacents mitjançant el pasturatge controlat de ramats municipal orientada al manteniment dels tallafocs i de les franges de seguretat mitjançant ramats.

Tiana

- L'Ajuntament de Tiana ha incorporat el pasturatge amb ovelles dins les mesures municipals de prevenció d'incendis. En la campanya de 2025, es va formalitzar un conveni entre l'Ajuntament i el viticultor Jordi Campreciós per facilitar l'entrada d'ovelles en un terreny municipal, amb l'objectiu de netejar el sotabosc i reduir el risc que el foc pogués arribar als equipaments del poliesportiu.
- En la campanya municipal contra incendis de 2026, l'Ajuntament manté la neteja de la franja del poliesportiu amb ovelles com una de les mesures preventives.
Aquesta actuació s'integra dins d'un paquet més ampli d'accions, que també inclou la neteja i manteniment de camins, la protecció de la Cartoixa, la neteja de solars del nucli urbà, la millora dels hidrants i l'actualització dels sistemes d'avís en cas d'incendi o activació del Pla Alfa.
- El Parc de la Serralada de Marina ha donat suport a una prova pilot de silvopastura en una parcel·la de titularitat municipal situada a prop de les instal·lacions esportives del municipi i integrada en la franja perimetral de protecció contra incendis forestals.

L'actuació preveu el pasturatge d'un petit ramat d'ovelles, amb la finalitat de mantenir el sotabosc amb un volum baix de biomassa, reduir el risc d'incendis i afavorir la biodiversitat dels ecosistemes agroforestals.

En el marc de la mateixa prova pilot, el Consorci del Parc de la Serralada de Marina ha instal·lat un tancament ramader en una parcel·la municipal de Tiana, propera a les instal·lacions esportives i inclosa en la franja perimetral de protecció. Aquesta infraestructura permet ordenar l'entrada del bestiar oví i garantir que el pasturatge es desenvolupi de manera controlada sobre l'àmbit previst per reduir el sotabosc i el risc d'incendis. La prova pilot s'alinea amb el Programa d'Objectius i Actuacions del Consorci per al 2024, que inclou la promoció d'accions estratègiques per fomentar el desenvolupament socioeconòmic al territori.

- El Parc de la Serralada de Marina ha habilitat una zona temporal de pastures en dues finques contigües, Ca l'Andreu i Can Cirera, amb una superfície aproximada de 50 hectàrees. L'actuació preveu el tancament perimetral de l'àmbit i el pasturatge durant els mesos d'hivern i primavera amb un ramat mixt de vaca de l'Albera (raça amenaçada) i ruc. L'objectiu és prevenir incendis, mantenir paisatges oberts i afavorir la formació de boscos més resilients.

Dosrius

- El municipi està impulsant treballs forestals de prevenció d'incendis en diverses finques del terme municipal. Segons la informació municipal, des de 2022 s'ha actuat en 123,98 hectàrees forestals i el 2026 es preveu intervenir en 107,02 hectàrees addicionals, fins arribar a un total de 231,02 hectàrees gestionades amb criteris de prevenció d'incendis. Aquestes actuacions s'han desenvolupat o es preveu que es desenvolupin en finques com Can Vallmajor, Can Gel, Can Ferrerons, Can Llibre, Can Valls, Can Gabarra i Can Terrades del Molí.
- La finca pública de Can Bosc i Ca l'Arenes combina la gestió forestal, la prevenció d'incendis i el foment de la ramaderia extensiva. La finca disposa de 506 hectàrees, de les quals 57 hectàrees són aptes per al pasturatge. L'aprofitament ramader és gestionat per Antoni Soler Rossell (Pitxon) mitjançant una llicència temporal adjudicada en règim de concurrència pública, amb una capacitat màxima de 500 caps de bestiar oví i/o cabrum. Com a contraprestació, l'activitat contribueix al manteniment de les franges de baixa combustibilitat previstes en el pla d'ordenació forestal de la finca, afavorint la reducció del combustible forestal, la conservació de la biodiversitat i la gestió sostenible del territori.
- Per reforçar aquesta activitat, el Parc del Montnegre i el Corredor va construir l'any 2021 un cobert ramader extensiu de 100 m², destinat a donar suport a la viabilitat de l'explotació i a consolidar els beneficis associats a la prevenció d'incendis. Paralelment, la finca també s'ha convertit en un espai de divulgació i sensibilització sobre la silvopastura, acollint visites tècniques i activitats formatives orientades a posar en valor el seu paper en la gestió forestal, la biodiversitat i la resiliència del paisatge.

8.4 ANNEX IV

QÜESTIONARI PER A L'ESTUDI DE VIABILITAT DE LA SILVOPASTURA AL MARESME

Aquest qüestionari forma part de l'Estudi del Consell Comarcal per valorar la viabilitat de les activitats de Silvopastura al Maresme.

La *Silvopastura* són les activitats de pastura amb ramats en espais naturals per prevenirhi incendis forestals (ramats de foc). Se sol realitzar per mitjà d'acords entre ramaders i propietaris, a vegades amb la mediació del sector públic. La Generalitat de Catalunya va destinar l'any 2025 un total de 750.000 euros per a impuls de la silvopastura en àrees estratègiques, i va remunerar els ramaders participants pels serveis ambientals prestats.

L'objectiu d'aquesta consulta és recollir informació directa dels ramaders i dels propietaris forestals del Maresme per identificar possibles interessos comuns.

Les respostes es tractaran de forma confidencial i amb finalitats exclusivament tècniques.

QÜESTIONARI 1. PROPIETARIS/ÀRIES DE TERRENYS FORESTALS O RÚSTICS

Objectiu: identificar el grau de coneixement sobre la silvopastura, la disponibilitat de terrenys i l'interès en establir col·laboracions amb ramaders.

Nom

Explotació

Bloc A. Perfil de la propietat

1. A quin municipi o municipis del Maresme gestiona terrenys forestals o espais naturals?
2. Quin tipus de titularitat tenen aquests terrenys?
 - Un únic propietari
 - Propietat familiar
 - Empresa
 - Sòl públic
 - Altres
3. Quina superfície total aproximada de terrenys gestiona?
 - Menys d'1 ha
 - Entre 1 i 5 ha
 - Entre 5 i 10 ha
 - Entre 10 i 25 ha
 - Més de 25 ha
4. Vol afegir algun comentari o observació?

Bloc B. Característiques dels terrenys

5. Quin és l'ús principal dels terrenys?
 - Boscos
 - Matollars
 - Prats i pastures
 - Franges perimetrals d'urbanitzacions o nuclis habitats
 - Sense ús actual
 - Altres
 6. Quin grau de pendent tenen majoritàriament els terrenys?
 - Baix o pla
 - Moderat
 - Elevat
 - Molt elevat
 7. Quin nivell d'accessibilitat tenen els terrenys?
 - Accés fàcil amb vehicle
 - Accés amb pista forestal
 - Accés difícil
 - Només a peu
 8. Hi ha disponibilitat d'aigua a prop dels terrenys?
 - Sí
 - No
 - No ho sé
 9. Els terrenys disposen de tancaments o infraestructures per al bestiar?
 - Sí
 - Parcialment
 - No
 10. Considera que els terrenys tenen una acumulació important de vegetació o risc d'incendi?
 - Sí, molt elevada
 - Moderada
 - Baixa
 - No presenten risc significatiu
 11. Vol afegir algun comentari o observació?
-

Bloc C. Gestió actual

12. Actualment realitza alguna actuació de manteniment o gestió als terrenys?

- Sí, de manera periòdica
- Sí, ocasionalment
- No, però estic pensant a implantarla
- No, no tinc recursos suficients
- No, no ho necessito

13. Si en realitza, quin tipus de manteniment realitza habitualment?

- Neteja amb maquinària (tractor, desbrossadora, etc.)
- Tallar arbres o podar branques
- Neteja manual de matolls o herba
- Cremes controlades autoritzades
- Pastura amb bestiar (ovelles, cabres, vaques, etc.)
- Altres actuacions
- No hi faig cap actuació

14. Quin cost aproximat li suposa anualment el manteniment dels terrenys?

- Cap cost
- Menys de 500 €/ha
- Entre 500 i 2.000 € /ha
- Més de 2.000 € /ha
- No ho sé

15. Vol afegir algun comentari o observació?

Bloc D. Coneixement de la silvopastura

16. Sap què és la silvopastura?

- Sí, la conec bé
- N'he sentit a parlar
- No la conec

17. Considera positiva la utilització de ramats per reduir la vegetació forestal?

- Molt positiva
- Positiva
- Indiferent
- Negativa
- Molt negativa

18. Vol afegir algun comentari o observació?

Bloc E. Interès de col·laboració

19. Estaria disposat/ada a permetre el pasturatge en els seus terrenys?

- Sí
- Potser
- No

20. Té experiència permetent el pasturatge en els seus terrenys?

- Sí
- No

21. En quines condicions ho consideraria viable?

- Sense cost, a canvi del manteniment
- Amb compensació econòmica
- Amb un acord mixt
- Mitjançant una prova pilot inicial
- Ho hauria d'estudiar

22. Quina superfície aproximada estaria disposat/ada a posar a disposició?

- Menys d'1 ha
- Entre 1 i 5 ha
- Entre 5 i 10 ha
- Més de 10 ha
- Altres

23. En quina època de l'any preferiria autoritzar el pasturatge?

- Tot l'any
- Primavera
- Estiu
- Tardor
- Hivern

24. Et genera preocupacions aquesta activitat?

- Si
- No
- Altres

25. Quines preocupacions et genera aquesta activitat? (No obligatoria)

- Dificultat coordinació amb ramaders
- Estat del terreny posterior
- Possibles conflictes veïnals
- Compatibilitat amb altres usos

- Altres

26. Quin seria el principal benefici que esperaria obtenir de la silvopastura?

- Reducció risc incendi
- Recuperació dels terrenys
- Estalvi econòmic en el manteniment
- Altres
- Cap

27. Estaria interessada/at en participar en activitats de silvopastura al Maresme, posant d'acord a ramaders amb propietaris, amb el suport del Consell Comarcal?

- Sí
- Potser
- No

28. Estaria disponible per rebre una trucada telefònica per obtenir més informació?

- Sí
- No

29. Estaria interessat a seguir l'avenç d'aquesta iniciativa, i potser poderhi participar més endavant?

- Sí
- No

30. En cas afirmatiu, indiqui el seu número de telèfon i el seu correu @.

31. Vol afegir algun comentari o observació?

☐ Accepto que el Consell Comarcal del Maresme pugui utilitzar el meu telèfon o correu electrònic per contactar-me en relació amb aquest estudi i possibles actuacions futures vinculades a la silvopastura al Maresme.

Responsable del tractament	Consell Comarcal del Maresme
Finalitat del tractament	Elaborar l'estudi de viabilitat de la silvopastura al Maresme, en el marc del projecte EuroVelo, i analitzar la disponibilitat de terrenys, la capacitat operativa del sector ramader i l'interès en possibles col·laboracions
Base jurídica del tractament	Article 6.1.e) del Reglament general de protecció de dades: tractament necessari per al compliment d'una missió realitzada en interès públic.
Categoria de dades objecte del tractament	Dades identificatives, dades de contacte i dades relatives a l'activitat professional, econòmica o a la gestió de terrenys o explotacions
Termini de conservació	Les dades identificatives i de contacte es conservaran només durant el temps necessari per elaborar l'estudi i, si escau, contactar amb les persones que hagin manifestat interès a rebre informació o participar en actuacions posteriors vinculades a aquesta iniciativa. Els resultats de l'estudi es tractaran preferentment de forma agregada o anonimitzada.
Destinataris	Les dades no es comunicaran a tercers, excepte obligació legal o autorització prèvia de la persona interessada
Exercici de drets	Podeu exercir els drets d'accés, rectificació, supressió, oposició i la resta de drets previstos a la normativa de protecció de dades davant el Consell Comarcal del Maresme.
Per a més informació, podeu consultar l'apartat corresponent de la seu electrònica del Consell Comarcal: Política de privacitat del Consell Comarcal del Maresme	

QÜESTIONARI PER A L'ESTUDI DE VIABILITAT DE LA SILVOPASTURA AL MARESME

Aquest qüestionari forma part de l'Estudi del Consell Comarcal per valorar la viabilitat de les activitats de Silvopastura al Maresme.

La *Silvopastura* són les activitats de pastura amb ramats en espais naturals per prevenirhi incendis forestals (ramats de foc). Se sol realitzar per mitjà d'acords entre ramaders i propietaris, a vegades amb la mediació del sector públic. La Generalitat de Catalunya va destinar l'any 2025 un total de 750.000 euros per a impuls de la silvopastura en àrees estratègiques, i va remunerar els ramaders participants pels serveis ambientals prestats.

L'objectiu d'aquesta consulta és recollir informació directa dels ramaders i dels propietaris forestals del Maresme per identificar possibles interessos comuns.

Les respostes es tractaran de forma confidencial i amb finalitats exclusivament tècniques.

QÜESTIONARI 2. RAMADERS/ES I EXPLOTACIONS RAMADERES

Objectiu: identificar la capacitat operativa del sector ramader i l'interès a desenvolupar silvopastura en terrenys de tercers.

Nom

Explotació

Bloc A. Perfil de l'explotació

1. En quin municipi es troba la seva explotació?
2. Quin tipus d'activitat ramadera desenvolupa principalment?
 - Ovina
 - Cabruna
 - Bovina
 - Equina
 - Mixta
 - Altres
3. Quants caps de bestiar té actualment?
4. Tens caps de bestiar aptes per pastura extensiva? Quants animals considera aptes per fer pastura extensiva?
5. Vol afegir algun comentari o observació?

Bloc B. Experiència i model actual

6. Actualment practica pastura extensiva?

- Sí, habitualment
- Sí, ocasionalment
- No

7. Els terrenys on practica actualment la pastura extensiva de qui són principalment?

- Propis
- D'altres propietaris privats
- D'ens públics
- Una combinació dels anteriors
- No practico actualment pastura extensiva
- Altres

8. Si els terrenys on practica pastura extensiva són de tercers, quin és el règim d'ús principal?

- Acord verbal
- Acord escrit o contracte formal
- Pago per poder pasturarhi
- Cobro per realitzar el servei de pastura
- No hi ha intercanvi monetari
- Altres

9. En quins tipus d'espais ha pasturat anteriorment?

- Boscos
- Matollars
- Prats i pastures
- Franges perimetrals d'urbanitzacions o nuclis habitats
- Altres

10. Quin grau de pendent tenen majoritàriament els terrenys on desenvolupa la pastura extensiva?

- Baix o pla
- Moderat
- Elevat
- Molt elevat

11. Té experiència pasturant en zones forestals o de sotabosc?

- Molta
- Bastant
- Poca
- Cap

12. Has sentit mai parlar de la silvopastura? (acords amb propietaris o administracions per pasturar en espais naturals per prevenir incendis forestals)?

- No conec el concepte de silvopastura
- El conec, però no he participat de cap iniciativa
- El conec perquè hi he participat

13. Vol afegir algun comentari o observació?

Bloc C. Capacitat operativa

14. Quin radi de desplaçament considera assumible per anar a pasturar?

- Menys de 2 km
- Entre 25 km
- Entre 5 i 15 km
- Entre 15 i 30 km
- Més de 30 km

15. Quin nivell d'accessibilitat dels terrenys considera assumible per poderhi anar a pasturar?

- Accés fàcil amb vehicle
- Accés per pista forestal
- Accés difícil amb vehicle
- Només accessible a peu

16. Disposa de vehicle o remolc per transportar el bestiar?

- Sí
- No

17. Disposa de tanques mòbils o sistemes de tancament temporal?

- Sí
- No

18. Disposa de gossos de treball o protecció del ramat?

- Sí
- No

19. Necessita punt d'aigua proper per poder pasturar?

- Sempre
- Preferiblement sí
- No necessàriament

20. Quina superfície mínima li resulta interessant per desplaçarhi el ramat?

- Menys d'1 ha

- Entre 1 i 5 ha
- Entre 5 i 10 ha
- Més de 10 ha

21. Vol afegir algun comentari o observació?

Bloc D. Interès en la silvopastura

22. Estaria interessat/ada a pasturar en terrenys d'altres propietaris al Maresme?

- Sí, segur
- Potser
- No

23. En quines condicions hi estaria interessat/ada?

- Pagant
- Accés gratuït a pastures
- Retribució econòmica pel servei
- Fórmula mixta, depèn del cas
- No ho sé, no n'estic segur

24. Amb quin tipus de propietari preferiria col·laborar?

- Persones Particulars
- Empreses
- Ajuntaments
- Altres entitats públiques
- Qualsevol opció viable

25. En quines èpoques de l'any tindria disponibilitat?

- Tot l'any
- Primavera
- Estiu
- Tardor
- Hivern

26. Vol afegir algun comentari o observació?

Bloc E. Barreres i necessitats

27. Quins són actualment els principals obstacles a la pastura al Maresme?

- Falta de terrenys disponibles
- Baixa rendibilitat de l'activitat
- Excés de burocràcia

- Problemes logístics
- Falta d'aigua
- Conflictes amb veïns o urbanitzacions
- Falta de mà d'obra
- Altres

28. Considera important disposar d'un interlocutor tècnic o mediació pública (Consell Comarcal, Ajuntament, etc.)

- Sí
- No

29. Estaria interessada/at en participar en activitats de silvopastura al Maresme, posant d'acord a ramaders amb propietaris, amb el suport del Consell Comarcal?

- Sí
- Potser
- No

30. Estaria disponible per rebre una trucada telefònica per obtenir més informació?

- Sí
- No

31. Estaria interessat a seguir l'avenç d'aquesta iniciativa, i potser poderhi participar més endavant?

- Sí
- No

32. En cas afirmatiu, indiqui el seu número de telèfon i el seu correu @.

33. Vol afegir algun comentari o observació?

☐ Accepto que el Consell Comarcal del Maresme pugui utilitzar el meu telèfon o correu electrònic per contactar-me en relació amb aquest estudi i possibles actuacions futures vinculades a la silvopastura al Maresme.

Responsable del tractament	Consell Comarcal del Maresme
Finalitat del tractament	Elaborar l'estudi de viabilitat de la silvopastura al Maresme, en el marc del projecte EuroVelo, i analitzar la disponibilitat de terrenys, la capacitat operativa del sector ramader i l'interès en possibles col·laboracions
Base jurídica del tractament	Article 6.1.e) del Reglament general de protecció de dades: tractament necessari per al compliment d'una missió realitzada en interès públic.
Categoria de dades objecte del tractament	Dades identificatives, dades de contacte i dades relatives a l'activitat professional, econòmica o a la gestió de terrenys o explotacions
Termini de conservació	Les dades identificatives i de contacte es conservaran només durant el temps necessari per elaborar l'estudi i, si escau, contactar amb les persones que hagin manifestat interès a rebre informació o participar en actuacions posteriors vinculades a aquesta iniciativa. Els resultats de l'estudi es tractaran preferentment de forma agregada o anonimitzada.
Destinatari	Les dades no es comunicaran a tercers, excepte obligació legal o autorització prèvia de la persona interessada
Exercici de drets	Podeu exercir els drets d'accés, rectificació, supressió, oposició i la resta de drets previstos a la normativa de protecció de dades davant el Consell Comarcal del Maresme.
Per a més informació, podeu consultar l'apartat corresponent de la seu electrònica del Consell Comarcal: Política de privacitat del Consell Comarcal del Maresme	

